

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 8 (2399) 1996 VASARIS-FEBRUARY 20

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA — \$1

Pastangos ir pasekmės

Visi aria tą pačią žemę, visi sėja tuo pačiu metu, bet derlius ne tas pats. Daug mokinių sėdi toje pačioje klasėje, bet ne visi vienodai išmoksta. Išveivai tėvai lietuviybę vertina labai panašiai — jų vaikai ne visi juos seka.

KAD derlius nevienodas, priešasčių turbūt nemažiau negu pastangų. Paklaustas tėvas, ką daręs, kad jo vaikai visur taip noriai dalyvauja lietuviškame gyvenime, tik trukteli pečius, atseit — nežinau. Kažkuri mama atvirai skundžiasi, kad viską dariusi, ką tik galėjusi, o vaikai nuėję savais keliais ir apie lietuviybę per daug nenori girdėti. Pastangų ir pasekmių santykio klausimas yra gana sudėtingas. Gal būtų verta tą klausimą atitinkamu būdu plačiau ir giliau panagrinėti, gal padėtų lengviau susiorientuoti tuo reikalu atlikta apklausa? Tačiau besidairant kaip ir kas, apskritai besirūpinant lietuviybės išlaikymu išeivijoje, galima tik džiaugtis ir didžiuliais šeimomis, iš kurių išauga nauji veikėjai būtinai pamainai. Ir būdinga, kad dauguma tų naujųjų lietuviybės darbuotojų ateina iš didesnių lietuviškų telkinių, kur organizacinis gyvenimas sudaro atitinkamą aplinką bręsti jauniesiems savo tautiniu atspalviu. Tuo būdu ir vėl, kalbant apie tautinį auklėjimą, iškyla dalyvavimo reikšmė. O norint dalyvauti turi būti vieta kur dalyvauti. Tokių vietų stokoiant, arba jei jos per menkos, geri norai ir visos pastangos netenka reikiamų praėjimų, ir tikslas sunkiai siekiamas. Todėl šeimos, savos parapijos, mokyklos, organizacijos dirbdamos drauge sudaro žymiai stipresnį pagrindą dalyvauti ir reikštingame gyvenime. Viso to neturint svetimos aplinkos slėgimui beveik neįmanoma atsilauki. Todėl savoji aplinka tuo atžvilgiu — viskas.

VISA tai — ne naujiena. Apie tą svarbą kalbama ir rašoma vos ne iki nuovargio ir įkyrumo. Rodos, net keista kalti sau į galvą gerai žinomus dalykus. O vis dėlto reikia. Nes daug išdėstytų problemų ar pagrįstų įrodymų galima net atmintinai išmokyti, bet, jei žodžiai netampa veiksmais, rūpesčiai nemažėja. Jei pastanga tik žodis — pasekmė menka. Būna juk ir taip, kad vieni tik diskutuoja, nutaria, gerai išsiaiškina, ką ir kaip reikėtų daryti, o nedaug ką daro. Kiti — varo vagoną be didesnių kalbų. Treti ieško ir suranda naudingą pusiausvyrą tarp tauto žodžio ir veiksmo. Atrodo, kad pastarieji yra tie, kurie daugiausia džiaugiasi pjūtimis. Svarbu tik tikėti savo siekių prasme, jausti ją iš gilumos, o ne iš šalies primetą, nesuprantamą ir vos pakeliamą. Be aiškaus įsitikinimo, kad lietuviybė yra svarbi ir būtina išeivijos gyvenimo dalis, sunku sulaukti geresnio derliaus. Daryti tik todėl, kad kiti tai daro, paviršutiniškai tesuvokinat atliekamų veiksmų naudą — tai tik daigų smaigstymas kur pakliūva. Tikriausiai iš to ir kyla pastangų ir pasekmių santykis. Kokias kasuvas prisikasti prie tos gilumos, kur glūdi aiškesni atsakymai, — tai bendras, daugelį šeimų liečiantis klausimas. Besidalinant patirtimi ir sumanymais, yra pagrindo tikėti, kad varomos vagos greičiau pradės tiestis. Užtat pagirti naujų šeimų užmojai glaudis, daug ką daryti bendrai, per savas draugystes suvesti ir vaikus. Tie maži ir kuklūs branduolėliai tolydžiai gali stiebtis, šakotis ir sužydėti laukiamais žiedais. Reikėtų ieškoti būdų ir lėšų negailėti, kad lietuviškos šeimos, kaip atskiri ir aiškūs vienetai, platesniu mastu jungtųsi ir plėstų bendrinę savo veiklą. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

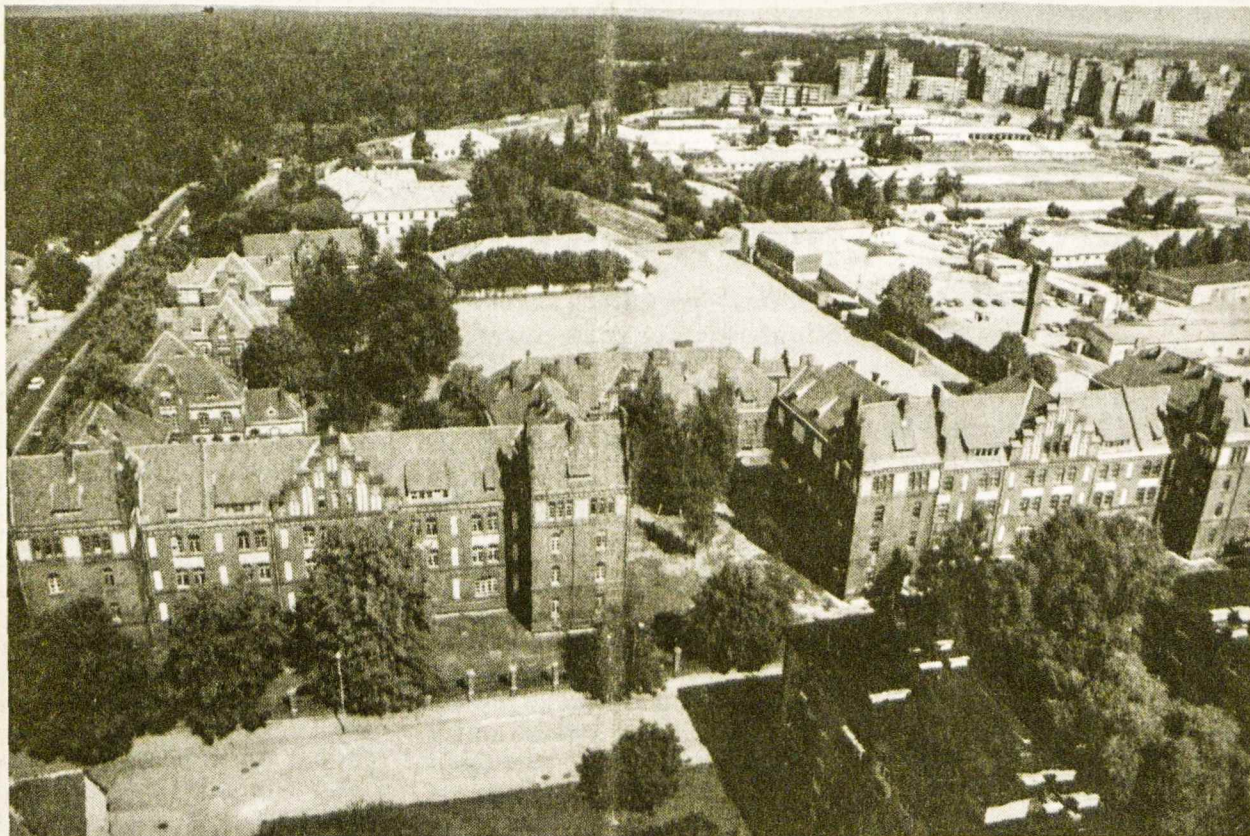
Studentai Ontario parlamente

Ontario premjero M. Harrio pradėtas didžiulis valdžios išlaikų apkarpymas, dabar jau remiamas parlamento patvirtintu "Omniibus 26" įstatymu, susidūrė su pirmąja didesne kliūtimi, pasiekusia net ir provincinį parlamentą bei jo duris. Mat lėšų taupymas biudžetiniams deficitui pašalinti palietė ir vyriausybės finansinę paramą Ontario universitetams bei kitoms aukštosioms mokykloms. Šios institucijos sumažėjusias pajamas nedelsdamos padengė mokslo pinigų padidinimu 20%.

Šis vyriausybės žingsnis buvo sutiktas poros tūkstančių studentų demonstracijomis vasario 7 d., turėjusiomis prasidėti Toronte ir baigtis parke prie Ontario parlamento rūmų. Laukiant pačių studentų bei jų rėmėjų protesto kalbų, vienas studentas bandė pralaužti barikadinę apsaugos užvarą ir buvo suimtas. Demonstruojantys studentai, ginkluoti lazdomis, tada nuvertė barikadinę tvorėlę, išdaužė parlamento pagrindinių durų stiklus ir pro išverstas duris įsiveržė parlamento priėmimo salėn. Ten jų laukė taip pat lazdomis apsiginklavę parlamento apsaugos vyrai, Toronto ir net Ontario provincinės policijos atstovai.

Lazdomis pradėtas studentų įsiveržimas į Ontario parlamentą buvo retas įvykis, viršijęs paprasto vandalizmo veiksmus. Pranešimuose spaudai buvo pabrėžta, kad tu vandalizmas pasirinkusių studentų daugumą sudarė viduriniai gyventojų klasių priklausiusių šeimų vaikai. Joms neturėtų būti sunku padengti savo įsipareigojimą moksliniams, pabrangusius tik vienu penktadaliu. Atrodo, tarp tų šeimų tėvų turėjo būti ir nemažai Ontario valdžios tarnautojų, savo unijoje turinčių apie 80.000 narių. Juk pasigirdo balsų, viešai teigusių, kad jų studentai tapę vaikai, nepadarę jokio rimto nusikaltimo dalyvavimu demonstracijose ir įsilaužimu į Ontario parlamentą.

Iš tikrųjų vien tik parlamento durims atnaujinti reikės 20-30.000 dolerių. Muštynės lazdomis buvo sužeistas parlamento sargas ir du policininkai. Juos teko nuvežti ligoninėn, kur jiems buvo suteikta pagalba, bet jie tą pačią dieną grįžo namo. Policijos buvo suimti demonstracijos, įsiveržė parlamento priėmimo salėn keturi torontiečiai studentai — Michelle Vladislavova, Charles Kernerman, Jesse Black-Allen ir Shiraz Rawat. (Nukelta į 10-tą psl.)

Klaipėdos universitetas, įsikūręs buvusiose kareivinėse 1991 metais, šiemet minintis penkerių metų sukaktį

Apsukrus verslininkas Lietuvoje

Kanadietis sėkmingai plečia savo verslus Slovakijoje, Lietuvoje ir Rusijoje. Duoda darbo daugeliui lietuvių savo įsteigtoje gamykloje. Moka įveikti sutinkamas kliūtis. Apie jį rašo Montrealio dienraštys "The Gazette" 1995.XII.11 William Marsden pranešime iš Vilniaus

"Carpetbagger in Lithuania" antraštė savo rašinį įvardina "The Gazette" (1995.XII.11) reporteris. Webster's žodynas taip vadina po Civilinio karo Amerikoje į pietines valstijas išnaudoti susidariusios sunkios padėties pūstančius jankius. Anglų-lietuvių kalbos žodynas (Vilnius, 1986) žodį išverčia "avantiūristas". Dabartinės lietuvių kalbos žodynas "avantiūrą" apibūdina kaip "rizikingas žygis, viliantis atsitiktinės sėkmės". Žurnalistas be gilesnio įžvalgumo palieka skaitytojui vienaip ar kitaip apie "carpetbagger" — avantiūristą Lietuvoje galvoti. (V.Z.)

Prieš penkerius metus torontietis Jamie Torpey atvyko į Čekoslovakiją anglų kalbos mokytis. Po ketverių metų Europoje Torpey iš Vilniaus valdo nedidelį verslą Lietuvoje ir Rusijoje. Neturįs patirties verslo srityje, kalbas tik anglškai ir pažindamas tik kanadiečių kultūrą bei gyvenimo būdą, šią dieną jis skraido į Maskvą, Murmanską, Baku ar Jakutską, telefonu susisiekią su dalininkais Slovakijoje, lanko savo įmones vakarinėje Lietuvoje.

Torpey veiklos laukais apima loterijas, drabužių ir maisto importą, sagų ir sagčių gamybą, vakarietiško drabužių prekybą tiesiai iš talpintuvų Slovakijoje. Planuoja eiti į restoranų, valgomos alyvos ir vaisių sulčių įpakavimo verslus. Visai neblogai sekasi 30 metų amžiaus, simpatiško veido, šviesiaplaukiu torontiečiui, kurio visas pasaulis buvo ledo ritulio aikštės, apsipirkimo centrai ir tėvo nekilnojamo turto verslas. "Pasisiekimo paslaptis yra sugebėjimas prisitaikyti", sako Jamie. "Iš tikrųjų viskas priklauso nuo lankstumo".

Torpey sėkmė nėra išimtis. Jo veikloje atsispindi pastangos daugelio mažų kapitalistų iš Vakarų Europos, Amerikos, Australijos ir Zelandijos, kurie sugeboje pradėti mažus komercinius verslus Baltijos kraštuose. Kai daugelis Vakarų verslininkų nepanoro veltis į gangsterių ir politinės korupcijos veikiamą verslo sritį, apskurduoliai, toks kaip Torpey, prisitaiko ir lobsta. "Čia yra daug visokių galimybių", — sako jis. — Reikia tik surasti atitinkamus ir patikimus žmones."

Reikia turėti ir apsaugą, kurią paprastai parūpina jo da-

lininkai ir klientai. "Mes dirbam su organizacija, kuri samdo tik buvusius ALPHA FORCE (elitinis sovietų dalinys) žmones," sako jis. "Kartais vyrukai persistengia ir pasitinka mus orauostyje su automatais ir neišleidžia iš akių".

Vilnius, miestas su 590,000 gyventojų, pamažu bundantis po 50 metų sovietinio sustingimo, yra neturtingas: vidutinis mėnesinis atlyginimas Lietuvoje yra \$135 JAV. Klesti korupcija, o prieš dvi savaites buvo išsprogdintas didžiausio krašto dienraščio "Lietuvos rytas" neuzbaigtas priestatas. Nickas nenukentėjo ir manoma, kad tai perspėjimas spaudai nekelti viešumon korupcijos. Nežinoma, kas tą perspėjimą davė: gangsteriai, policija ar vyriausybė. Rytų Europoje tokie įvykiai ne naujiena, ir verslininkai, kaip Torpey, prie sąlygų moka prisitaikyti.

Kaip ir daugelis vakariečių, vėliau tapusių verslininkais, Torpey atvyko kaip bastūnas. Pastebėjęs tuštumą verslo srityje, greitai išnaudojo galimybes. Visa jo verslo patirtis buvo žemės sklypų pardavimas, kuris baigėsi su 1990 metų ekonomine krize. Nuobodumas paskatino jį ir Barry Nabuurs iš Auros, Ont., priimti pasiūlymą mokytis anglų kalbos Čekoslovakijoje. "Atvažiavau tik su kuprine", prisimena dailiai apsirėdęs Torpey. "Daug žaidžiau ledo ritulį ir mokiau anglų kalbos." Du danai vertelgos, importuojantys drabužius į Rytų Europą, paskatino imtis verslo. "Jie man parodė visus kelius."

Iš tikrųjų jis pradėjo verslą tik 1991 m. atvykęs į Kauną, kur sekretores mokė anglų kalbos. Čia jiedu su Nabuurs studentams padėjo suorganizuoti loteriją gamtos apsaugai, susirūšino su amerikiečių firma ir gavo nuosimti už savo darbą. Netruko pagarsėti ir greitai pradėjo organizuoti loterijas Lietuvos vyriausybei. "Idėja aš nuvežiau į Maskvą, susirūšau su finansų ministerija ir pradėjau loterijas Rusijoje įvairioms labdaros grupėms", pasakoja Torpey. Įstatymai leidžia šioms grupėms importuoti prekes be maito. Torpey ir Nabuurs tapo prekybininkais — įveždavo maisto gaminių ir aprangos. Užpirkimams pinigų skolindami. "Iš tikrųjų tai rizikingas verslas, bet iki šiol

visi atmokėjo skolą."

Pelną Torpey investavo Lietuvoje į du fabrikėlius, gaminančius sagas, diržų sagtis ir užtrauktukus, kuriuose dirba per 200 žmonių. Klientų tarpe yra ir Lietuvos policija. Veda derybas aprūpinti Kazachstano kariuomenę. "Metalinių sagų gamyba yra pelninga," — sako Torpey, pastebėdamas, kad cina derybos su vokiečių firma sagų gamyba yra parduoti. "Mano planas yra išplėtoti gamybą ir ją parduoti. Mūsų tikslas pirmaisiais metais — pasiekti vieną milijoną dolerių bruto. Kol kas esam gerame kelyje. Aukšta savikaina yra problema, nes turim per daug darbininkų. Tačiau jei juos atleistume, liktų be pajamų šaltinio, nes darbų stinga."

Torpey yra investavęs Slovakijoje į drabužių prekybą, kur jo danai draugai pristato talpintuvus su aukštos kokybės drabužiais. "Jie palieka talpintuvą kurio nors miesto gyvenamajam rajonui, papuošia ir pardavinėja prekes. Padaro apie \$10,000 JAV pelno iš vieno talpintuvo, o jų turi 15."

Dirbti verslo srityje čia nėra lengva — tenka susidurti su įvairiomis kliūtimis. Jam užtrukę 6 mėnesius, kol prikalbėjo Lietuvos valdininkus pasirašyti \$10 milijonų paskolą, siūlomą iš "Canadian Export and Development Corporation". "Žemės ūkio departamente valdininkė metus laikė paskolos pasiūlymą stalčiuje, kol aš sužinojau. Čia tikrai sunku gauti paskolą, ir visiems stinga lėšų savo idėjoms įgyvendinti. Net ir galintieji gauti paskolą nepasinaudoja, bijodami, kad skola nebus grąžinta ir nukentės jų geras vardas."

Torpey \$2.9 milijonų paskolą panaudojo valgomos alyvos mašinų importui. Vėliau pasinaudojo Europos sąjungos paskola įvežimui iš Prancūzijos grūdų. Tačiau ne viskas lengvai pračina. Sunku išgauti leidimą atidaryti vaisių sunkos ir valgomosios alyvos įmones. "Čia viskas vyksta pamažu, bet labai pagerėjo nuo mano atvykimo."

Prieš dvejus metus, kai įsikūriau Vilniuje, reikėdavo laukti savaitę tolumo atstumo telefono ryšio. Viskas buvo chaose. Dabar Rusija iš tikrųjų yra daug pastovesnė,rinka ir infliacija apvaldomos."

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Savaitė Lietuvoje

Prezidentas pasiūlė kandidatus

Vasario 13 d. Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas pateikė seimo visumos sesijai Valdymo reformų ir savivaldybių ministerio Lauryno Mindaugo Stankevičiaus kandidatūrą ministerio pirmininko pareigoms ir finansų ministerio Reinoldijaus Šarkino kandidatūrą Lietuvos banko valdybos pirmininko pareigoms, rašo ELTA. Padėkojęs Adolfui Štėževičiui ir jo vyriausybei už trejų metų darbą, jis suminėjo problemas, kurias teks naujai vyriausybei spręsti. Šiame sąraše buvo mokesčių sistemos tobulinimas, gyventojų pajamų mokesčių sureguliuojimas įstatymais, biudžeto vykdymas, žemės ūkiui skiriamų lėšų racionalus panaudojimas, investicijų pritraukimas, užsienio kapitalo investicijų įstatymo peržiūrėjimas, laisvų ekonominių zonų įstatymų sutvarkymas. Taipgi naujoji vyriausybė turės išjudinti antrąjį privatizavimo tarpsnį. OMRI pranešimu, M. Stankevičius pažadėjo tęsti buvusios vyriausybės programą, tačiau jo pagrindinis siekis bus atgaivinti Lietuvos ekonomiką.

TS (LK) kitaip spręstų banko krizę

Kaip rašo "Lietuvos aidas" vasario 1 d., Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) (TSLK) nepritaria (buvusios) vyriausybės programai dėl bankų veiklos atnaujinimo ir indėlių kompensavimo. Toje programoje numatyta skirti bankų atgaivinimui 1.3 bilijono litų iš valstybės, išleidžiant valstybės paskolos obligacijas. Tokiu būdu, TSLK valdybos pirmininko Gedimino Vagnoriaus manymu, iki metų pabaigos vidaus skola sieks 2.4 bilijono litų. Visuose bankuose valstybės valiutos iš viso yra tik 2 bilijonai litų. Jis teigė, jog pasiskolinimas 2.4 bilijono litų sudarytų milžinišką litų emisiją, infliaciją, kainų pakilimą ir valiutos krizę.

Indėlininkams toje vyriausybės programoje numatoma pradžioje kompensuoti indėlius iki 1000 litų. TSLK siūlo atgaivinti bankų veiklą tik 300-400 milijonais litų, su 100 milijonų litų tiesiogiai kompensuojant indėlius iki 8,000 litų.

G.Vagnoriaus nuomone, pigiau būtų sujungti "Aurabanką", Lietuvos akcinį-inovacinį banką ir Valstybinį komercinį banką, o atstačius jų veiklą juos parduoti, kompensuojant bent didesnę dalį nuostolių. Jis teigė, kad TSLK remtų pereinamąją vyriausybę, jeigu būtų priimtas sprendimas skelbti ankstesnius seimo rinkimus. TSLK nori, kad jie įvyktų birželio mėnesį.

Vasario 9 d. sąjungos pirmininkas Vytautas Landsbergis išplatino pareiškimą, kuriame skelbiama, jog prieš atstatydinimą LDDP vyriausybę spejo priimti nutarimą, leidžiantį

"LDDP ir jos satelinėi Tautos pažangos partijai privatizuoti net 1000 kv. m. patalpų Lietuvos miestų savivaldybėse, neprievartuotinuose jų valdybų pastatuose". Jis šį nutarimą pavadino savanaudišku savivaldybių apiplėšimu bei politine provokacija, kurią atsakingos institucijos turėtų sustabdyti.

Posėdžiavo savivaldybių asociacija

Sausio 31 d. Vilniuje posėdžiavo Lietuvos savivaldybių sąjungos (LSA) taryba, susirinkusi aptarti savivaldybių biudžetų problemas, bankų krizės pasekmes savivaldybėms bei valdymo politikos reformą. Dalyvavo 38 miestų bei rajonų merai, kurie pageidavo, kad LSA aktyviau reikštųsi seimui ir vyriausybei priimančiam nutarimus ir įstatymus, susijusius su savivaldybių veikla. Jų manymu, yra būtina keisti pajamų formavimo metodiką, atkreipti dėmesį į merų reikalavimus.

Buvo išryškintos įvairios problemos, pvz., kad savivaldybių biudžetuose nenumatyta išlaidų butų statybai ar kelių remontui; praėjusiais metais savivaldybėms buvo skiriama 39% valstybinio biudžeto, o šiemet tik 36%, nors seime buvo žadėta, kad šie biudžetai nebus mažinami.

Radioaktyvi kontrabanda

Vasario 10 d. Lietuvos saugumas ir policija Visaginė prie Iglainos atominės jėgainės sulaukė šešių lietuvių ir vieną gruziną, kurie stengėsi parduoti 100 kilogramų radioaktyvios medžiagos už \$50,000, skelbia OMRI. Medinėse dėžėse transportuojamos medžiagos radioaktyvumas buvo dešimt kartų aukščiau normalaus lygio. Jėgainė niekio bendro su kontrabanda neturėjo, pasak direktoriaus V. Ševaldino. Įtariamai, kad tai yra uranijus, slapta atgabentas iš kitos buv. Sovietų respublikos.

Suimtas mafijos vadas

"Lietuvos rytas" vasario 5 d. skelbia, kad Kaune buvo suimtas mafijos vadas Henrikas Daktaras, kuriam generalinė prokuratūra žada išskirti net kelias baudžiamąsias bylas. Jo vadovaujama banditų gauja, vadinama "daktarų" šeima, užsiima apiplėšimais, vagystėmis, žmogžudysčių organizavimu bei metalų, naftos, spirito ir narkotikų kontrabanda. "Daktarų" veikla apima Kauną, Vilnį, Klaipėdą bei kitus miestus. Gauja turi kelis šimtus smogikų, pasak "Lietuvos ryto", savo žvalgybos tarnybą, kuri parengia klaidingą informaciją apie konkurentus. Dalyvaujama valstybės ekonomikoje ir politikoje, vyriausybės nariai bei kiti pareigūnai traukiami į slapto sandėrius. H. Daktaras, 1987 m. nuteistas 8 metams kalėjimo, buvo paleistas po 3 metų. RSJ

Šiame numeryje

Pastangos ir pasekmės

Šeimos yra pagrindas lietuviybės išlaikymui

Apsukrus verslininkas Lietuvoje

Kanadietis savo verslais prapūna darbo lietuviams

Lietuvos miestai Chruščiovo laikais

Sovietinis užmojis — dirbtinis miestų plėtimas

Lietuvos karalaitis — šventas

Šv. Kazimieras savo taurumu tebėra gyvas ir dabar

Saugokim trispalvę širdyse...

Kovos ir kančia už tautos laisvę

Sunkioje ekonominėje vidaus kovoje

Pastangos priešintis valdžios neveiklumui

Ko ieškojau ir ką radau Lietuvoje

Krašte yra gaminių, kurie gali sudominti vakariečius

Išminties ir šviesos versmė

Klaipėdos universiteto penkerių metų sukaktis

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevicius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20, mėnesio – \$50, garbės – \$60 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$115. Paviieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TZ" administraciją. Skelbimui ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular \$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

RELIGINIAME GYVENIME

Lietuvių katalikų mokslo akademijos "Suvažiavimo darbai" XV tome išspausdinta kun. Kazimiero Ambraso, SJ, paskaita "Lietuva popiežiaus Jono-Pauliaus II rūpesčių orbitoje". Jame sutelkti duomenys apie šio popiežiaus veiklą Lietuvos naudai. Tai vienintelis popiežiaus visoje katalikybės istorijoje tiek daug dėmesio skyręs Lietuvai. Paskaitos pabaigoje autorius rašo:

"Aukštaitijoje, Dzūkijoje, Sūduvoje ir Žemaitijoje atsirado puošnių naujų paminklų, sutvarkyti ir atstatyti senieji, taip pat koplytstulpiai, išliko išpūdingų kryžių, skulptūrų. Prie VI forto Kaune pastatytas kryžius Islandijos valstybei, kuri 1991 01 24 pirmoji pripažino Lietuvos nepriklausomybę. 1991 m. rugsėjo 22 d. pastatytas kryžius ir visoms valstybėms, pripažintioms Lietuvą. Tačiau, deja, apie žmogų, kuris šitaip garsino mūsų kraštą, labiau nei LKB 'Kronika' dėl mūsų sielos ir mūsų rūpinasi, neturime nei surinkto kalbų, Lietuvai skirtų minčių, nei išleisto albumo, nei knygos. Išspausdintas gal tik vienintelis straipsnis 'Šventasis Tėvas Jonas Paulius II ir Lietuva', biografinių žinių pluoštas.

O juk iš visų ilgoje Bažnyčios istorijoje popiežių Jonas Paulius II geriausiai pažįsta mūsų kraštą, visai jį yra garsinęs, ir, kaip pats ne sykį yra pripažinęs, kasdien už mus meldžiasi. Vienintelis Kristus Vietininkas, lietuviškai šv. Mišias aukojęs ir šitiek dėmesio skyręs lietuvių kalbai, – net užsidedęs ausines jos klausęs, mokęsis mūsų kalbos!... Kaip jis gina mūsų, piliečių, taip pat nepriklausomos šalies teises, pripažįsta mūsų savarankiškumą ir dėl jo pats visai kovoją! Išties šventas Tėvas – pasaulio sąžinės jūdiniojas ir mūsų drąsos bei pilietiško gynybos pasaulio akistatoje, didžiųjų akivaizdoje. Jo žinios apie Lietuvą – tikslios, išsamios, paremtos faktais, tikraja jvykių eiga. Tad mūsų istorikams politologams būtų gera proga iširti ne tik jo padarytą įtaką tarptautinių jvykių ir Lietuvos garso raidai Pontifikato metais, bet ir tas sąlygas bei žmones, kurie padėjo jam taip plačiai istoriškai ir

sociologiškai susipažinti su Lietuva, jos problemomis. Šio ir kitų popiežių santykiams su Lietuva tirti galėtų būti skirtas ne vienas mokslinis darbas ir net specialios stipendijos, rengiami tam tikri žmonės tiek Lietuvoje, tiek svetur, ypač Romoje, kur jau šitiek metų nejudinti aukštųjų mokyklų, Vatikano, kurių, Vatikano radijo ir kiti archyvai, kuriuose sukaupta daugybė istorinės ir kitos informacijos apie Lietuvą ir jos Bažnyčią".

Žiniasklaidos priemonės, jei jomis naudojamos, labai pasitarnauja kultūrai, laisvei ir solidarumui, – pareiškė šv. Tėvas Jonas-Paulius II. Jomis sklindanti įvairi informacija teigiamai arba neigiamai įtakoja asmenis, šeimas ir visuomenę. Šiandien žiniasklaida formuoja žmonių papročius. Dėl to negalima šios svarbios ir jautrios žmonių gyvenimo srities palikti savigai, negalima jos palikti be subalansuotų gairių ir moralinių normų. Anot popiežiaus, šiandien matyti koks toliaregis buvo II Vatikano susirinkimo tėvų dekretas "Inter mirifica" išreikštas susirūpinimas kiekvieno asmens teise į informaciją. Dekrete reikalaujama, kad informacija būtų teisinga, tikra ir integrali, t. y. nedalinė ir nešališka. Pasak susirinkimo, nemažiau svarbus ir informacijos pateikimo būdas, kuris turi būti korektiškas, gerbiantis žmogaus orumą ir nežeidžiantis jo įsitikinimų.

Tai atsakomybė, kuri pirmiausia tenka tiems, kurie dirba įvairiuose žiniasklaidos baruose. Atsakomybė tenka ir visuomenei, kuri negali pasyviai ir nekritiškai priimti visko, kas skelbiama. Masinė informacija yra tokia jautri ir svarbi visuomenės gyvenimo sritis, kad negalima jos tvarkyti tik pagal rinkos dėsnius, bet reikia užtikrinti deramą pusiausvyrą, kurioje galėtų pagarbiai viena su kita varžytis skirtingos demokratijos visuomenės pažiūros ir būtų apsaugotos asmenų teisės, ypač teisės tų žmonių, kurie turi mažiau kritiškos nuovokos.

(Iš leidinio "Bažnyčia Lietuvoje").

Apsukrus...

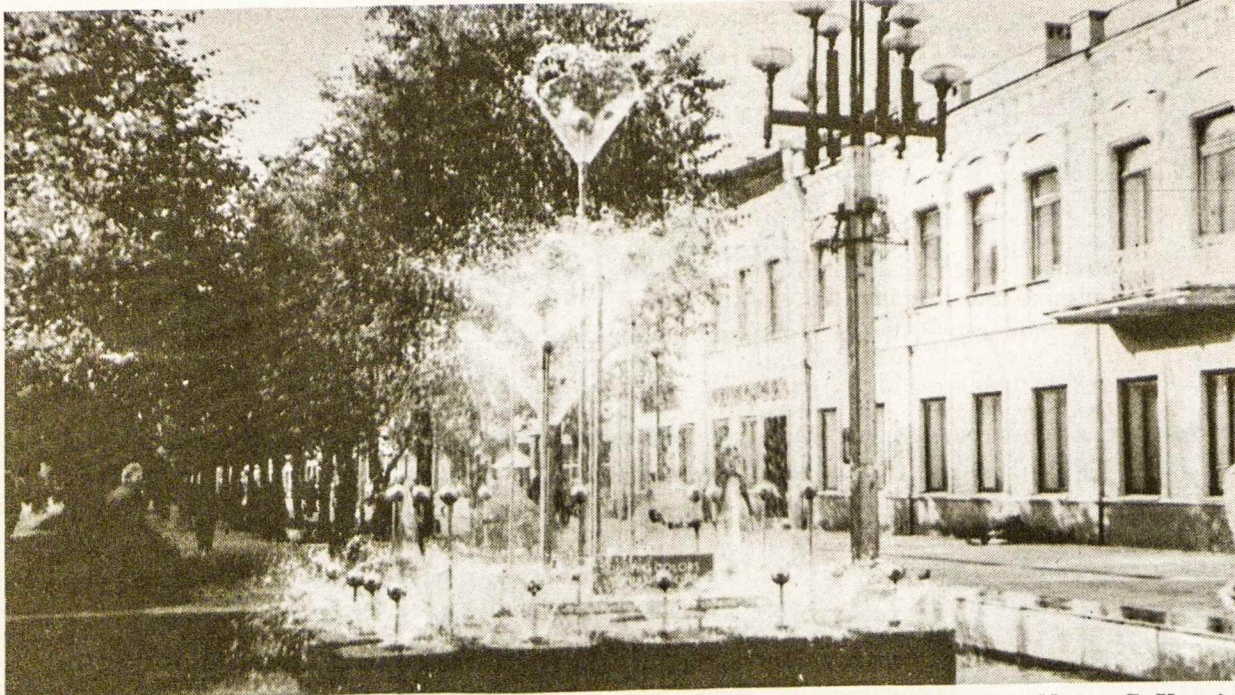
(Atkelta iš 1-mo psl.)

Nabuurs yra Maskvos skyriaus vedėjas, o Torpey žinojęs yra Baltijos kraštai. Čia dirba ir jo jaunesnysis brolis Brandon, 24 m. Torpey susižiedavo su lietuvaite, kurią sutiko Maskvoje. (Jo bendradarbis Nabuurs vedė rusaitę). Po vestuvių šiais metais jis mano išimti iš Rusijos visą pelną ir investuoti Kuboje. Kokio dydžio tas pelnas, nesako.

Pasitraukti nuo pinigų rusiškoms karvutėms gali būti nelengva. Iki šiol rusai ne vienos sutarties nesulaužė, bet sužinoję, kad jis pasitraukia, gali savo gerą elgesį pakeisti. "Padėtis pavojainga. Mes išėmė savo pinigų, bet dabar norime atsiimti pelną". Kaip bus įeiga, jie atsisakys mokėti? "Rusijoje sutartis yra formalus reikalas. Tačiau, jei skolos negrąžina, nedaug ką gali padaryti."

Sulietuvino –

Vytautas P. Zubas

Kauno Laisvės alėja – fontanas ir Metropolio valgykla

Nuotr. G. Kurpio

Lietuvos miestai Chruščiovo laikais

Dirbtinis miestų plėtimas – sovietinės sistemos užmojis, pridengtas propagandiniais šūkiais ir siekiantis savos naudos

MARTYNAS PURVINAS,
MARIJA PURVINIENĖ, Kaunas

Šiandieniniai Lietuvos vadovai melai prisimena savo jaunystės metus kaip labai gražų ir visam kraštui naudingą laikotarpį. Chruščiovui nutraukus brutalias stalinines represijas, Lietuva netruko suklestėti. Per du pokarinius dešimčius net dvigubai išaugo miesto gyventojų skaičius, buvo pastatyta daug didelių gamyklų. Susikūrė išties projektavimo pramonė, parengiami tūkstančius pastatų bei gyvenviečių projektų. Tad pagal sovietines tradicijas ir dabar valdančiųjų nuomonę tada buvusi ypatingų laimėjimų epocha.

Tačiau kokia gi buvo tų pasiekimų tikroji prasmė, ką jie iš tikrųjų atnešė Lietuvai? Lietuvos miestų likimas Chruščiovo laikotarpiu mes nagrinėjame savo pranešime IX Pasaulio lietuvių mokslo ir kultūros simpoziume, bandydami kitaip nei sovietmečiu vertinti tuometinių darbų, pasiremti anksčiau viešai neskelbtais dokumentais.

Stalinizmo metais buvo kuriami didžiuliai planai Lietuvos miestams, iš pagrindų pakeisti. Tų būsimų miestų bei pastatų psichologinį – propagandinį poveikį turėjo sustiprinti savaip pasitelkti estetikos dėsniai, pompastiški skoliniai iš senovės architektūros. Visa tai dabar nagrinėjama kaip būdingiausias totalitarinio meno pavyzdys. Bet ar vėlesnė sovietinė architektūra bei miestų planavimas jau nebuvo bolševikinio režimo atspindžiai?

Po chruščiovinio perversmo imtasi pertvarkyti ir sovietinės imperijos projektavimo sistemą. Buvo pasmerkti vadinamieji "nesaikingumai" architektūroje – ligotinis oficialus architektūros stilius. Buvo pradėta masinė surenkamųjų statinių gamyba pagal tipinius projektus. Miestų pla-

navime pradėta reikalauti ekonomiskų sprendimų. Tačiau toms reformoms nesiekta išlaisvinti imperijos piliečių, o tik bandyta patobulinti sovietinę sistemą, padidinti jos veiksmingumą. Gal norėta atskratyti ir susikompromitavusio stalinizmo išorinio pavaldalo.

Lietuvai, kaip ir kitoms naujesnės Sovietų Sąjungos dalims, Chruščiovo laikais skirta daugiau dėmesio. Sparčiau nei kitur plėtoja pramonę, perdirdami bei naujai kuriami miestai turėjo nebeatrūšamai sujungti okupuotąsias Baltijos valstybes su visa didžiąja imperija. Tipinis – standartinis projektavimas turėjo ne vien ekonominę, bet ir politinę paskirtį. Taip projektuojant skubėta suvienodinti miestus pagal bendrą pavyzdį, panaikinant režimui pavojingus skirtumus tarp tautinių regionų bei buvusių nepriklausomų šalių. Tad spartus Lietuvos miestų augimas, viso krašto skubus perdirdimas nebuvo naudingas tautai dalykas.

Mūsų miestai tada greitai augo atgabenant kolonistus iš Rytų (kaip kad Klaipėdoje), prigludžiant bėglius iš kolchozinės sistemos gniuždomo kaimo. Taip tarpukario metų savininkai-ūkininkai bei amatininkai (gal ne visada pasiturinčiai gyvenę, bet buvę laisvesni) paverto sovietinių fabričių samdiniams miestuose. Taip buvo žlugdytas senasis Lietuvos sodžius, ilgas amžius buvęs tradicinės visuomenės bei tautinės savimonės atrama. Chruščiovo laikais itin skatinama valdiškų daugiabučių namų bei didelių gyvenamųjų rajonų statyba turėjo ugdyti sovietinį kolektyvizmą, griauti režimui pavojingą individualizmą bei laisvesnio gyvenimo galimybes privačiose sodybose.

Todėl tuomet Lietuvos miestai buvo kur kas labiau (ir sėkmingiau) sovietizuoti nei stalinizmo metais. Gausūs tipiniai pastatai, didžiosios gamyklos pakeitė patį miestų pobūdį bei jų pavidalą. Miestai buvo paversti didžiuliais darbininkų lageriais su primityviais ir prastais pastatais.

Tuometinis "atšilimas" ypač paveikė Lietuvos architektus bei miestų planuotojus. Jiems ištis atėjo "aukso amžius". Kur kas daugiau statant nei Nepriklausomybės metais, reikėjo daugiau projektų, užteko darbo vis naujai rengiamiems specialistams. Daug kam nereikėjo nei galvos laužyti tame darbe – pakako klusniai vykdyti direktyvas ir laikytis standartų. Taip susibūrė didžiulis pulkas paklusnių vykdytojų, uoliai sovietizavusių Lietuvą.

Kūrybingesni bei ambicingesni projektuotojai taip pat galėjo pasireikšti. Daugelis jų kreivai žiūrėjo į stalinizmo metais prievarta diegtą oficialų architektūros stilių – tuometinio gyvenimo simbolį, taip besiskyrusį nuo Nepriklausomybės metais įsigalėjusios europietiško modernizmo krypties. Stalino laikais buvo griežtai uždrausta "keliaklusčiai prieš supuvusį kapitalizmą". Chruščiovo perversmas tą ryškiai pakeitė – pradėta siūlyti mokytis iš Vakarų "pažangaus patyrimo" (turėjusio padėti sustiprinti režimą). Nors žinios iš pasaulio buvo gan atsitiktinės ar

Maskvos kruopščiai perkoštos, tačiau daug anuometinių projektuotojų pasijuto lyg ištrūkę iš ligotinio kalėjimo. Lyg atsivėrė galimybė laisvai kūrybai (likę apribojimai jaunesniems tada atrodė tik kokių nusenusių ir atgyvenusių stalinistų laikini trūkdymai). Tada savaip suklestėjusi Lietuvos architektūros mokykla didžiavosi savo dažnai geresniais, negu kur Rusijoje projektais. Anuometiniai pagyrimai dažną paveikė labiau nei stalinizmo represijos, gal ir nejučiuom daug ką susiejo su sovietiniu gyvenimu kaip visai įmanomu. Daugumą savaip papirko tas režimo dekoracijų pasikeitimas.

Tačiau žymiau nepakeitus sovietinės sistemos ūkinio, visuomeninio bei politinio pagrindo, net ir iš Vakarų pasiskolintos naujovės neatnešė didesnės naudos. Taip buvo suanuometinta mikrorajonų sistema, entuziastingai projektuotais gyvenamaisiais rajonais bei tipiniais pastatais. Dabar jau akivaizdu, kad jie visai netiko normaliam žmonių gyvenimui. Nemaža dalis Lietuvos projektuotojų triušo neatnešė naudos mūsų kraštui. Jie tada gerokai pasidarbovė kaip okupacinio režimo įnagiai, padėję įgyvendinti bendrąsias sovietinės sistemos direktyvas, veiksmingiau pertvarkyti ir sovietizuoti kraštą.

Tebesitęsiančios pagyros aniams laikams ("tiek daug visko buvo padaryta!") turėtų būti atsargiai vertinamos. Taip ir IX Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume netgi anksčiau skeptiškesni ekonomikos bei energetikos žinovai pripažino sovietinių miestų vargus. Anuomet paskubom statyti gausūs, bet prasti daugiabučiai namai – "betoniniai barakai" tapo didžiule našta mūsų kraštui. Jų apšildymas ir būtinai remontai būtų per brangūs net turtingiems vakariečiams. Nebeįmanoma ir likviduoti to didžiulio sovietinio palikimo – visus Lietuvos miestus tinkamai perstatyti jau per brangu ir nebeįmanoma. Tad tas sovietmečio paveldas ilgam liks lyg akmuo po kaku, neleidžiantis mūsų kraštui išbristi iš skurdo liūno.

Dabar pripažįstama, kad šiandieninius krašto vergus, didesnę nei kitur ūkio nuosmukį lėmė ankstesnis pernelyg geras prisitaikymas prie sovietinės sistemos. Anuometinės uolios pastangos bei tuometinių vadų nuopelnai pasirodė daug kuo nereikalingi – kaip tos nebeveikiančios didžiosios gamyklos ir griūvantys miestų ūkis.

Chruščiovo laikai dažnai tebeimnini kaip laisvės dešimtmetis, kartojami ilgametės propagandos šūkiais. Tačiau anuometinį viešą sovietinį lydėjo ir slaptaus spaudos didinimas jau kitokiais būdais, stipresnis ideologinis diktatas. Anuomet Lietuvoje buvo nugriauta daug šventovių, dar daugiau jų atimta iš tikinčiųjų ir perduota ūkio reikalam. Netgi nuosekliau nei stalinizmo metais tada buvo perdirbinėti Lietuvos miestai.

Tada skubėta miestuose ir miesteliuose sukurti naujos santvarkos simbolius – centrinę aikštę su valdžios rūmais ir sovietinės propagandos centrais. Jie turėjo nustelbti

A+ ADELEI MEŠKAUSKIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame vyrą ALGĮ, dukras bei visus artimuosius —

Audronė Žemaitytė

Danutė Žemaitienė

A+ HERBERTUI ŠMITUI

mirus,

žmoną BRUNHILDĄ, dukteris – SILVIJĄ ir SIMONĄ, sūnų RONALDĄ, seseris – L. PETERSONIENĘ ir V. ŠEPETIENĘ Detroit, brolių L. ŠMITĄ nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu —

Joana Kaunaitė

A+ ZIGMUI LAUGALIUI

mirus,

jo žmonai, sūnams VYTAUTUI ir RAMŪNUI, seserims, broliams ir jų šeimoms šią liūdesio valandą reiškiamo nuoširdžiai užuojautą —

D. J. Trečiokai

A. R. Zubrickai

V. V. Verbickai

B. Tamoliūnienė

A+ ZIGMUI LAUGALIUI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą, seseris DANUTĘ ir LIUDĄ, brolius – ANTANĄ Kanadoje ir EDVARDĄ Lietuvoje bei visus artimuosius —

Tėvynės sąjungos Hamiltono ir Niagaros pusiasalio grupė

A+ ELENAI DVILAITIENEI

mirus,

reiškiamo nuoširdžiai užuojautą dukrai IRENAI, žentui RIMANTUI ir vaikeliams PAULIUI, JONUI, ANTANUI ir kartu liūdimė —

Dalia ir Jurgis Anysai

Audronė ir Šarūnas Užgiriai

Marija Stakienė

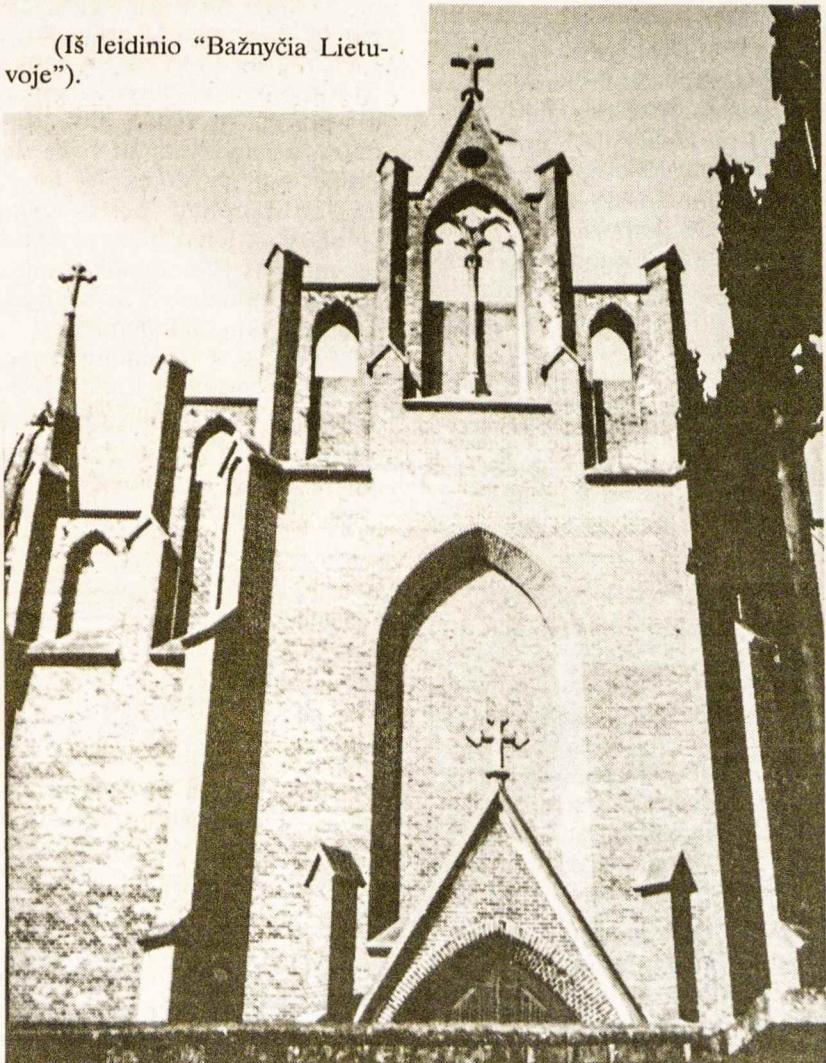
PADĖKA A+ PRANEI DALIENEI

1996 m. sausio 12 d. iškeliauvus amžinybėn,

nuoširdžiai dėkojame Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už atvykimą į ligoninę su švenčiausiuoju ir atliktą paskutinįjį religinį patarnavimą, maldas laidotuvių koplyčioje, atnašautas Mišias ir palydėjimą į amžino poilsio vietą šv. Jono lietuvių kapinėse. Dėkojame L. Marcinkutei už vargonavimą ir giesmes Mišių metu.

Gili padėka karsto nešėjams, visiems dalyvavusiems koplyčioje maldose, Mišiose ir palydėjusiems velionę į kapines. Nuoširdi padėka visiems pareiškiusiems mums užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje, skambinusiems telefonu iš artimų ir tolimų vietovių. Dėkojame visiems už užprašytas Mišias, gėles, puošusias velionės karstą, ir auksas velionės atminimui Kanados lietuvių fondui, "Vaiko tėviškės namams", "Pagalbai Lietuvos vaikams", tremtiniais ir "Tėviškės žiburiams". Ačiū ponios už skanias pyragus ir p.p. Mačiams už laidotuvių pietus.

Liūdintys — vyras Stasys, sūnus Leonas Klimaitis su žmona Susana ir vaikaitėm Karla bei Kristina

Šiaurės rytų Lietuvos architektūros įžymybė – Rokiškio katalikų šventovė pastatyta grafu Tyzenhauzų XIX s. pabaigoje. Nuotraukoje: šios neogotikinės šventovės fragmentas

Nuotr. Alf. Laučkos

Lietuvos karalaitis – šventasis

ŠVENTASIS KAZIMIERAS, miręs 1484 metų kovo 4 dieną, yra įaugęs Lietuvos istorijoje ir jos gyvenime. Savo taurumu jis tebėra gyvas ir dabar, nors nuo jo mirties skiria mus šimtmečiai

JUOZAS KRALIKAUŠKAS

1386 m. Krokuvoje, pilies katedroje, Jogaila buvo vainikuotas Lenkijos karaliumi – kovo mėn. 4-ją dieną. Tai buvo lemtingoji diena Lietuvai. Jogaila – vienas iš 19-kos DLK Algirdo (12 sūnų ir 7 dukterys) vaikų – lietuvis, šv. Kazimiero senelis.

Šv. Kazimiero senelė – Sofija Alkėniškė Jogailienė – irgi lietuvi. Vytauto D. žmona Julijona buvo Sofijos teta. Tėvui mirus ją globojo Vytautienė. Dukterėčia Sofiją („Sonką“) Vytautas išpirko karaliui Jogailai. Sofija – septyniolikmetė, o Jogaila – per 70 metų. Vestuvės įvyko Naugarduke 1422 m.

Šv. Kazimiero tėvas – karalius Kazimieras IV Jogailaitis: aukštas, lieso pailgo veido, plikas, truputį šveplas, nemokėjo rašyti, kaip ir jo tėvas Jogaila. Nuosaikus tiesiakalbis: anot Lietuvos ortodoksų „teisingas ir geras“, anot vokiečių – „išmintingas, protingas valdovas“. Aistringas medžioklės mėgėjas, dosnus ir pamaldus. Lietuvą valdė 52 metus.

Šv. Kazimiero motina – Elzbieta Habsburgaitė, imperatoriaus Albrechto II Habsburgo dukterė. Gerai išauklėta, mokėjo rašyti, labai pamaldi, aukštai vertino vokiškai katalikišką kultūrą. Per 38 vedybų metus susilaukė 12 vaikų; užaugo 11: 6 karaliaučius ir 5 princeses.

Svarbiausias karaliaučio Kazimiero mokytojas buvo kanau-ninkas Jan Długosz (1415-1480), lenkų istorikas, „Historia Polonica“ autorius. Karalaitis Kazimieras buvo gabus ir gerai išlavintas. Gražiai rašydavo gotiškais raidėmis, labai panašiai į kan. Jono Długoszo rašyseną. Energingas, valingas, teisingas ir didžiai pamaldus: šviesi ir kilni asmenybė.

Lietuvoje (Vilniuje, Trakuose, Medininkuose) karalaitis Kazimieras gyveno šešiais protarpiais. Pirmą kartą į Vilnių atvyko jau 17 metų ir čia praleido 1475 m. Vėlykas. 1476 m. Kalėdoms karalius su sūnumis Kazimieru ir Jonu Albertu atvyko į Vilnių ir praleido čia keletą mėnesių. 1477 m. gavo iš metų karalaitis gyveno Trakuose.

1481 m. pavasarį Maskvos valdovas Ivanas III buvo klastingai paruošęs samokslą: nužudyti karalių Kazimierą IV ir jo sūnus (Kazimierą ir Joną Albertą), o Lietuvos žemes prijungti prie Maskvos. Žudynė turėjo įvykti per kunigaikščio Feodoro Bielskio vestuves, kai išvyks į medžioklę. Bet samokslas buvo laiku sušauktas. Vilniaus ir Trakų vaivada teismui nusprendus, rugpjūčio 20 d. buvo prie Neries brastos nukirstos galvos kunigaikščiams Mykolui Olekaičiui ir Jonui Alkėniškiui. Feodoras Bielskis spėjo pabėgti į Maskvą. Tas samokslas karaliaučiu Kazimierui bus palikęs labai gilų įspūdį. *Samokslininkai buvo ortodoksai, išdavikiški kunigaikščiai, pasidavę Maskvai.* Karalaitis bus neįaukiai pajutęs ilgą plėšrią Maskvos ranką. (Maskvos įkūrėju 1156 m. laikomas Suzdalo kng. Jurgis Ilgarankis).

1483 m. gegužės mėn. karalaitis Kazimieras jau šeštą kartą Gedimino mieste. Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos kanceliarijoje ėjo kanclerio pareigas. 1483-84 m. žiemą karalaitis Kazimieras jau sunkiai sirgo plaučių džiova Gardino pilyje, aukštajame Nemuno krante ties Gardinės žiotimis. Prieš plaučių džiova anuomet gydytojai buvo

bejėgiai. Kovo pačioj pradžioj karalaitis jau gulėjo mirties patale. Tėvas karalius (57 metų) buvo atskubėjęs iš Liublino. Motina karalienė (48 metų) slaugė sūnų ir tą paskutinąją naktį. Buvo 1484 m. kovo 4, ketvirtadienio, tik vos apyauš-ris. Žvakėms varvant numirė karalaitis Kazimieras...

Karalaitis Kazimieras (vos 26 metų) palaidotas Vilniaus katedros šiaurinėje koplyčioje. *Gediminaitis pargrįžo į Gedimino miestą, kurį prieš 98 metus dėl karūnos ir moters paliko jo senelis Jogaila. Katedros šiaurinė koplyčia imta vadinti Capella beati Casimiri. 1506 m. joje palaidotas Kazimiero brolis karalius Aleksandras, o 1545.VI – DLK Žygimanto Augusto žmona Elzbieta (19 metų), ir 1551 V – antroji karaliaus Žygimanto Augusto žmona karalienė Barbora Radvilaitė (30 metų). Po to koplyčia dažniau vadinta Karališkąja.*

Šventuoju Kazimierą paskelbė popiežius Klemensas VIII 1602.XI.7, ir Romą nukeliaus Vilniaus kapitolus kan. Grigalių Svencickių su vysk. Benedikto Vainos prašymu: davė breivę ir raudono aksomo šv. Kazimiero vėliavą. 1604 m. pavasarį pargrįžo į Vilnių kan. Svencickis su Romos pripažinimu. Tris dienas Vilniuje kunuliavo džiaugsmas: gegužės 10, 11 ir 12. Milžiniškos procesijos liuliavo gatvėmis, išpuštomis vartais. Organizuotai ėjo visas universitetas. Minios katalikų iš visos Lietuvos. Šv. Kazimiero vėliavą nešė pats Leonas Sapiega, Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos kancleris bei Vilniaus vaivada – galingiausias Lietuvoje.

Gegužės 11 d., paskelbus popiežiaus breivę, atidarius šv. Kazimiero karstą ir atlaikius iškilmingas pamaldas, prie rinkos pašventintas kartinis akmuo šv. Kazimiero šventovei. Jį buvo 1604-15 pastatyta: pirmasis ir didžiausias baroko pastatas Vilniuje.

Anuomet sumanyta įrengti puošnią koplyčią šv. Kazimiero garbei, podrag ir karaliams mauzolieju pietinėje katedros pusėje. 1624-1636 m. buvo pastatyta tikra dailybė. Marmuras, porfyras, auksas, sidabras, freskos, stukai. Kampe taurės pavidalo sakykla iš paaukuotos skardos. 1636.VIII.14 vėl milžiniškos procesijos Vilniaus gatvėmis, išpuštomis vartais. Tą dieną šv. Kazimiero relikvijos buvo pirmą kartą procesijos iškilmingai įneštos į koplyčią. Kripton po šv. Kazimiero koplyčia buvo perkelti karaliaus Aleksandro, Elzbiets ir Barboros Radvilaitės karstai.

1655 m. pavasarį Rusijos caras Aleksej Michailovič užsiundė savo armijom Lietuvą. Vieną vedė Jakob Čerkaskij (kabardietis Uruskanmurza), antrą – Vasilij Šeremetjev ir trečią (kazokų) – Ivan Zolotareno.

Rusai plėšė ir degino miestelius bei kaimus, žudė, prievartavo moteris. Užgrobtą turtą ir paliktus gyvus trėmė į Rusiją. Į Vilnių lėkė kraupios žinios: kilo panika ir šamysis. Bėgo iš miesto ir gabenosi savo turtelį kas tik beišgalėjo. Galvotūrė-čiais dūmė į Karaliaučių ir kitus miestus Prūsijoje didikai, bajorai, meistras, pirkliai, dvasininkai...

1655 m. rugpjūčio 8 d. į Vilnių įsiveržė Ivano Zolotareno kazokai ir Uruskanmurzos maskolų gaujos.

Pirmą kartą Lietuvos istorijoje Vilnius – priešų užimtas. Buvo kadai kryžiuočiai priartėję, net ir apsupę, bet niekad neužėmę. Rusai ir kazokai, kaip laukiniai, žudė koks tik pasitaikė žmogus... Plėšė, daužė, skaldė. Draskė moteris, net senas, nėščias ir paugles. Kirviais kapojo šventovės altorius, skaldė rūsiuose karstus. Vežė iš Vilniaus ką tik rado vertingesnio. Degino Vilnių 17 dienų ir naktų. Mirė siaube klykdami mūsų protėviai, ark-liai, prišti šunys... Žuvo daug istorinių brangenybių bei paminklų ir apie 14.000-17.000 žmonių. Kirviais ir kardais ka-

pojo, ietimis smaigstė. Grožybę žydėjęs Vilnius tapo milžiniška pelenų, nuodėgulių ir griuvėsių baisybe...Gedimino mieste siautėjo kultūros ir žmoniškumo klaidūs prieštai, barbariški religinių, kultūrinių bei istorinių vertybių naikintojai. Caras Aleksej, atvykęs pasiskelbti didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, neberado Vilniuje kur apstototi. Jam Panerių pušyne skubiai įruošė palapinę...

Katedros brangenybes, siaubūnams artėjant, apsiėmė nugabenti į Karaliaučių savo valtimu už 600 auksinų Naugarduko kaštelionas Mikalojus Jundzila. Deja, užtruko, ir vos tik išplaukė iš Vilniaus jį užklupo Zolotareno kazokai. Tada ir prazūvo visiems laikams Jogailos dovanota taurė, Vytauto D. dovanotas altoriui kryžius iš aukso ir sidabro, išpuoštas brangiais akmenimis; Alberto Gostauto dovanotas kiliklas, kurį Mišioms vartojo šv. Adalbertas, ir daug kitų istorinių brangenybių. *Katedros viduje iš altorių ir antkapių bei karstų beliko tik krūvos skeveldrų. Vytauto D., jo brolio Žygimanto ir kitų karstai bei antkapiai išnyko amžinai.*

Karstą su šv. Kazimiero relikvijomis (ir kas buvo įmanoma iš jo koplyčios) preleatas Jurgis Bieložoras pačiu laiku patvarkė slapta išvežti toli nuo Vilniaus: į Rožaną palei vieškelį iš Slanimo į Gardiną, į Sapiegų rezidenciją, kurią saugojo keli šimtai karių. Jie saugojo ne tik šv. Kazimiero karstą: šiuose rūmuose buvo Sapiegų giminės archyvas, biblioteka ir daug vertybių.

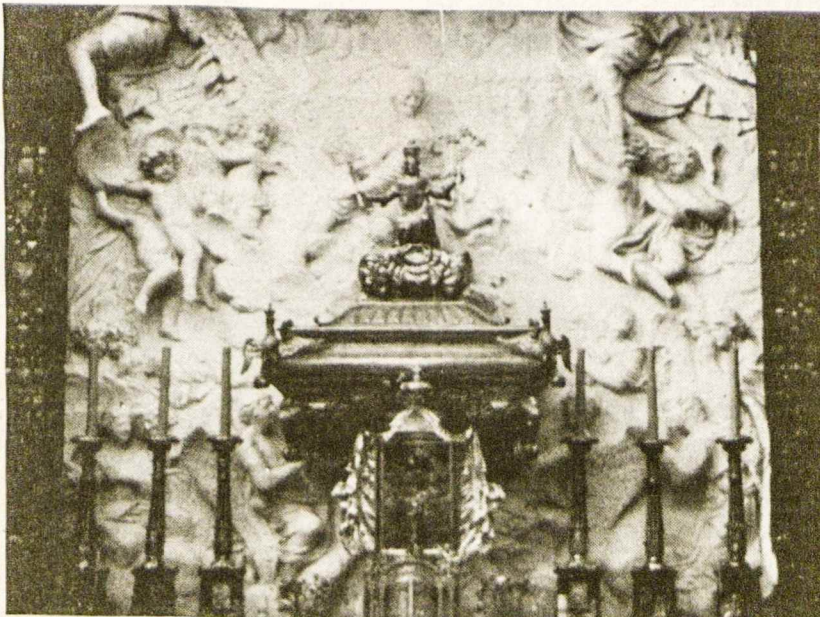
Vilniuje šv. Kazimiero koplyčioje rusai viską išvartalojo, išgriozdė, suniokojo. Stiuko ir marmuro puošmenos sunaikino. Sienose buvusios Giacinto Campana freskas sudirbo: viena – šv. Kazimieras priima iš angelų kryžių ir lėliją, antra – šv. Kazimieras tarp angelų gieda himną „OMNI DIE DIC MARIAE“. Sunaikino ir Strobello freskas.

Vilnių išlaisvino didysis Lietuvos etmonas bei Vilniaus vaivada Mykolas Kazimieras Pacas 1660 m. vasarą, tačiau stiprus rusų būrys Aukštojoje pilyje atsilaikė iki 1661 m. Velykų.

Katedros rūšiai buvo pilni purvino vandens: rusų komendantas Mysieckoj įsakė ne tik papildomai sudėginti Vilniaus priemiesčius, bet ir užtventti Vilnią, kuri užliejo apylinkėje visus rūsius. Kapitula rado katedrą baisingai nusiaubtą, priterštą ir išniekintą. Dėl to šv. Kazimiero karstas tegalėjo būti vėl į Vilniaus katedrą įneštas tikta 1663 metais.

Vilniaus išvadavimui atminti vysk. Jurgis Bieložoras įsteigė ties Verkiais kalvarijas, padovanodamas 7 valakus žemės (apie 120 ha). Tai ant kalvelių miške kryžiaus keliu koplytėlės, kuriose pavaizduotos Kristaus kančios scenos tapybiskai ar skulptūriškai. Tarp Neries ir Trinapolio kalvarijų stotelės, vedančios vis aukštyr – į šv. Kryžiaus šventovę.

Vilniaus išvadavimo atminimui didysis Lietuvos etmonas bei Vilniaus vaivada Mykolas Kazimieras Pacas – religingas

Šv. Kazimiero sidabrinis karstas Vilniaus arkikatedroje

Nuotr. G. Kurpio

Saugokim trispalvę širdyse...

Mokytojai – partizanų ryšininkai. Mokyklos požemyje – partizanų štabas, kuriam vadovavo Adolfas Ramanauskas. Bausmė mokytojams – Vorkutos lageris

BIRUTĖ JONELIENĖ, Prienai

Varėnos rajone, Matuizų miestelyje, gyvena pensininkai politiniai kaliniai Anelė ir Jonas Narvičiai. Ne savo noru stakliškiečiai pasirinko šį Dzūkijos miestelį – čia juos atbloškė tūšaurūs likimo vėjai.

Anelė Butkevičiūtė-Narvičienė, kilusi iš Stakliškių valsčiaus Pikelionių kaimo, augo gausioje vidutinių ūkininkų šeimoje. Mergina siekė mokslo, baigė Prienų „Žiburio“ gimnaziją. Puikūs mokytojai, Lietuvos patriotai, perteikdavo ne tik žinias, bet ir skiepijo tėvynės meilę, aukštus dorovinius idealus. Savo pavyzdžiu ir savo likimu jie davė mokiniams pačią brangiausią niekada nepamirštamą pamoką. Jos klasės auklėtojas buvo chemijos mokytojas Juozas Stravinskas, vėliau tapęs partizanų vadu (slapyvardžiai: Žiedas, Kardas). Anelė su ašarom prisimena tą šurpią dieną, kai eidamos su drauge pamatė ant grindinio gulintį ir atviromis žandymis akimis į amžinybę žvelgiantį savo auklėtoją.

Kai 1947 m. ją paskyrė dirbti Vyšniūnų pradinės mokyklos mokytoja, ji mokiniams stengėsi perteikti tai, ką gavo iš savo mokytojų patriotų. Po dvejų metų Anelė paskiriama Vyšniūnų ir Trakelių pradinė mokyklų vedėja.

Vieną 1949 m. dieną pas ją atėjo apylinkės pirmininkas Adomas Pranskevičius su partizanų Motiejumi Jaruševičiumi. Lakštingala ir paprašė leisti mokykloje įrengti partizanų slėptuvę. Anelė sutiko. Taip mokykloje po grindimis įsikūrė Dainavos partizanų apygardos štabas, kuris čia išsilaukė dvejus metus.

Slėptuvėje pastoviai gyvendavo trys partizanai: vadas Adolfas Ramanauskas ir dar du. Anelė ir dabar prisimena išsilavinusį, nuoširdų, švelnų Adolfą Ramanauską, jo kovos draugus, kurie labai mylėjo gyvenimą, nors žinojo, kad jų laukia žūtis. Vakarašiais dažnai vyrinai išeidavo iš slėptuvės, susirinkdavo į kambarėlyje, svarstydavo politinę padėtį, klausydavo užsienio radijo, tar-

viengungis kunigaikštis bei karvedys – pastatydino Antakalnyje šv. Petro ir Povilo šventovę (1668-76 m.), vieną gražiausių visoje Rytų Europoje.

davosi, kaip atsilaikyti prieš bolševikinę priespaudą.

– Aš niekaip nesuprantu, – sako Narvičienė – kaip dabar daugelis mūsų tautiečių garbina komunistų partiją. Juk ji atėjusi iš Maskvos, visos jos kelias kruvinas. Kas žmones vežė, šaudė?

Mokykloje partizanai gyveno iki 1951 m. vasario 16 d. Tautos šventės dieną enkavedistai apsupo mokyklą, suėmė Anelę. Laimei, slėptuvę rado tuščią – partizanai buvo nesenai išėję. O Anelėi nuo tos dienos prasidėjo ilgas ir sunkus kankinimų ir lagerių kelias. Po žiaurių tardymų Kauno saugume „troika“ už akių nuteisė 10 metų kalėti. 1951 m. rugsėjo mėnesį nuvežė į Vorkutos lagerį.

Jonas Narvičius yra gimęs ir augęs Stakliškėse. Baigė Kauno „Aušros“ berniukų gimnaziją, Vilniaus universiteto istorijos-filologijos fakultetą. Pirmoji jo darbovietė buvo Alytaus mokytojų seminarija, kurioje dirbo nuo 1943 m. iki 1945 m. Jo kolega buvo Adolfas Ramanauskas, kuris čia dėstė fizinį-karinį parengimą. 1945 m. vasarą Adolfas Ramanauskas, mokytojai Kulikauskas ir Perminas išėjo partizanauti.

1945 m. Jonas Narvičius paskiriamas Stakliškių progimnazijos direktoriumi. Jis dažnai susitikdavo su Dainavos apygardos štabo partizanais, vykdė jų uždavimus, perdavinėjo žinias, dalyvavo laikraščio „Laisvės varpas“ leidime. Partizanų paskaitytas įstojo į komunistų partiją. Partinis bilietas buvo gera priedanga pagrindiniam darbui ir ne kartą gelbėjo sudėtingose situacijose. Niekas nežinojo tikrosios direktoriaus veiklos, mokytojai jį laikė aršiu komunistu ir vengdavo kalbėti patriotinėmis temomis. Pavojaus grėšė ir nuo savų, nes ne visi partizanai žinojo, kad šis „aršus“ komunistas yra partizanų ryšininkas. Išgelbėdavo Dainavos apygardos ženkleis, kurį visada nešiodavo išvirkščioje švarko atlapo pusėje.

Kartą per Vasario 16-tąją išsigandusi iš klasės atbėgo mokytoja Plentaitė: „Direktoriau, skandalas! Nuėjęs į klasę direktorius pamatė, kad visi mokiniai pasidabinę tautinėmis juostelėmis. Jis kreipėsi į mokinius:

– Mieli moksleiviai, visi mes žinom šitą datą. Ne tik jums,

Sunkioje ekonominėje vidaus kovoje

HENRIKAS PAULAUŠKAS, Vilnius

Sunkus metas Lietuvoje. Tokios krizės politikoje ir ūkyje dar nebuvo nuo pat nepriklausomybės atgavimo. Vis labiau silpstant krašto ekonomikai, didėjant turtinei diferenciacijai, kai saujelė apsupkrių ir nesąžiningų žmonių pralobos visos tautos sąskaita, kai valdžios vyrai susipainiojo korupcijos ir savanaudiškumo pinklėse, eilinis lietuvis nebetiki rytojumi, yra didžiausias vargšas. Neveltui sakoma, kad skaudžiausia, kai savas šuva įkanda. Ypač visus sukrėtė didžiausių bankų – Lietuvos akcinio inovacinio (LAIB-o) ir „Litimpeks“ krizė bei uždarymas. Manoma, kad nukentėjo per 65,000 indėlininkų, o kartu su šeimomis tai būtų daugiau nei ketvirtis milijono žmonių.

Bet dejonėmis visą laiką negyvensi, reikia keltis ir veikti, griebtis už paskutinio šiaudo. Valdžios neveiklumui ir tautos interesų išdavystei nutarėm prieštintis, burtis ir organizuotis. Jau 1995 m. gruodžio 23 d., praėjus trim dienom po bankų uždarymo, Vilniuje įsisteigė „Nukentėjusių indėlininkų teisių gynimo iniciatyvinė grupė“, kurią sudarė 16-ka žmonių, jų tarpe verslininkas inžinierius Alfredas Brazas, ekonomistas dr. Povilas Bieliauskas, advokatai Henrikas Virbickas ir Arvydas Sprindys, fizikas dr. Kęstutis Kvietauskas, žurnalistas Juozas Kulakauskas ir kt.

Grupė lankėsi ir įtaigojo Lietuvos prezidentą A. Brazauską, premjerą A. Šleževičių, bankų administratorius, organizavo masinius protesto susirinkimus. Visi lyg ir žada, bet krizės vežimas nejudą iš vietos, gali prasidėti visiška finansinė

bet ir mokytojams ji brangi. Bet supraskit, kaip tai pavojinga. Saugokim širdyse trispalvę. Gal ateis diena, kai ją vėl išskelsim Gedimino kalne.

Po šių žodžių direktorius pravirko ir išėjo iš klasės. Pamokos ramiai vyko toliau.

1951 m. enkavedistai pas Talačkas surado bunkerį ir partizanų dokumentus. Tarp jų buvo Jono Narvičiaus rankraščiai, pasirašyti Šarūno slapyvardžiu, ir Dainavos apygardos štabo uždavimai dirbti žvalgybinį darbą.

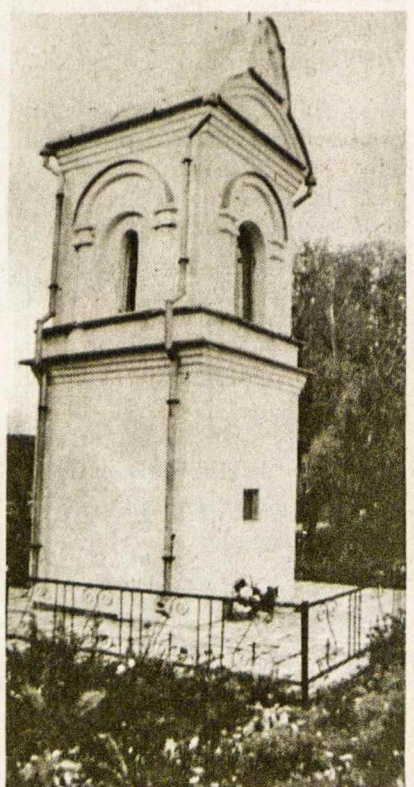
Joną Narvičių nuteisė 25 metams lagerio ir išvežė į Vorkutą. Ten, eidamas kančių keliu, susitiko su buvusia kolege Anelė Butkevičiūtė ir sukūrė šeimą. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Bet ir čia vargai nesibaigė: ne-leido prisiregistruoti, nepriėmė į darbą, persekiojo Saugumas. Pagaliau likimas atbloškė į Varėnos rajono Matuizų miestelį. Plytų gamyklos direktorius priėmė į darbą. Abu su žmona daug metų dirbo šioje gamykloje, taip ir negalėję realizuoti savo pašaukimo – mokyti ir auklėti vaikus. Sovietinei surusintai mokyklai nereikalingi buvo mokytojai patriotai. Vaikus auklėjo kitokie mokytojai ateistine-komunistine dvasia. Dabar matome ir dar ilgai matysime to auklėjimo vaisius.

suirutė, žlugti litas. Manome, kad užsienyje gyvenantys lietuviai dabar, kaip niekad, turi būti neabejingi gimtinėje vargstantiems tautiečiams. Protestais ir reikalavimais remkite į kam-pą dabartinę Lietuvos valdžią, neveiklų ir dvejojančią prezidentą. Atsiųskite savo specialistų, kurie sąžiningai ir su didėle kompetencija padėtų Lietuvai. Būtina, kad seimo rinkimuose būtų atstovaujami ir išrinkti nors keli užsienio lietu-vie’ o kadangi pagal dabartinį rinkimų įstatymą atstovai bus renkami nuo partijų, įregistruokite „Užsienio lietuvių“ partiją. Užtikriname, kad ji dabartiniu metu gautų daugiausia balsų!

Netiesa, kad visas problemas mes turime išspręsti patys – istorija liudija, kad tokiais atvejais į Lietuvą būdavo kviečiami Vazos, Valua, Batorai... Mums reikalingi visiškai nauji politikai, nes saviškiai patyrė absoliučią kompromitaciją, kaip sakoma „savam kieme pranašu nebūsi!“ O užsienyje gyvenantys lietuviai, mūsų tikrieji broliai ir seserys, dabar turėtų suvaidinti lemiamą vaidmenį tautos istorijoje. Tik nepakliūkite į partijų-partijėlių pinkles, pasi-kliaukite paprastais žmonėmis, jų sveiku protu ir pritarimu, kiekvienoje parapijos salėje, kiekviename bažnytkaimyje ir kaime jus su dėmesiu išklauskys ir parems, apie tikrą dabartį pasakos eiliniai kaimiečiai, miestelių gyventojai.

Reikia tikresnių ir glaudesnių ryšių su Lietuva, reikia kad kuo daugiau lietuvių atvažiuotų į gimtinę su konkrečiais verslo, politikos, tautinio sąmoningumo ugdymo uždaviniais.

Mūsų „nukentėjusių indėlininkų teisių gynimo iniciatyvinė grupė“ pasirodusi ilgai kovai už gyvybines žmonių teises, jų paskutinius santaupas. Mūsų nedomina politinės intrigos, mes giname paprastų, nuskriaustų ir paniekintų lietuvių egzistenciją. Ir mūsų sąjungininkais bus visi, kurie sąžiningai tarnaus Lietuvai. Iš užsienio lietuvių mes norime tik moralinės paramos ir pritarimo, vienybės.

Naujai atstatyta Šaltupės koplytėlė Zarasuose

Nuotr. G. Kurpio

Į Lietuvą su Nordland Express

**Siuntiniai laivu • Oro paštu
Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervežimai**

Nordland Express	1650 Bloor St. W., Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8 Indian Rd. (išėjimas iš požeminio traukinio Keele stoties)
Darbo valandos:	Nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. iki 6 v.v.
Skyrius: North York	Town Press 164 Willowdale Ave., North York, Ont. (416) 222-4021
London	Jonas ir Marytė Narusevičiai 1055 Guildwood Blvd. (519) 657-1751
Montreal	Andrejs Vitols 105 56th Ave., Lachine (514) 637-9102

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronto: nuo pirmadienio iki penktadienio Hamilton, Burlington, Oakville, Mississauga: pirmadieniais ir ketvirtadieniais St. Catharines, Niagara Falls, Welland: ketvirtadieniais Kitchener, Cambridge, Guelph, Brampton: pirmadieniais Wasaga, Collingwood, Barrie: pirmą mėnesio sekmadieniais Windsor, Sarnia: antrą mėnesio sekmadieniais London: antrą ir ketvirtą mėnesio sekmadieniais

Už pietinės Ontario provincijos ribų: Siųskite siuntinius į Nordland Express su gavėjo, siuntėjo adresu ir talpos aprašymu. Bendrovėje mes užpildysime muitinės pareiškimą, sąskaita bus jums pasiųsta.

Dėl patogumo, pastovumo, išvaizdos ir ekonomijos turime įvairaus dydžio dėžių 1, 1.5, 2, 3 ir 5 kubinių pėdų. Taip pat galite įsigyti dėžių Anapilio knygyne, sekmadieniais ir kredito kooperatyve "Talka", 830 Main St. E. Hamiltone

JAV ir Kanados dolerių perdavimas
4% plus \$20 pristatymas iki \$4,999
3% nuo \$5,000

Siuntiniai su kanadiškais produktais Lietuvoje mūsų sandėlyje:

Siuntinys nr.1	10 kg miltų, 10 kg cukraus, 10 kg ryžių	\$50 (JAV \$38)
Siuntinys nr.2	12 litrų augalų alyvos (4x3 litrai)	\$36 (JAV \$27)
Siuntinys nr.3	4.5 kg vištenos buljonas	\$30 (JAV \$23)
Siuntinys nr.4	6 kg žemės nešutų sviestas (12x500 g)	\$34 (JAV \$26)
Siuntinys nr.5	11.5 kg rudyti šprotai, Ryga 72 dežutės po 160 g	\$64 (JAV \$48)
Siuntinys nr.6	20 kg cukraus (10x2 kg) 400 g tirpstantios kavos (2x200 g)	\$48 (JAV \$36)
Siuntinys nr.7	31 įvairus kanadiški produktai (20 kg)	\$95 (JAV \$72)
Siuntinys nr.8	17 įvairus kanadiški produktai (14 kg)	\$65 (JAV \$49)
Siuntinys nr.9	220 v. elektrinis šildytuvas	\$75 (JAV \$57)

HomeLife/Realty
One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097

**2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8**

Visais namų pirkimo-
pardavimo reikalais jus
informuos ir maloniai
patars

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

LAISVOJE TĖVYNĖJE

AUGINA LINUS

Kretingos rajono ūkininkai 1995 m. jų išaugino net 75 hektarus. Linų šiaudulius jie pardavė akcinei bendrovei "Žemaitijos linai", juos superkančiai ir iš Šakių rajono ūkininkų bei Plungės rajono žemės ūkio bendrovių.

ATVIRI RAŠYTOJŲ ŽODŽIAI

Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba 1996 m. sausio 17 d. parą atvirų žodžių raštą Lietuvos vyriausybei, aptariantį dabartinę nepriklausomybę atgavusius mūsų tautos skaudulius bei nusivylimus. Tas raštas, pavadintas "Drauge su Maironiu", buvo paskelbtas "Lietuvos aidu" sausio 19 d. laidoje. Jį pasirašė Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos nariai Eugenijus Ališanka, Juozas Apulis, Onė Baliukonytė, Rimantas Černiauskas, Petras Dirgėla, Sigita Geda, Aidas Marčėnas, Marcelijus Martinaitis, Vytautas Martinkus, Algimantas Mikuta, Danielius Mušinskas, Ričardas Mikutavičius, Petras Palionius, Kornelijus Platelis, Valentinas Sventickas, Judita Vaičiūnaitė ir Albertas Zalatorius. Toliau pateikiame to lietuvių rašytojų valdybos rašto Lietuvos vyriausybei tekstą.

"DRAUGE SU MAIRONIU"

"Mes suprantame, kad šiais žodžiais gal nieko iš esmės ir nepakeisime, bet žodis yra pagrindinė mūsų galios išraiška, ir ji privalome tarti, kai sąžinė liepia. Labai skaudu matyti, kaip per penkerius metus valdžia tolsta ir tolsta nuo savo tautos, nedovanotinai išbarstydama tą idealizmo ir pasiaukojimo kraitį, kurį jai sukvėrė žmonės Baltijos kelyje ir prie Televizijos bokšto. Tas atotrūkis šiandien pasiekė pavojingą ribą: žmonės pradeda nebetikėti valdžia kaip institucija, nesvarbu kas joje užimti vietas. Šį netikėjimą sukėlė ne tik pareigūnų negarbingi, nesąžiningi ir egoistiniai veiksmai, bet ir bendras politinių nusiteikimas partijų ar grupių interesus išskirti aukščiau visko, manipuliuojant tautos sąmone ir savo reikalus paverčiant lyg ir visų reikalais. Valdžią vertiname ne tik pagal tai, ką ji kalba, kiek ir kokių įstatymų leidžia, kaip save reprezentuoja, o pirmiausia pagal tai, koks yra daugumos žmonių materialinio ir dvasinio gyvenimo lygis. O tas lygis, deja, toks, kad valdžia turi prisipažinti egzaminu neišlaikanti, ir Prezidentas privilegijų ryžtingai keisti jos viršūnių orientaciją arba pačias viršūnes..."

MAIRONIO "KAI KAM"

"Ūkio irimas, bankų bankrotas, atsiradęs dėl Vyriausybės neprincipingumo, įstatymų netobulumo ar bankininkų godumo, yra labai aktualus. Bet elgetaujantys vaikai, didėjantis benamių, bedarbių ir savizudžių skaičius, neišsistos ateities kankinamas kaimas, skurstanti inteligentija mums atrodo dar skaudesnės problemos. Didysis lietuvių tautos žadintojas Maironis, pamatęs po penkerių pirmosios Nepriklausomybės metų išsikerojusias valdžios ydas, parašė garsiąją satyrą "Kas kam". Laikas pakartoti jo žodžius. Iš naujo juos prisimindami, griežtai smerkiame valstybės ir piliečių gyvybinių interesų nepaisymą, bandymus įtvirtinti abejingumą svarbiausioms humanistinėms vertybėms".

NUŽUDĘ UKMERGĖS KLEBONA

Sausio 27 d. Ukmėrgėje buvo žiauriai kankintas ir pasmaugtas Šv. Trejybės parapijos klebonas kun. Vaclovas Ramanauskas, MIC, Kalėdų antrą dieną atšventęs amžiaus septyniadesimt metų. Sausio 27, šeštadienį, velionis atnašavo rytines Mišias, vidurdienį palaidojo vieną parapietį, o paskui grįžo į savo butą Ukmėrgės centre. Tame pastate yra advokatų kontora, švietimo skyrius, privati vaistinė ir ukmergių lankoma populiari kavinė "Bistro". Savo bute klebonas kun. V. Ramanauskas, MIC, gyveno vienas ir pats atidarydavo duris lankytojams. Šį kartą jie jo nesulaukė. Iškviesto ir butan su savo vyras atvykusio policijos inspektoriaus R. Kuzmos laukė šurpus vaizdas. "Lietuvos ryto" atstovė Daiva Zimblinė rašo: "... negyva V. Ramanauską jie rado didžiajame jo buto kambaryje. Kunigas gulėjo kniūbsčias, ant jo kaklo buvo stipriai suveržta dviguba sintetinė virvė. Po lavonu telkšojo kraujo klanas, o aplink buvo išmėtyta daugybė klebono rankraščių. Visame bute buvo išvartyti, išmėtyti daiktai, raustai stalčiuose, spintoje. Tualetu sienos, durys, klotas aptaškyti krauju, o virtuvėje, ant grindų, gulėjo klebono akiniai ir knyga..." Žurnalistė Zita Stundžytė, "Lietuvos aidu" atstovė, primena, kad velionis turėjo didelę biblioteką, ypač domėjosi istorija. Rašė eilėraščius ir pats, planavo išleisti rinktinę. Palaidotas sausio 30 d. senosiose Ukmėrgės miesto kapinėse, šalia anksčiau mirusių vienuolių marijonų.

TRYŠ ŽMOGŽUDŽIAI?

Ukmėrgės rajono apylinkės vyr. prokuroro Vilmanto Gaidelio pranešimu, buvo sumiti trys klebonai kun. V. Ramanauskas, MIC, nužudymu įtariamai jauni vyrai – Ukmėrgėje priregistruotas, bet Kaune gyvenantis Gintautas Ilginis, Ukmėrgės rajono Žeminių kaimo gyventojas Saulius Vaitkūnas ir Algis Vaitkevičius iš Ukmėrgės rajono Urniežių kaimo. Šeštadienio rytą G. Ilginis ir S. Vaitkūnas buvo užėję pas velionį ir iš jo pasiskolino 10 litų keilonei į Kauną. Juos betgi išleido išgertuvėse pas kaimyną. Ten prie jų prisijungė ir A. Vaitkevičius. Tada ir kilo mintis apiplėšti Ukmėrgėje populiarią kleboną kun. V. Ramanauską. Jį jau prisipažino nužudę keturis kartus teistas G. Ilginis ir tik prieš Kalėdas išikalinimo vietos sugrįžęs S. Vaitkūnas. Trečiasis sumistas A. Vaitkevičius neprisipažįsta dalyvavęs žudyme. V. Kst.

Kanados lietuvių jaunimo dienų dalyviai lankėsi Toronte prie CN aukščiausio pasaulio bokšto
Nuotr. O. Stanevičiūtės

Hamilton, Ontario

AUŠROS VARTŲ ŠVENTO-
VĖJE š. m. kovo mėn. 3, sekmdienį, Šv. Kazimiero šventėje, jaunimui bus laikomos Mišios. Šv. Kazimieras gimė 1458 m. spalio mėn. 3 d. Krokuvoje ir mirė 1483 m. kovo mėn. 4 d. Vilniuje, palaidotas Vilniaus katedroje. Šv. Kazimieras yra Lietuvos ir Lietuvos jaunimo globėjas. Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kunigas Liauba, OFM, kviečia visą Hamiltono lietuvių bendruomenę jaunimą 10.30 v.r. Mišiose dalyvauti.

"LIETUVOS TREMITINIŲ GRIZIMO FONDUI" aukojai: \$200 – G. Br. Grajauskai; \$100 – A. Maciulaitienė; \$25 – P. I. Girmiai, a.a. J. Šimelaitienės atminimui; \$20 – A. Gaileienė a.a. A. Treigienės atminimui; \$10 – A. Gaileienė a.a. T. Vainausko atminimui. Lietuvos vaikų mokyklai "Lietuvių namai" aukojai: \$100 – St. Sof. Rakščiai; \$20 – S. Raudienė a.a. A. Treigienės atminimui. K.

STASYS RAKŠYS

sėkmingai baigė Hamiltone, McMaster universitetą, bakalauro laipsniu tarptautinę politiką ir Europos istoriją. 1995 m. rugpjūčio mėnesį baigė Ontario policijos akademiją ir šiuo metu dirba Ontario provincijos policijoje, Caledon, Ont. Stasys lankė Vyskupo Valančiaus šeštadieninę mokyklą, baigė 1988 m. Nuo 1992 m. iki 1994 m. mokytojavo Vyskupo Valančiaus šeštadieninėje mokykloje. Priklausė moksleiviams ateitininkams, šoko "Gyvatė" tautinius šokius

Delhi-Tillsonburg, Ont.

KLB APYLINKĖS VALDYBOS POSĖDIS įvyko 1996 m. sausio 20 d. Buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis: pirmininkė – T. Pargauskienė, vicepirmininkas – S. Beržinis, sekretorė – D. Vindašienė, izdininkas – M. Vytautas, narys – St. Augustinavičius. D. V.

Velionis buvo automechanikas ir Otavoje turėjo nuosavą garažą. Lietuvoje nepriklausomybės metais prieš karą tarnavo jūrų laivyne. Į Otavą atvyko vienas iš pirmųjų, tuoj po II didžiojo karo. Jis savo meilę Dieviui ir Tėvynei įrodė ištikimai dalyvaudamas lietuviškose pamaldose ir įvairiuose tautinių švenčių minėjimuose, neatsisakydamas aukos religiniams ir tautiniams reikalams. Jo a. a. žmona ištikimai ir su didele meile lydėjo savo a. a. vyrą visose jo užmojuose. Išsėkitės ramybėje! Kor.

Sudbury, Ontario

GAVĖNIOS SUSIKAUPIMAS
Sudburio apylinkės lietuviams bus Kristaus Karaliaus šventovėje kovo 16, šeštadienį. Išpažinčių bus klausoma 6 v.v., o Mišios bus 7 v.v. Susikaupimą praves kun. V. Volertas.

Sault Ste. Marie, Ont.

GAVĖNIOS SUSIKAUPIMAS
Sault Ste. Marie apylinkės lietuviams bus Šv. Sakramento šventovėje kovo 17, sekmdienį. Išpažinčių bus klausoma 2 v.p.p., o Mišios bus 3 v.p.p. Susikaupimą praves kun. V. Volertas.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖI \$300 solidarumo (nario) mokesį pasiuntė apylinkės valdyba.

LIETUVOS TREMITINIŲ (iš Sibiro) grįžimo fondui aukojai: \$100 – Onutė ir Vincas Žurauskas, \$100 – Ignas Girčevičius ir \$500 – apylinkės valdyba. Aukos pasiųstos KLM moterų draugijos centro valdybai. Aukotojams tenka nuširdi padėka. V.

A. a. JUOZAS PAŽEMEKAS mirė 1996 m. vasario 2 d. Lietuvoje, Tauragės mieste, sulaukęs apie 90 metų amžiaus. Velionis buvo palaidotas vasario 5 d. Tauragės miesto kapinėse. Lūdesys liko žmona Zosė, duktė Dalia su vyru Antanu Pacevičium ir jų šeima Tauragėje, dukterėčia Danutė su vyru Vytautu Vainučiū Sault Ste. Marie bei kiti giminės. Velionis gimė 1906 m. gegužės 18 d. Bejėnų vienišky, Vaškų valsč., Biržų apskr. Dirbo geležinkelio valdyboje. 1944 m. karo atskirtas nuo šeimos persikėlė į Vokietiją. Atvykęs į Kanadą miškų darbams, apsigyveno Toronte. Mėgdamas gamtos sportą priklausė klubui "Tauras". Paskutiniai metai kas 6 mėnesius praleisdavo su šeima Lietuvoje. 1995 m. liepos mėn. buvo paskutinė velionies kelionė į Lietuvą pas šeimą. Išsėkitis ramybėje, miegas Juozai, užbaigęs šią žemės kelionę. V. V.

Ivairios žinios

"The Economist" 1996. II. 3 rašo apie dviejų didžiausių Lietuvos bankų krizę ir premjero A. Šleževičiaus skandalą. Pastarasis prieš pat uždart bankus, iš vieno jų išsiėmė \$30,000 indėlius. Šis bankas jam mokėjo 30% palūkanų, du kartus daugiau negu kitoms asmenims.

Prez. A. Brazauskas pasirašė dekretą premjerą atleisti iš pareigų. Keturi iš penkių Lietuvos gyventojų nori, kad A. Šleževičius iš vyriausybės pasitrauktų. Bet jis nesirytza tai daryti, nes "jauciais nekalta". Jo likimą spresia Lietuvos parlamentas (seimas).

Dar rašoma, kad žmonės kaltina buvusius komunistus, užėmusius valdžią, korupcija. Prieš korupciją ir nusikaltimus drąsiai kovoja Lietuvos dienraščiai "Lietuvos rytas" ir "Respublika", labiausiai įtakingi laikraščiai. Abu dienraščiai spėję smarkiai ir nukentėti. Buvo nužudyti "Respublikos" žurnalistas, atskleidęs nusikaltėlių darbus, ir išsprogdinta "Lietuvos ryto" pastatų dalis. A.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių mokytojų studijų savaitė šiemet įvyks "Dainavos" stovyklavietėje rugpjūčio 4-11 d. d. Lietuviškųjų savaitgalio mokyklų vedėjai skatinami atsiųsti bent po vieną savo mokyklos atstovą. Jie čia turės progą pasitobulinti lietuviškojo švietimo darbe. Priešpietinis laikas stovykloje bus skirtas mokytojų lavinimuisi bei mokyklinių rūpesčių gyvlenimui. Šiam tikslui jau sudarytas programų komitetas, vadovaujamas patarėjos Jūratės Harris. Komiteto nariai yra JAV LB švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, tarybos koordinatės mokykliniams reikalams Vida Brazaitytė ir Aldona Rauchenienė, Čikagos lituanistinės mokyklos direktorė Jūratė Dobilienė ir Maironio lietuvių mokyklos Lecomte direktorė Eglė Novak.

A. a. Antanina Kliorytė-Suziedienė (1904-1995) antrą Kalėdų dieną mirė Brocktone, sulaukusi devyniasdešimt vienerių metų. Velionė, žymi moterų veikėja, buvo mokslininkė Simo Suziedėlio našlė. Kaune ji lankė "Aušros" ir "Saulės" gimnazijas, 1929 m. Kauno universitete baigė humanitarinių mokslų studijas, dirbo mokytoja Kėdainių ir "Aušros" berniukų gimnazijose Kaune. 1944 m. vasarą su šeima pasitraukusi Vokietijon, dėstė lietuvių kalbą Hanau DP stovyklos lietuvių gimnazijoje. Atvykus į JAV, įsikūrė Brocktone. Pedagoginį darbą tęsė ten veikuosioje lietuviškojo savaitgalio mokykloje. Ten ji priklausė Lietuvių moterų klubo Brocktone valdybai, reikšėsi ateitininkų sendraugiu veikloje, rėmė Nekaltai Pr. Marijos vargdienės sėseles Putname. Palaidota gruodžio 28 d. iš Brocktono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos šventovės Kalvarijos kapinėse šalia anksčiau mirusio savo vyro istoriko Simo Suziedėlio. Pailiko penkis sūnus – Vytautą, Antaną, Eligijų, Remigijų ir Saulių su šeimomis ir graži būriu vaikų bei provaikaičių.

Britanija

Savaitraštis "Europos lietuvis" iš darbingos viešnagės Vilniuje vėl grįžo Londonan, apsirėngęs kūdikį primenančiais marškinėliais, kuriuos pakeičia tik kas dvi savaites. Mat šiemet jis jau yra tik 8 biuletenio formato puslapius turintis dvisavaitinis leidinys, redaguojamas H. Gaspero. Redakcijos adresas: 107 Harlaxton Dr., Lenton, Nottingham NG1 1JD, England. Metinė prenumerata Anglijoje – 20 sterlingų svarų, Europoje – 30. Kitur gali būti didesnė dėl papildomų pašto išlaidų. Prenumeratos čekius reikia išrašyti "Lithuanian House Ltd." ir siųsti senuoju adresu: Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tai reiškia, kad aplėsti ir dėl nepadarėtos reformos savivaldybės kontrolėn perimti Lietuvių namai tebėra neparduoti ir jų bendrovė vis dar yra laikoma dvisavaitinio biuletenuko leidėja.

Henrikas Vainekis, Boltone gyvenantis Anglijos lietuvių veikėjas, neteko Lietuvoje gyvenusio brolio. Ten sausio 12 d. mirė Kauno technologijos universiteto, anksčiau vadinto Kauno politechnikos institutu, elektrotechnikos fakulteto docentas dr. Emilijus Vainekis.

Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą 1995 m. lapkričio 25 d. Mančesterio lietuvių klubas šio miesto ir jo plačią apylinkių lietuviams surengė vietinis ramovėnų skyrius. Dalyvius pasveikino ir minėjimą įvadiniu žodžiu pradėjo ramovėnų pirm. V. Bernatavičius. Paskaitą apie tarpukario nepriklausomos Lietuvos kariuomenę ir dabar nepriklausomybę atgavusios Lietuvos atkuriamą kariuomenę skaitė Henrikas Vainekis. Pasak jo, dabartinė kariuomenė esanti silpnesnė, nes ji kuriamą pagal sovietinį modelį.

Lenkija

Varšuvoje jau buvo susipažinta su Lenkijos ir Lietuvos specialistų 1994 m. kartų atliktos apklausos knyga "Lietuviai Lenkijoje, lenkai Lietuvoje", išleista lenkų, lietuvių ir vokiečių kalbomis. Apklausoje dalyvavo 4.000 žmonių. Iš šio skaičiaus 47,5% apklaustų asmenų buvo lietuviai, 45,8% – lenkai, 6,8% – kitataučiai. Atlikti tyrimai rodė, kad Rytų Lietuvoje ir Suvalkų vaivadijoje nėra nesutarimų tarp lenkų ir lietuvių. Kai jų pasitaiko, priežastys dažniausiai kyla iš kitų gyvenamųjų vietovių. Beveik visi Lenkijos lietuviai lenkiškai rašo ir kalba, o Lietuvos lenkų tik truputį daugiau kaip pusė moka lietuvių kalbą. Jiems yra artimesnė rusų kalba.

Knygai "Lietuviai Lenkijoje ir lenkai Lietuvoje" atlikti tyrimai taipgi liudija, kad lietuviai Rytų Lietuvoje yra palankesni latviams ir estams nei vokiečiams, gudams, ukrainiečiams ir lenkams. Tuo tarpu Lietuvos lenkai labai simpatizuoja Rusijai ir Gudijai. Mišrioms vedyboms yra tolerantiškesni lenkai. Lietuvių tik trečdalis pritaria vedyboms su lenkais. Niekas tiksliai nežino, kiek lietuvių gyvena Lenkijoje. Mat ten niekas nerengia tautinių mažumų statistinių apklausų. Tautybės neminimos ir visuotiniuose Lenkijos gyventojų surašymuose. Tad lietuvių Lenkijoje gali būti nuo dešimties iki trijų dešimčių tūkstančių. Sekantys tyrimai bus skirti karaimų tautinei mažumai Lietuvoje ir Lenkijoje.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St.,
Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Pardudant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į
Angele Salvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar
(705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki...3.75%
santapus 3.25%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.75%

PASKOLAS
Asmeninės nuo 13.00%
nekl. turto 1 m. 6.75%

INDĖLIAI:
90 dienų indėlius 4.25%
180 dienų indėlius 4.25%
1 m. term. indėlius 4.50%
2 m. term. indėlius 5.00%
3 m. term. indėlius 5.00%
4 m. term. indėlius 5.50%
5 m. term. indėlius 5.625%
RRSP ir RRIF (Variable) 3.00%
1 m. ind. 4.50%
2 m. ind. 5.00%
3 m. ind. 5.00%
4 m. ind. 5.50%
5 m. ind. 5.625%

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsigalos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

PIRMOJI LIETUVIŠKA SIUNTIMO BENDROVĖ KANADOJE

- * Laivu siunčiant \$8 už kubinę pėdą
- * Lėktuvu siunčiant \$5.50 už kilogramą
- * Pristatymas iki 50 kg \$14
- * Priimame visokias dėses ta pačia kaina
- * Iš toliau siunsti per U.P.S.
- * Mes galime palydėti jus važiuojant į Lietuvą

Montrealyje – Leonas ir Genė Balaišiai tel. 514 366-8259
Hamiltono raj. – Bernardas ir Danutė Mačiai tel. 905 632-4558
Mississaugos raj. – Algis ir Milda Trumpickai tel. 905 822-1827
Delhi, Simcoe – Andrius ir Gertrūda Usvaltai tel. 519 773-8007
Buffalo, N.Y. raj. Danguolė ir Don French tel. 905 871-1799

Informacijos klausimais dėl dolerių siuntimo, maisto siuntinių kainoraščių, dėl palydėjimo ar pagalbos nuvažiuoti į Lietuvą prašome rašyti arba skambinti:

Genė ir Vytautis Kairiams, 517 Fruitland Road,
Stoney Creek, Ontario L8E 5A6.

Tel. ir FAX 905 643-3334

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

Greitai ir garantuotai pristatome Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas. Pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. 4% iki \$2,000.00 plius pristatymas, 3% daugiau kaip \$2,000.00 plius pristatymas.

	AMER. DOL.	KAN. DOL.
Siunčiama suma	\$	\$
Paslaugos 4% ar 3%		
Pristatymas į rankas	 \$12.00	 \$15.00
IŠ VISO	\$ 00	\$ 00
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....		
Tel.	Tel.	

JAUNIMO ŽIBURIAI

Lietuvių jaunimo dienos

Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atstovai ilgai galvojo, svarstė – staiga šovė nوستabi idėja – tarpkongresinė šventė! Vėliau per metinį Kanados lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavimą 1994 m. šventė buvo pavadinta Lietuvių jaunimo dienomis ir išrinkta valdyba, kuri turėjo suplanuoti šią šventę. Tas planavimas truko pusę metų. Mes daug sekmadienių praleidome Hamiltono Jaunimo centre rengdami Lietuvių jaunimo dienas. Pagaliau mūsų triušas buvo apvainikuotas sėkme.

Į Hamiltoną atvyko lietuvių iš viso pasaulio. Lietuvių jaunimo dienų tikslas – sustiprinti ryšius tarp jaunų išeivinių lietuvių, suburti jaunimą kultūros renginiuose, sporto rungtynėse, intelektualinėse Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos diskusijose, pokalbiuose apie socialines, religines ir švietimo problemas.

Greta Ločerytė

Pirmoji diena

1995 m. gruodžio 26 d. buvo pirmoji diena šios linksomos savaitės. Jaunimas atsikrdo, atplaukė; atvažiavo į Hamiltoną. Jaunimo buvo iš Kanados, JAV, Australijos, Šveicarijos, Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Italijos, Ispanijos ir net iš Lietuvos. KLJS nariai su šypsenom laukė visų lietuvių “Ramada Hotel”. Registracijos metu kiekvienas dalyvis gavo KLJS puodelį, Toronto Prisikėlimo parapijos pieštuką, “Paramos” bankelio knygutę, darbotvarkę, KLJS informaciją ir žemėlapius.

Beveik visą dieną vyko registracija. Pavakariais visi iškeliavome pėsčiom į restoraną “Tailgate Charlie’s”. Ten valgėme skanius pietus ir susipažinome. Tą vakarą kalbėjome apie savaitę, kuri mūsų laukia.

Ievutė Godelytė

Antroji diena

Gruodžio 27 d. autobusas, pilnas lietuvių kilmės jaunimo, išvažiavo iš Hamiltono šiaurės kryptimi į Loretto slidinėjimo vietovę. Šeimininkai Stripiniai mus maloniai sutiko, ir kalnai tuč tuojau buvo pilni lietuvių slidinėtojų. Tuo tarpu Petras Šidlauskas ir Alfa Stanevičius sunkiai dirbo, kad skaniai iškeptų kiaušė alkanėms slidinėtojom. Saulė nusileido, bet niekas nenorėjo miegoti, nes kažkas taip skaniai kvepėjo. Visi puolė valgyti kiaušieną. Po vakarienės visi susirinko žaidimams, kuriuos sugalvojo Ona Stanevičiūtė, Virginija Enskaitytė ir Amanda Williams. Skardus juokas nenuitilo iki vėlyvo vakaro. Gaileta buvo palikti šią nuostabią vietą, bet rytoji mūsų laukė kiti, dar nežinomi nuotykių.

Virginija Enskaitytė

“Sun and Moon” – piešinys Rimos Mačikūnaitės

Dėmesio, dėmesio!

Lietuvių jaunimui “Tėviškės žiburiai” atnaujiną “Jaunimo žiburius”!!! Jei turite cėlėraščių, rašinėlių, straipsnių, apmąstymų, pranešimų, siųskite Greta Ločerytei arba Ievutei Godelytei, KLJS korespondentėms. Mums labai reikia jūsų kūrinių! Tik Jūsų dėka “Jaunimo žiburiai” galės gyvuoti!

Greta Ločerytė, 256 Guildwood Dr., Hamilton, Ont. L9C 6W8, tel. (905) 389-0041; Ieva Godelytė, 60 Ontario Ave., Hamilton, Ont. L8N 2X2, tel. (905) 521-1598.

Trečioji diena

Trečia Lietuvių jaunimo dienų programa prasidėjo iš pat ryto su Elytės Kazlaitės vadovaujamu Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos seminaru. Buvo kalbama apie sekančią PJLS kongresą 1997 m. ir apie dabartinę PJLS valdybos padėtį.

Po seminaro buvo surengta ekskursija po Hamiltono miestą. Ši programos dalis prasidėjo “Convention Centre”, kur Hamiltono miesto meras Bob Morrow mus vaišino labai skaniais priešpiečiais. Jis papasakojo mums truputėlį apie Hamiltono istoriją ir jo santykius su lietuvių bendruomene. Užkandžiavome ir kalbėjome, diskutavome.

Mūsų draugas iš Šveicarijos Simas Žmuidinas nustebe paklausė miesto merą, kodėl važiuojant iš “Ramados” viešbučio reikėjo apsukti visą ratą kol pakliuvome į “Convention Centre”, nors ji pravažiavome. Meras paaiškino, kad čia kaltos vienos krypties gatvės, suplanuotos Hamiltone prieš 150 metų ir kurios dar ir dabar yra tinkamos.

Meras ir toliau lydėjo mus iki “Christ the King” katedros. Ten buvo valandėlė suskaičiavimui ir apmąstymui. Įdomu buvo paklausti katedros istorijos, pasigėrėti nuostabiais vitražais ir aukštais gotikiniais skliautais. Pabaigai mūsų laukė netikėtas koncertas: priejės prie vargonų meras Bob Morrow užgrojo J. S. Bacho preliudiją.

Toliau – “Dundurn Castle”. Ten pamatėme, kaip gyvena prieš šimtą metų šio miesto žmonės. Laipiojome laiptais aukštyn ir žemyn, apžiūrindami senovinius kambarius su antikiniai baldais ir puikiais paveikslais. Įdomiausia buvo virtuvėje, kur matėme seną krosnį, senus indus ir buvome pavaišinti pyragu, pagamintu pagal seną šimtmetinį receptą.

Truputį pavargę, bet linksmi, važiuojame namo ruošti pokyliui Jaunimo centre. Jaunimo centras buvo išpuoštas, išgraizintas (kartu su Hamiltono Vyskupo Valančiaus mokyklos mokytojais ir mokiniais dirbome iki išnaktų, stengdamiesi, kad tik gražiai išieitų). Pats įėjimas priminė senovinę pilį, o į ją įėjus nustebo Rimos Mačikūnaitės ir Arvydo Slabosevičiaus paveikslų paroda. Taip pat buvo surengta originalių marškinėlių paroda. Visus atvykusius pasveikino, padėjo dalyviams ir valdybai KLJS pirmininkas Matas Stanevičius.

Paskui buvo lietuvių jaunimo talentų pasirodymas. Programą atliko: Gita Liškauskaitė iš L.A., Indrė Viskontaitė, Adriana Karkaitė iš Toronto, pianistė Linda Marcinkutė. Visi buvo maloniai nustebe, kad turime tokių puikių balsų. Manau, ne aš viena buvau sužavėta išgirdusi taip gražiai atliekamą ariją iš “La traviata”.

Po vakarienės prasidėjo šokiai. Ir vėl atsirado energija – nuovargio tarsi nebūta! Čia kiekvienas rodė (savo talentą), kaip kas moka šokti. Šokiai tęsėsi iki vidurnakčio. Net ir autobusu važiuodami atgal į viešbutį dainavome: “Viens, du, trys, graži Lietuva!”

Greta Ločerytė

Ketvirtoji diena

Penktadienio rytą visi vėl susėdome į autobusą ir pradėjome kelionę po Ontario sodus bei vynuogynus. Pirmas sustojimas buvo “Kitling Ridge” vynu darykloje, kur darbuotojai mums paaiškino, kaip gaminamas vynas. Buvo daug įvairių klausimų bei komentarų. Po vynu gamybos proceso aprodymo gavome paragauti įvairių rūšių vynu, o svarbiausia – garsumą “ice wine”.

Antras sustojimas – prie Niagaros krioklio. Ten valgėme pietus ir visą valandą praleidome žiūrėdami į krintantį vandens. Važiuojant į Niagara on the Lake autobuso vairuotojas papasakojo apie šio miesto istoriją. Ten mes aplankėme di-

džiausią ir seniausią Niagaros vynuogyną, kuris vadinasi “Brights”. Čia iki šiol jie naudoja pačias seniausias vynu gamybos priemones. Buvo įdomu sužinoti, kad tos didelės statinės buvo pagamintos iš medienos, atvežtos iš Britų Kolumbijos.

Paskutinis sustojimas – modernioje “Hildebrants” vynu darykloje. Visiems patiko, kai buvome pamokyti, kaip laikyti vyną taurė, kaip ragauti vyną ir kaip mėgautis vynu kvapu. Ekskursija po vynuogynus baigėsi, ir mes grįžome į Torontą, kur vėliau buvome šiltai priimti Lietuvių namuose.

Julija Enskaitytė

Penktoji diena

Po keturių dienų dar nemaža saujelė jaunimo turėjo energijos pamatyti vieną didžiausių, garsiausių Kanados miestų – Torontą. Mano grupėje buvo 13 turistų iš viso pasaulio – Amerikos, Australijos, Ispanijos ir Lietuvos. Tad išvykome gana anksti. Važiavome tramvajumi ir požeminiu traukiniu iki “Union Station”. Tenai pamatėm didžiulius Toronto pastatus – ir senus, ir naujus. Nuėjome iki CN bokšto palei neseniai užbaigtą “Skywalk”. Išgyvenau beveik 19 metų Toronte, buvau pasirodusi papasakoti apie šį miestą. Bet mano grupės klausimai buvo daug sudėtingesni: kuris architektas pastatė “Skydome” ir kur galima Toronte nusipirkti gerą, vartotą odinį švarką...

Gražiai bendraudami, smagiai išdykaudami, nuėjome pasižiūrėti po miestą. Pietavome įvairiose vietose palei Toronto garsią madų gatvę Queen Street.

Po pietų išvyka baigėsi čiuožimu miesto rotušės aikštėje ir apsipirkimu “Eaton Centre”. Tiesą pasakius, čia su bėgome visi sušilti. Labai siūlyčiau per ateinančius suvažiavimus rengti išvykas po miestą. Daug žmonių aplanko Torontą, tačiau nėra daug progų pamatyti šį miestą turistų akimis. O čia yra daug ko pamatyti!

Rita Sakutė

Šeštoji diena

Sekmadienis – šeštoji ir paskutinioji diena. Visas dalyvaujantis jaunimas nuvyko į Prisikėlimo šventovę, kur Mišias atnašavo lietuvių išeivijos vyskupas P. Baltakis, OFM, parapijos klebonas kun. A. Simanavičius, OFM, ir kun. E. Putrimas. Jaunimas iš įvairių kraštų atliko skaitymus, atnešė aukas ir giedojo. KLJS pirmininkė Ona Stanevičiūtė kalbėjo apie Lietuvių jaunimo dienas ir padėkojo dalyviams.

Julija Enskaitytė

Naujų metų sutikimas

Valandų valandas ruošėmės ir puošėmės. Pagaliau nuvykome į Anapilio salę. Prieš einant į salę, mes buvome nuvesti į

Tariame ačiū vyskupui

Kanados lietuvių jaunimo dienų rengėjų vardu Onutės Stanevičiūtės padėkos žodis vyskupui P. Baltakiui 1995 m. gruodžio 31 d., 10.15 v.r., Prisikėlimo parapijos šventovėje Toronte

Kanados lietuvių jaunimo sąjunga ryžosi surengti Lietuvių jaunimo dienas. Mes džiaugiamės, nes pavyko mums sutraukti jaunimą, ne tik iš įvairių Kanados miestų ir mūsų kaimynų Amerikoje, bet ir iš Anglijos, Ispanijos, Italijos, Australijos, Lietuvos. Jaunimo dienų šūkis buvo: “Lietuviškasis jaunime, atsinaujinkime!” Jos truko septynias dienas. Draugystės atnaujinimas: dalyvių susipažinimas. Šokiai – tai buvo pirmoji diena. Fizinės kultūros atnaujinimas: slidinėjimas, laužas – antroji diena. Intelektualinis, visuomeninis ir kultūrinis atsinaujinimas: Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos seminaras ir meno vakaras – trečioji diena. Aplinkos pažinimas ir gamtoje atsinaujinimas: Hamiltono ir Niagaros pusiasalio lankymas – ketvirtoji diena. Apylinkės pažinimas ir draugystės sustiprinimas: Toronto miesto lankymas – penktoji diena.

Kanados lietuvių muziejų archyvą, kur vyko lietuviškų marškinėlių paroda, suruošta direktorės Rasos Mažeikaitės. Čia buvo galima pamatyti ne tik KLJS, bet ir beveik visų lietuviškų būrelių bei organizacijų marškinėlius, taip pat ir marškinėlius, skirtus įvairiomis progoms ir šventėms.

Pagaliam prasidėjo visų lauktas Naujų metų balius. Valgydami vakarienę visi šnekėjome be sustojimo apie viską ir apie nieką. Ir iš kur tos kalbos tiek atsirado? Kiekvienas pasakojo apie savo kraštą, draugus, įvairius nuotykius. Kiek smagus juoko buvo! Visa salė atgijo ir pakilo nuo stalų, kai orkestras užgrojo. Nors grojo polkas, valsus ir t.t. jaunimas šoko ir gal net ne prasciau už tuos, kurie šoka tuos šokius nuo seniau.

Kai laikrodinis išmušė dvyliką valandą, buvo labai malonu sutikti Naujus metus su broliais lietuviais ir pajusti, kad turime tą pačią tėvynę, kaip ir visi kiti salėje. Jauteisi kaip tikras lietuvis, ir tai ne vienas šitame krašte. Vėl nuskambėjo graži lietuviška daina, jungianti mus visus šią ypatingą 1996 metų naktį!

Greta Ločerytė

Ačiū visiems!

Pirmosios Lietuvių jaunimo dienos Kanadoje praėjo labai įdomiai ir sėkmingai. Užsimezgė daug naujų draugysčių, atsirado naujų kontaktų su lietuvių jaunimu iš viso pasaulio. Nuoširdus ačiū šių LJD rėmėjams: Kanados lietuvių bendruomenei, Kanados lietuvių fondui, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvui, Hamiltono kredito kooperatyvui “Talka”, Montrealio kredito kooperatyvui “Litas”, Toronto kredito kooperatyvui “Parama”, Tėvynės sąjungos Hamiltono skyriui ir Hamiltono Vyskupo Valančiaus mokyklai. Nuoširdus ačiū Hamiltono Aušros Vartų parapijai, Toronto Prisikėlimo parapijai, Lietuvos kankinių parapijai Mississaugoje, Anapilio sodybės korporacijai, Loretto Ski Resort savininkams p.p. Stripiniam, Toronto lietuvių namams, vyskupui P. Baltakiui. Ypatingas ačiū Hamiltono miesto merui Robert Morrow.

Lietuvių jaunimo dienų komisija sunkiai ir ilgai dirbo kad ši šventė gerai pavyktų. Daug triušo ir išmonės įdėjo Daiva Baršauskaitė, Daina Batūraitė, Julija Enskaitytė, Virginija Enskaitytė, Silvija Gaidauskaitė, Andrius Gedris, Ieva Godelytė, Rūta Kamaitytė, Jonas Kareckas, Stasys Kareckas, Lilė Liaukutė, Greta Ločerytė, Almis Lukavičius, Andrius Paškus, Audra Paulionytė, Viktoras Remesaitis, Matas Stanevičius, Amanda Williams, Regina Williams, Irena Žukauskaitė, Tomas Žukauskas. Visos šventės širdis buvo Onutė Stanevičiūtė. Be jos ir pradžios nebūtų buvę.

Visiems liko patys geriausi prisiminimai. Tikimės ir vėl kada nors susitikti su savo naujais draugais.

Rengėjų vardu –
Greta Ločerytė

LIETUVIŲ JAUNIMO DIENOS KANADOJE. 1. Organizacinė komisija Hamiltone. 2. P. Šidlauskas ir P. Stanevičius kepa kiaušytę slidinėjantiems. 3. Pas vaišinę Hamiltono miesto merą. 4. Programos atlikėjų grupė pokylėje Hamiltono Jaunimo centre. 5. Pakeliui į Niagara Falls pamatyti Niagaros krioklio. 6. Po pamaldų Toronto Prisikėlimo šventovėje. Viduryje – vyskupas PAULIUS BALTAKIS, OFM, kairėje – kun. EDIS PUTRIMAS. Nuotr. O. Stanevičiūtės

Čikagos lietuvių vaizdai ir vargai

EDVARDAS ŠULAITIS

Gausių svečių iš Lietuvos sraute vėl pasirodė pora labiau ryškesnių grupių. Viena tokių buvo Lietuvos nepriklausomų televizijos ir radijo stočių vadovų bei reklamos vedėjų būrys. Jie nuo sausio 14 d. pietiniame Ilinojaus universitete Carbondale porą savaitių lankė paskaitas, susipažindami su televizijos ir radijo programų paruošimo plonybėmis šiose kraštuose, o taip pat ir su tų programų finansavimu, reklamomis ir pan.

Svečių tarpe daugiausia žmonių (8) buvo vilniečiai ir tik vienas (Henrikas Žukauskas) iš Kauno televizijos stoties. Grupėje dauguma buvo vyrai, bet iš dešinių žmonių dvi moterys (Ramunė Malinauskienė ir Zita Sarrakienė – abi savo stočių reklamų skyrų vedėjos). Taip pat buvo atvykę šie asmenys: Vytautas Kvietkauskas – Vilniaus TV Generalinis direktorius, Gintautas Babravičius – “Radiocentro” radijo programų vadovas, Hubertas Grušys – populiariausias Lietuvoje “M-1” radijo stoties vadovas, Remigijus Mikšys – Vilniaus reklamų agentūros vedėjas, Marius Lukošius – Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto direktorius. Be to, su grupe lankėsi ir Vilniaus lenkų radijo stoties “Znad Wilij” vadovas – Konstantin Vincel, kuris pasikalbėjime per Čikagos lietuvių radijo programą gana gerai papasakojo lietuviškai. Beje, dviejose Čikagos lietuvių radijo programose dviejų dienų laikotarpyje (tik čia svečiai lankėsi) turėjo progą pakalbėti visi grupės dalyviai.

Čikagoje jie taip pat aplankė “Draugo” dienraštį, Balzeko lietuvių kultūros muziejų, buvo nuvykę ir į Pasaulio lietuvių centrą Lemonte. Vieną vakarą jiems priėmimą savo bute viename iš aukščiausių Čikagos dangoraižių surengė prekybininkas ir muziejaus savininkas Stanley Balzekas.

Prieš atvykdam į Čikagą svečiai buvo užsukę į St. Louis

Kalba ELENA SIRUTIENĖ, kuri yra Čikagos “Seklyčios” renginių organizatorė ir vedėja. Ji taip pat yra ir “Pensininko” žurnalo administratorė. Nuotr. Ed. Šulaičio

miestą, o iš Čikagos porai dienų nuskrido į Vašingtoną. Iš ten atgal į Lietuvą pajudėjo vasario 3d. Jie Amerikoje viešėjo “US Information Agency” kvietimu ir jos lėšomis.

Vienas įdomiausių koncertų Čikagoje buvo surengtas sausio 28 d. Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Čia programą atliko svečiai iš Lietuvos – Vilniaus styginis kvartetas, kurį sudarė: Audronė Vainiūnaitė, Petras Kunca, Audronė Pšibilskienė ir Augustinas Vasiliauskas. Šie tarptautinio garso atlikėjai pasirodė ir daugelyje kitų JAV bei Kanados vietų. Įdomu, kad Čikaga pradžioje buvo net atsisakiusi rengti jiems koncertą, kai tokia mintis buvo pasiūlyta. Tik vėliau šią “naštą” pasiėmė Lietuvos našlaičių globos būrelis “Saulutė” su jos energinga vadove Indre Tijiūnėliene. Ši graži iniciatyva rengėjams atnešė didelį pasisekimą, nes seniai salėje buvo prisirinkę tiek daug publikos, kuri gausiai plojo atlikėjams. Na, ir pelno nemažai liko.

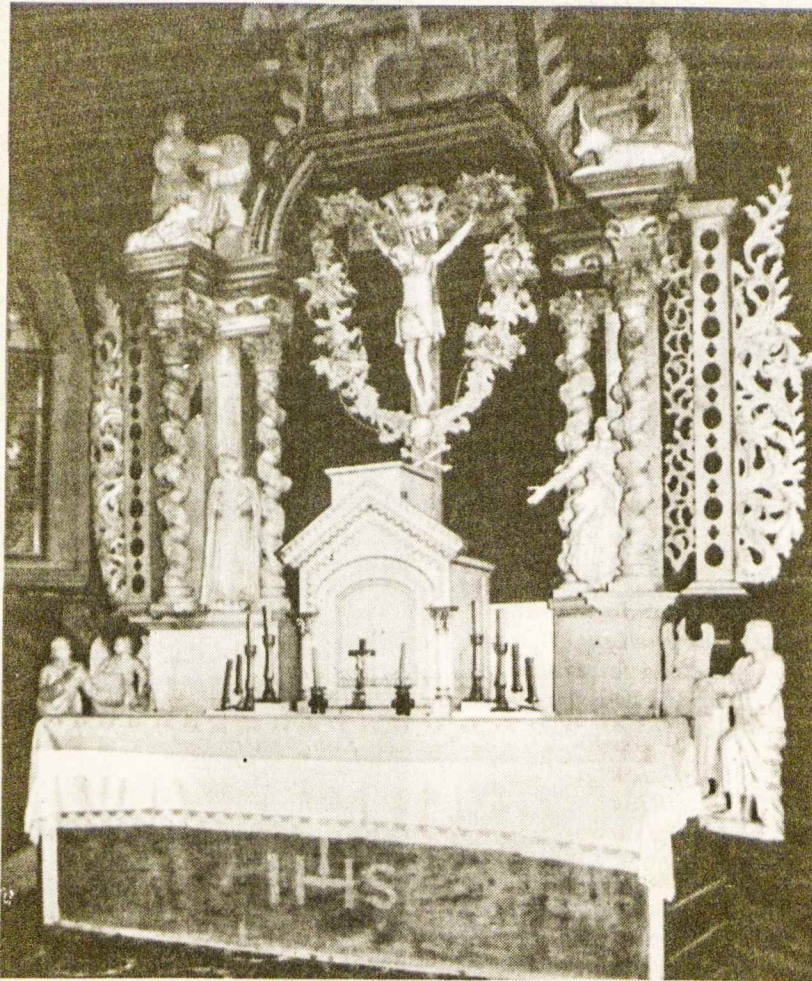
Gaila, kad toks aukšto lygio koncertas buvo surengtas salėje, kur net scenos nebėra ir kuri nepritaikyta tokio pobūdžio renginiams. Labai norėjosi, kad šie aukšto lygio atlikėjai būtų parodyti koncertinėje salėje ir kur juos būtų galėję išgirsti ir amerikiečiai muzikos mėgėjai. Žinoma, kitose salėse būtų atėję mažiau lietuvių, tačiau būtų daugiau padaryta reklamos Lietuvai ir lietuviams.

“Seklyčios” patalpose Marquette Parko lietuvių telkinyje trečiadieniais rengiamos popietės, kuriose būna įvairių dalykų – ir įdomių ir mažiau reikšmingų. Sausio 24 d. popietę reikėtų pavadinti reikšminga, nes tada buvo parodyta nauja vaizdažuostė “Išėjusių kultūrinis palikimas”. Ši valandos ilumo juosta lietuvių Čikagos ir apylinkių lietuvių katalikų parapijas, mokyklas, viešuosius, kapines bei kitas katalikiškas įstaigas.

Ekране gausūs lankytojai (visos vietos buvo užimtos) išvydo 14 senųjų lietuvių ateivių pastatytų šventovių, iš kurių trys jau yra nugriautos, o kitos 6 – perėjusios į kitataučių rankas. Čia eilės tvarka parodyta pirmoji, Čikagoje seniausia įsteigta Šv. Jurgio parapijos šventovė Bridgport lietuvių telkinyje, kuri jau nugriauta, nors buvo didelė, graži ir reikšminga kaip lietuvių istorijos Amerikoje paminklas.

Žiūrovų akyse švystelėjo Dievo Apvaizdos, Šv. Juozapo, Šv. Kryžiaus (irgi viena iš gražiausių ir didžiausių lietuvių pastatytų šventovių, kurioje lietuviškos pamaldos nebelaikomos, nes ten jau senokai šeiminkauja ispaniškai kalbantieji), Šv. Mykolo (nugriauta), Vilniaus Aušros Vartų (prie buvusio

(Nukelta į 8-tą psl.)

Stelmužės šventovės altorius

Nuotr. G. Kurpio

“Lietuva - kryžių šalis”

“Minties” leidykla Vilniuje yra parengusi žymiojo dailininko Adomo Varno fotografinį albumą “Lietuva – kryžių šalis”. Leidinys dėl lėšų stokos negali išeiti. Leidykla laukia visuomenės ar paskirų asmenų paramos

Lietuva - kryžių šalis. Tūkstančiai stogastulpių, koplytstulpių, koplytėlių, kryžių rymojo Lietuvos sodžiuose - sodybose, pakelėse prie upių, šaltinėlių, miškuose, kapinėse, šventoriuose. Saviti Aukštaitijoje, Žemaitijoje, Dzūkijoje ar Pamario krašte...

Lietuviai tikėjo, kad stogastulpiai, koplytstulpiai, koplytėlės, kryžiai, juose rymantys šventieji saugo žmones ir jų gyvulėlius nuo ligų, gaisrų bei kitų nelaimių. Todėl ūkininkai statė juos savose sodybose, gražiausiose sodžiaus vietose.

Nagingiausi tautos vyrai drožė šventųjų skulptūras, skobė stogastulpius, “kriksčius”, koplytėles, kryžius, juos apipindami stiliais augalų žiedais, saulės, mėnulio, žvaigždžių, paukščių ir kitais simboliais, kurie buvo lyg malda Aukščiausiajam, prašant išklausyti padėką už pasveikimą ar atgaila už padarytas sunkias nuodėmes.

Laikas, karai ir kitos Lietuvos negandos naikino gražiausius paminklus. Tauta yra dėkinga žmonėms juos aprašiusiems, piešusiems, fotografavusiems.

Šio amžiaus pradžioje nykstančius paminklus įamžino V. Šukevičius, F. Polkovskis, M.

E. Brenšteinas, P. Mašiotas, I. Končius, J. Perkovskis, A. Jaruševičius. Vėliau ekspedicijose kryžius piešė, fotografavo K. Šimonis, A. Galdikas, B. Buracas, V. K. Jonynas, R. Kalpokas, A. Rūkštelė, A. Tamošaitis, K. Varnelis, Vytauto Didžiojo universiteto studentai, žemės matininkai.

Didžiausią Lietuvos stogastulpių, koplytėlių, kryžių negatyvų rinkinį paliko Adomas Varnas (1879-1979).

Dailininkas A. Varnas buvo aktyvus įvairių lietuvių kultūros draugijų narys, anksti pradėjo domėtis tautodaile. Jau 1905 m. keliavo po Lietuvą, tapė, fotografavo stogastulpius, koplytstulpius, kryžius. Paskatintas Lietuvių meno kūrėjų draugijos, A. Varnas aktyviausiai tėviškės kryžių fotografavo 1921-1929 m. ir įamžino ne tik jų atvaizdus, bet ir užrašė jų metrikas.

1944 m. vasarą A. Varnui išvykus priverstiniai emigracijon, dviejų tūkstančių juo nufo-tografuotų paminklų negatyvai liko Lietuvoje saugomi M. K. Čiurlionio dailės bei Vilniaus istorijos ir etnografijos muziejuose.

Didžioji šio palikimo dalis parengta spaudai, įteikta spaus-tuvei, dar šiemet galėtų pasi-

tauto laikais) “sostinė”. Yra karaimų muziejėlis, jų trobelės palei kelią, aptažintamos iš trijų (nei daugiau, nei mažiau) langų į gatvės pusę, ir “Kibinynas”. Tai valgykla, siūlanti karaimiškų kibinų (avienos prikimšta kietos tešlos bandelė) su šalta kumynu arba. Lietuvoje dabar esama apie 260 karaimų, kurių dauguma Trakuose.

Kernavės idomybės

Pavažiavus į šiaurę nuo Trakų, nepaprastai gražios gamtos prieglobsty, padavimų bei paliakalinių apsupta – “Lietuvos sostinių močiutės širdis” Kernavė. Graži mūrinė šventovė, apjuosta meniška įdomia mūro tvora, kurioje iš spalvotų lauko akmenėlių mozaikų įkomponuotos Kryžiaus kelių stotys: tradicinės keturiolika ir 15-ta prisikėlusio Kristaus mozaika.

Nuo šventoriaus matosi gražus vaidilutės Pajautos slėnis su Neries upės vingiu ir keturi paliakalniai. Kairėje – Aukuro, arba Barščų, paliakalnis, einant tolyn į dešinę – Lizdeikos (arba Kriveikiškių), Mindaugo sostas ir Pilies. Kiek toliau penktasis Žvalgakalnio paliakalnis. Daug padavimų vietiniai gyventojai moka papasakoti. Čia esą buvusi Mindaugo sostinė Voruta (anykštėnai, nesu-pykit!), čia gyvenę per 5,000 gyventojų senovėje, čia paskutines savo dienas po Lietuvos krikšto praleidęs Krivių krivaitis su vaidilutėmis. Tik klausykis ir tikėk tokia didinga praeitimi! Dabar keliadesimt sodybų Kernavėje belikę ir pora muziejėlių. Aplankytina jau vien dėl gamtos grožio.

Pasakoja studijuojanti Austrijoje

Kalbamės su ŽIVILE STANAITYTE-ADVILONIENE, studijuojančia teologiją

Vis daugiau mūsų studentų iš Lietuvos išvažiuoja mokytis į užsienį. Nelengva palikti gimtąjį kraštą, nelengva ir studijuoti. Kaip jaučiasi ir gyvena, mokosi ir susipažįsta su kita kultūra mūsų jaunieji? Taigi kalbamės su Salzburg'o universiteto (Austrija) studente Živile Stanaityte-Adviloniene.

– Ar labai skiriasi mokymosi sąlygos Lietuvoje ir Austrijoje?

– Sunkoka apie tai kalbėti, nes galiu papasakoti tik apie studijas teologijos fakultete. Pastebėjau, kad čia studijų sistema yra daug “laisvesnė”. Tai palengvina studijas. Sakysčiau nėra tokio griežtumo kaip Lietuvoje, nes studentai turi daug didesnę pasirinkimo laisvę. Nėra griežtų reikalavimų, kokiame laiko tarpe privalo išlaikyti egzaminus; nėra studentų amžiaus apribojimų (studijuoją nemaža dalis ir pensijinio amžiaus žmonių). Didelė parama studentams yra pačių dėstytojų paruošiamas jų dėstomų paskaitų santraukos. Yra galimybė studijuoti iš karto keliuose fakultetuose. Na ir dar daug visokių dalykų, apie kuriuos Lietuvoje kol kas galima dar tik pasvajoti. Viena yra labai svarbu šioje sistemoje: studentas turi būti pakankamai sąmoningas.

– Kokią specialybę ir kodėl pasirinkote?

– Tai nebuvo mano pasirinkimas. Tiesiog buvo pasiūlytos teologijos studijos Salzburg'o universitete. Sutikau su pasiūlytu studijų variantu vien dėl to, kad galėčiau pagilinti teologines žinias. Šias studijas Salzburg'e pavadinau “pagalbinėmis” mano pagrindinėms sociologijos studijoms, kur pasirinkau religijos sociologijos kryptį.

– Kas būdinga Jūsų aukštajai mokyklai, kurioje studijuojate, palyginus su Lietuva?

rodyti unikalus A. Varno fotografijų albumas “Kryžių Lietuva”.

Galėtų, jeigu turėtume pakankamai pinigų labai brangiam popieriui įsigyti, spaus-tuvės išlaidoms bent iš dalies padengti. Todėl kreipiamės į Jus: jeigu galite, paremkite.

Ištaigoms arba asmenims, prisidėjusiems leidžiant šį lietuvių kultūros palikimą, albume bus padėkota.

V. Visockas, direktorius Sierakausko 15, 2600 Vilnius, Lithuania

– Na, gal jau šiek tiek ir atsakiau į šį klausimą. Didžiausias skirtumas turbūt yra tas, jog studentai suteikiama daug didesnė laisvė ir sąlygos optimaliausiu būdu baigti studijas. Ypač laiko atžvilgiu. Įdomu tai, jog kunigų seminarijos auklėtiniai studijuoja drauge su kitais universiteto studentais. Pasi-skirstymas pagal luomus (teologijos fakultete!) bemaž vienodas: pusė pasauliečių, pusė vienuolių ar būsimų dvasiškų. Žinoma, galima paminėti dar ir visiškai kitokį studijų planą nei Lietuvoje (čia yra pagrindinės studijos 2 m. ir magistro studijos 3 m.). Paprastai dėl laisvo pačių studentų pasirinkimo egzaminų laikymo tvarkaraščio studijos užsitiesia iki 6-7 metų ar net ilgiau. Lietuvoje tuo tarpu yra daug griežtesnis laiko apribojimas ir kitokia studijų pakopų sistema: bakalauro 4 m. ir magistro 2 m. studijos. Na, ir kas man išties labai patiko, tai, kad jau nuo pačių pirmųjų studijų dienų gali orientuotis, kas ir kuriame semestre bus dėstoma. Todėl daug lengviau galima pasirinkti dalykus ir laiką, kada nori tą kursą klausyti. Tai ypač didelės palengvinimas tiems studentams, kurie studijuoja iš karto keliuose fakultetuose.

– Kas sunkiausia buvo pirmaisiais studijų metais ir dabar?

– Pradžioje sunkiausia buvo priprasti prie “austriško” vokiečių kalbos dialekto ir prie tikrai didelių kultūrinių ir tradicinių skirtumų, nekalbant jau apie ekonominio lygio skirtumus tarp Austrijos ir Lietuvos. Na, paprasčiausiai sunkoka buvo “įsivyventi” į tą aplinką, kuri bemaž visais atžvilgiais atrodė esanti labai svetima. Sunkiausia buvo mokytis dar dvi svetimas kalbas – lotynų ir graikų. Dabar didžiausias rūpestis, kad iki vasaros pajėgčiau išlaikyti visus egzaminus ir gaučiau pagrindinių teologijos studijų baigimo pažymėjimą.

– O kas buvo įdomiausia?

– Sunku net pasakyti. Tiesiog buvo įdomu stebėti austrų tradicijas ir lyginti jas su tradicijomis, susiformavusiomis Lietuvoje. Taipogi stebėti nuomonių ir pasaulėjautos skirtumus, kurie kartais iš tiesų labai stulbindavo. Nors pats didžiausias džiaugsmas buvo tai, jog čia su- radau draugę iš visai kito žemyno ir su kuria tapome be galo artimos. Ji yra iš Bolivijos, bet jau vien tai, kad mes viena

kitą vadiname seserimi-dvyne, tikriausiai daug ką pasako...

– Kaip turi būti pasirėngęs jaunuolis?, važiuojas užsienin studijuoti?

– Sakysčiau, jis turi būti iš anksto pasiruošęs visokiausiems netikėtumams. Žinoma, labai svarbu bent jau šiek tiek mokėti kalbą šalies, kurioje ruošiamasi studijuoti, ir bent šiek tiek žinoti apie tą dalyką, kurį ruošiasi studijuoti.

– Ką norėtumėte dirbti grįžusi iš studijų?

– Sunku pasakyti, nes norėti galima išties daug, bet realybėje dabartinėmis sąlygomis Lietuvoje dažniausiai būna kitokia. Mano svajonė – krikščioniškoji socialinė doktrina. To Lietuvoje kol kas nėra. Taigi pati stengiuosi kažką lipdyti iš teologijos ir sociologijos studijų. Grįžusi iš Austrijos noriu pirma baigti sociologijos magistrantūrą, o po to ieškoti pastovaus darbo. Norėčiau dirbti kokioje nors tikybinėje struktūroje ar katalikiškoje mokykloje.

– Dėkoju už pokalbį ir linkiu sėkmės studijose.

Kalbėjosi

kun. K. J. Ambrasas

Meniškas kryžius Zarasų šventoriuje. Nuotr. G. Kurpio

Ko ieškojau ir ką radau Lietuvoje

GEDIMINAS KURPIS

(Tiesins iš praėjusio nr.)

Atviros Lietuvos fondas

Įdomu buvo apsilankyti Atviros Lietuvos fondo įstaigoje, kurios vykdomuoju direktorium šiuo metu yra senas mano pažįstamas iš Montrealio – Vytautas Gruodis. Jis mielai papasakojo apie fondo veiklą, savo išspūdžius apie gyvenimą Lietuvoje, parodė glėbį knygų ir vadovėlių, kurių leidimą fondas finansavo, parūpino 1994 metų fondo veiklos apyskaitą. Paskaičius ją, susidarė įspūdis, kad fondas remia ne tik spaudos darbą, bet ir finansuoja meno bei mokslinius projektus, konferencijų organizavimą, specialią kelionę į užsienio konferencijas ir panašiai. Plati dirva, remtina veikla. Kasmet skiriama milijoninė fondo parama įvairiopa ir stambiai prisideda prie krašto atgimimo ir kultūrinio brendimo.

Lietuviški gaminiai

Neseniai spaudoje buvo rašyta, kad lietuviški gaminiai esą netinka vakariečiams – bloga kokybė, nekoks įpakavimas, klaidingi užrašai... Mano patyrimas buvo kitoks. Kad ir su šokoladiniais saldainiais. Buvau maloniai nustebintas paragavęs “Pergalės” gamyklos lietuviškų saldinių. Na, skanu ir gana! Mielu noru juos Kanadoje pirčiau ir valgyčiau. Taip pat pastebėjau, kad aeruosto neapmuitintų gaminų krautuvelyje labai populiarius lietuviškas net 75

laipsnių stiprumo midus “Žalgiris”. Žemaitijoje ragavau Radviliškio duonos–nepaprastai skani juoda raginta duona!

Lankydamasis Šiauliuose, pravažiavau pro dviračių bendrovę “Vairas”. Dalis jos nesenai užsidarė, bet “likęs gyvas” bendrovės skyrius bendrauja su viena vokiečių firma ir sparčiai gamina dviračius eksportui į Vakarus. Įdomiausia tos sėkmingos istorijos dalis buvo ta, kad be jokių konstrukcijos pakeitimų staiga nekokie gaminiai pavirto puikiais dviračiais. Paspalptis paaiškėjo – darbininkai pradėjo tiksliai vykdyti visus planų nurodymus išmatavimuose ir metalų parinkime. Anksčiau “ką turėdavo, tą dėdavo”. Tikiau, kad yra ir daugiau lietuviškų gaminių, kurie sudomintų vakariečius, jau nekalbant apie lietuviškas gamtos dovanas, kaip grybus, kuriuos toponimis superka vakariečiai.

Gariūnų turgus

Šioje vietoje kaip tik tikty užsiminti apie Vilniaus pašonėje esantį Gariūnų turgų. Buvau apie jį anksčiau girdėjęs ir šivaizdavau tą turgų panašų į senovišką “kermošių”: suvažiuoja žmonės, gal ir spekuliantai, ir perka-parduoda ką tik turi. Bet pasirodė, kad tai labai didelė ir komplikuo-ta institucija. Nesigilinant į proceso detales, kaip ir kur prekės yra perkamos, atgabenamos ir perparduodamos, kaip prekiautojai užsitikrina savo vietas ir apsauga toje milžiniškoje turgavietėje, Gariūnai nėra “paprastas kermošius”.

Pravažiuojant pro jį pakeliui į Kauną, mūsų bendrakeleivis, VDU profesorius, papasakojo, kad Gariūnai yra labai įtakingas kainų stabilizacijos veiksnys: prilaiko žemiau kainas ne tik Lietuvoje, bet ir Gudijoje, Lenkijos šiaurėje bei Latvijoje. Sako, jei ne Gariūnai, infliacija būtų kažkin užkopusi, o dabar krautuvis turi “susivaldyti”, nes priešingu atveju žmonės viską pirkus turguje. Savo dydžiu Gariūnų turgus įgijo ir atitinkamą ekonominį svorį. Esu linkęs jo įrodinėjimais tikėti.

Senovės pilis ir karaimai

Netoli Vilniaus, Galvės ežero pakraščiu, driekiasi Trakai. Jau “anais” laikais turistams būdavo leidžiama aplankyti restauruotą Trakų pilį, nors Chruščiovas ir apibarė lietuvius už pinigų mėtyimą “feodalinį laikų atliekom” restauruoti. Pilies kieme studentai vaidindavo V. Krėvės “Šarūną”, jos menėse galėdavai matyti įdomių baldų, atgabentų iš grafo Tiškevičiaus rūmų kitą pusę ežero. Pilis ir dabar stovi didinga ir išdidi. Prie tilto į pilį savo paslaugas siūlo burlaivių “kapitonai”: 50 litų už valandą paplaukiojimo. Atrodo, labai mažai mėgėjų atsiranda. Daug kam per brangu. Pavežiotų už 10 litų, tai visi laivai būriuotų po ežerą. Tai dar nesureguliuoto kapitalizmo pavyzdys.

Trakuose yra dar ir kitų įdomybių. Miestelis yra kaip ir Lietuvos karaimų (žydų tikybos, turkų arba tiurgųšų giminės tautelė, atkeliavusi DLK Vy-

Naujovės Zarasuose

Neilgai truko geru plentu nuvažiuoti ir į Zarasus, gražių kalnelių ir ežerėlių kraštą, mano tėviškę. Miesto centras, karo metu išdegęs, atstatytas. Buvusieji gimnazijos rūmai paversti istoriniu/etnografiniu/tautodailės muziejumi ir centre biblioteka. Pastatyta nauja mokykla, kuri vadinasi “Pirmoji viduriniojo mokykla”, nors antros tokios apylinkėje nėra. Miesto centre prieškariniais laikais buvo pradėtas statyti paminklas, berods, Dariui ir Girėnui. Liko nepabaigtas. Ant jo akmeninių pamatų sovietai užkėlė didžiulę raudoną žvaigždę. Vokiečių metais ji buvo nuimta. Ilgainiui čia pasiliko “paminklas niekam”. Dabar naujai pastatytas paminklas Domininkui Bukontui (1873-1919), gydytojui ir visuomenės švietėjui, daug čia

pasidarbusiam XX a. pradžioje, 1918 metais įsteigusiam Zarasų progimnaziją.

Šiuo metu miestas dvigubai paaugęs ir turi per 9,000 gyventojų. Pavažiavus 3 km į šiaurę, prie Smėlynės kaimo vėl stovi Latvijos pasienio muitinė. Vakarinėje miesto dalyje atstatyta maža, bet man labai brangi atsiminimais, Šaltupės koplytėlė. Sovietmečiu, tiesiant gatvę, ji buvo išsprogdinta, bet Kristaus statulėlė – daugelio laikyta stebuklinga – buvo išsaugota Rokiškio kraštotyros muziejuje ir dabar grąžinta atgal į koplytėlę.

Senelis ažuolas

Už 14 km. nuo Zarasų – Stelmužė. Kai tik pasitaiko

proga, stengiuosi aplankyti ne Stelmužės kaimą, bet jos senelį ažuolą. Šį sykį pasitaikė proga apžiūrėti ir netoli ažuolo ant seno dvaro žemės stovinčią senutę bažnytelę. Pasakojama, kad iš šio dvaro dažnai pabėgdavę baudžiauninkai. Kai dvarponis baronas Folkenzamas, sužinojęs, kad jie bėgdavę, nes neturėjo savo šventovės, leidęs pakviesti baudžiauninkams ją pastatyti. Taip apie 1650 metus šventovėlė buvo suresta iš tašytų rąstų, naudojant vien kir-

vius, kaltus ir kalvio pagamintus vinis, papuošta eile medinių kolonų. Vėliau viduje altorius ir sakykla buvo išpušti gana įdomiomis skulpturėlėmis ir medžio drožiniais, kurie išliko iki dabar. Netoliese stovi medinė varpinė, pastatyta dar vėliau. Abu pastatai paskelbti Lietuvos architektūriniais paminklais. Viduje dabar įrengtas lietuvių liaudies religinio meno muziejėlis, o syki per mėnesį būna sekmadieninės pamaldos.

(Bus daugiau)

Stelmužės senelis ažuolas – reikėtų šešių žmonių jam apkabinti. Prie jo šių išspūdžių autorius

1995-96 mokslo metų pradžios iškilmė Klaipėdos universitete

Išminties ir šviesos versmė

Klaipėdos universitetui penkeri metai. Jis įsteigtas po ilgų svarstymų kaip naujas Lietuvos pajūrio švyturys

STASYS VAITEKŪNAS
prof. habil. dr., rektorius

Universitetinio mokslo šviesa, kaip ryškus švyturys, įsižiebęs Europoje ankstyvaisiais viduramžiais, vedė tautas ir valstybes, šviesdamas joms kelią tarp būties ir nebūties, tarp žlugimų ir sukrėtimų. Laiminga ta tauta ir pagerbtas tas miestas, kuris turi universitetą – neišsenkančią išminties, šviesos, tikėjimo ir vilties versmę, švyturį neramiuose istorijos ir jos kataklizmų okeanuose. Tad nėra pasaulyje valstybės, kuri nesididžiuotų savo universitetais ar akademijomis. Karaliai ir prezidentai, kaip didžiausią dovaną ir privilegiją, duoda miestams universitetus, kad jie stiprintų valstybės galią, šlovintų miestus ir visą kraštą, rengtų valstybei išmintingus ir dorus specialistus, vis naujas studentų kartas ruošų šalies atečiai, jos pažangai ir suklestėjimui.

Universitetai patikimiau nei kariniai bastionai ar gausios armijos saugo valstybių teritorijų integralumą, tautų laisvę ir nepriklausomybę. Tik mokslas, susijęs su religine dora, tampa neįveikiama tvirtove. Tą daug kartų patvirtino istorija, laiko tarpais, kurį šalis praėjo nuo Mindaugo iki šiandieninės laisvos, demokratiją kuriančios Lietuvos.

Lietuvos universitetų žvaigždynė kaip "astra nova" įsižiebė Klaipėdos universitetas, įsteigtas pačioje šalies nepriklausomybės atkūrimo pradžioje, įsteigtas vakarinės senųjų ir dabarties baltų žemės prie per amžių vilnijančių Aistmarių.

Klaipėdos universiteto įsteigimo būtinumą lėmė daugelis aplinkybių, bet svarbiausios buvo šios. Pirmą, tai vakarų Lietuvos, kaip pajūrio regiono, integravimo į bendrą šalies ekonomiką būtinumas. Tą priežastį ypač sustiprina geopolitinė pajūrio padėtis, kuri gali lemti visos šalies ateitį. Prieškario metų geopolitiką ir geografų teiginį, "kas valdo Nemuną žemupį, tas valdo Lietuvą" skaudžiai patvirtino istorijos ne-

tolima praeitis. Įžvalgūs Lietuvos politikai, mokslo ir kultūros žmonės, atkreipdami dėmesį į pajūrį, pagaliau suprato ir ištaisė kunigaikščio Vytauto Didžiojo klaidą. Universiteto steigimas Lietuvos vakaruose - tai viena iš Lietuvos teritorijų integravimo garantijų, šaliai nau-

dingų tarptautinių ryšių skatinimas, bendrosios tautos kultūros ugdymas.

Antroji svarbi universiteto įsteigimo aplinkybė ir priežastis - tai būtinumas decentralizuoti ir demonopolizuoti šalies mokslo ir studijas, padaryti jas labiau prieinamas laiko, nuotolio ir materialinių požūriais visų šalies regionų jaunimui.

Trečia, Klaipėdos universitetui, be to, iškyla ir kai kurie specifiniai uždaviniai, kurių negali spręsti jokia kita Lietuvos aukštoji mokykla. Tarp tokių specifinių uždavinių - specialistų ruošimas jūrai ir krantui, ekologų, pajūrio rekreacijos, povandeninės archeologijos ir kt. specialistų ruošimas. Klaipėdos universitetui anksčiau ar vėliau iškils uždavinys ir giliau tyrinėti bei studijuoti Baltijos tautų kultūras bei civilizacijas. Tie darbai jau pradėti, nors sunki universiteto materialinė padėtis ir neleidžia jų sparčiai plėtoti.

Šiandien sunku suvokti, kodėl Klaipėdos universiteto steigimas toks pavėluotas. Gal tam trukdė galinga mokslo šviesa, sklindanti iš netoliese esančio Karaliaučiaus universiteto, kuriame dar XVI amžiuje suskambėjo lietuviška šneka, kuriame, pirmiausia tik teologiniais tikslais, buvo susirūpinata lietuvių, keliais šimtmečiais anksčiau nei pačios Lietuvos universitete. Karaliaučiuje 1547 m. pasirodė ir pirmoji lietuviška knyga - Martyno Mažvydo "Katekizmas", - lėmusi galbūt visos tautos išlikimą, jos identitetą. O kiek garsių vyrų lietuvių davė ir vėliau Karaliaučius ir Mažoji Lietuva, lietuvininkai, tie užsiėmę lietuvių puoselėtojai? Iš Mažosios Lietuvos į Didžiąją Lietuvą daug metų knygnešiai ant savo valstietiško pečių nešė lietuviškus raštus, nešė pačią lietuvių. Jei ne Mažoji Lietuva, jos dvasinė stiprybė, kas šiandien būtų iš mūsų Lietuvos, kokia kalba kalbėtume, kieno valdiniais save vadintume? Ta prūsų, sembų, kuršių palikuonių Mažoji Lietuva davė skriaudžiamą, bet orių būrų kreipimasis į tuometines Lietuvos vyriausybės ir partines institucijas dėl Klaipėdos universiteto steigimo. Jį pasirašė žinomi Klaipėdos ir Lietuvos mokslo lininkai, politikai, gamybininkai: Alfonsas Žalys, Aleksandras Žalys, A. Bučinskas, A. Jacikevičius, V. Jakavičius, V. Jakelaitis, S. Malkevičius, J.

Rauckis, D. Švitra, A. Antanaitis, A. Bielskis, G. Pauliukevičius, R. Pakalnis, V. Židonis, J. Blūšius, J. Girdzius, J. Bukantis, A. Kaukienė, A. Brėskis, V. Čepas, S. Kudarauskas ir kiti. Buvo sudarytas ir universiteto steigimo komitetas, kuris įgaliojo prof. Andrių Bielskį, prof. Donatą Švitrių ir doc. Aleksandrą Žalį spręsti visus organizacinius klausimus.

Klaipėdos universiteto steigimą parėmė Lietuvos aukštosios mokyklos, rektorių konferencija, Lietuvos mokslo akademija, atskiri mokslininkai ir visuomenės veikėjai, Lietuvos persitvarkymo sąjūdis. Pastarasis LPS seimo X-oje sesijoje priėmė pareiškimą, dėl KU įsteigimo. Jį pasirašė prof. A. Sakalas, A. Abišala. Analogišką pareiškimą pasirašytą profesorių Č. Kudabos, B. Kuzmicko ir K. Stoškaus, paskelbė ir Lietuvos kultūros kongresas, o taip pat grupė LR Aukščiausiosios tarybos narių, išrinktų daugiausia Vakarų Lietuvos regione ir Zemaitijoje. 1990 m. spalio 5 d. LR Aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis pasirašė šios tarybos nutarimą nr. 1-640, kuriame sakoma: "Įsteigti nuo 1991 m. sausio mėn. 1 d. Klaipėdos universitetą Klaipėdoje esančių mokyklų ir mokslo įstaigų padalinių pagrindu". Universiteto rektoriumi buvo išrinktas prof. Donatas Švitra, senato pirmininku - doc. Aleksandras Žalys. Prorektorais tapo doc. M. Rugevičius ir doc. A. Brėskis. Tų pačių metų rudenį prasidėjus naujiems mokslų metams buvusių KPI ir ŠPI fakultetų studentai susirinko į Klaipėdos universiteto Pedagogikos, Technikos, Humanitarinių ir Gamtos mokslų tris fakultetus. Dėl kai kurių priežasčių tik dalis Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakulteto dėstytojų perėjo į universitetą.

Universiteto normalų kūrimąsi apsunkino nenumatyti įvykiai. Vos pradėjus darbą, 1993 m. reikėjo iš naujo rinkti senatą, rektorių. 1993 m. pavasarį buvo suformuotas naujas dainių Kristijono Donelaičio, čia dirbo reformuotojas ir švietėjas Stanislovas Rapolionis, Abraomas Kulvietis, pirmosios lietuviškos gramatikos autorius Danielius Kleinas, lietuviškų dainų lobyno kaupėjas Liudvikas Rėkai, neoficialaus lietuviško himno "Lietuviai esame mes gime" kūrėjas Jurgis Zauvernas, šio krašto jau vėlesnės metraštinin-

masi apsupkino nenumatyti įvykiai. Vos pradėjus darbą, 1993 m. reikėjo iš naujo rinkti senatą, rektorių. 1993 m. pavasarį buvo suformuotas naujas dainių Kristijono Donelaičio, čia dirbo reformuotojas ir švietėjas Stanislovas Rapolionis, Abraomas Kulvietis, pirmosios lietuviškos gramatikos autorius Danielius Kleinas, lietuviškų dainų lobyno kaupėjas Liudvikas Rėkai, neoficialaus lietuviško himno "Lietuviai esame mes gime" kūrėjas Jurgis Zauvernas, šio krašto jau vėlesnės metraštinin-

Kryžiai

Pasipuošę kryžiais Tėvynė
Ir brolių lietuvių keliai...
(Lacrima)

Kas suskaičiuos, kiek kryžių rimtį saugo,
Kapinėse, prie kelio, prie namų,
Nauji, seni, net kerpėmis apaugę,
Puošti žiedais, aidu šventų giesmių.

Maldų vainiką Kryžių kalnas kelia,
Ir aš ten maldą Viešpačiui siunčiau,
Trys Kryžiai Vilniuje ant kalno žalio,
Lyg angelų sargyba iš aukščiau.

Prie Sausio 13-tos kapų sustoju:
Čia Laisvės kryžiai - mūsų tautos gėla.
O kaip pagerbt narsius laukų artojus,
Jei jų kapai - žalia miškų tyla?

Nuo Juozapinės kalno žvelgia kryžius
Į padūmavusius melsvus šilus.
Iš Medininkų vyrai karstuos grįžo,
Bet Laisvės vėjas papūtė eiklus.

Skausmo karnelis Veiverių paplentėj...
O kiek gi skausmą pirmų tremtyje?
Vilties ir Gedulo dienas atšventę,
Visi susieti mes kančios gija.

Nusėjo kryžiais brangią mūsų žemę,
Tautos lemtis, istorija sava.
Apsaugok, Viešpatie, padangę ramia,
Kad būt laiminga Kryžių Lietuva.

Janina Štrimaitienė,
Lietuva

"Tėvynės drobės"

Mirusio išeivijos poeto Prano Lemberto kūrybinis palikimas

ALĖ RŪTA

Šis leidinys sudarytas iš dviejų rinkinių, išleistų paties poeto: "Saulėtekiai" - 1935 ir "Baltija šaukia" - 1947, taip pat, iš dviejų pomirtinių knygų: "Tau sesute" - 1969 ir "Šaukiu o Nemune" - 1992 m. Leidinini įeina ir dar nespausdinti, likę rankraščiuose eilėraščiai. Yra čia ir straipsnių: Albino Vaičiūno "O Tėvynės ilgės lyko", V. Michalauko - apie poeto veiklą Kaune ir Biržuose, Eugenijaus Matuzevičiaus - apie Pr. Lemberto labdarinę ir globą jaunųjų literatų Biržuose. Yra ir poeto draugų-rašytojų straipsnių, parašytų po jo mirties. Bet gal didžiausias paties Prano Lemberto išsiskyrimas ilgėsime straipsnyje "Išjotant į dailių menų klubą". Tai jo ir "meninio credo", ir "curriculum vitae" - išsakytas plačiai ir nuosirdžiai.

Štai vienas iš pirmųjų Pr. Lemberto eilėraščių (jo pradžia), rašytų šio šimtmečio pradžioje:

kė Ieva Simonaitytė, filosofas, rašytojas, kultūros veikėjas Vydušas. Čia lietuvių puoselėjo Enzyso Jagomastis, Anas Bruožis, Martynas Jankus, Mikėlis Ašmis...

Neabejotina, kad Klaipėdos universiteto įsteigimas - tai ir duoklės gražinimas Mažajai Lietuvai, daugybei garsių ir mažiau žinomų lietuvininkų taip ilgai ir kantriai nešėjams lietuvišką raštą, gyvenusiems ir mirusiems dėl lietuvių išsaugojimo.

Savarankiškos aukštosios mokyklos įsteigimo Klaipėdoje klausimas buvo diskutuojamas dar prieškarį Lietuvoje, tačiau profesūros trūkumas, lėšų stygius ir sudėtinga geopolitinė Lietuvos situacija nebuvo tam palankūs. Tiesa, Klaipėdoje buvo suspėta 1935 m. įsteigti Pedagoginį ir Prekybos institutus, kai kuriais aukštesniojo tipo mokykla. Matyt, buvo suprasta jų svarba lietuviškojo pajūrio ugdymui. Deja, valdžios dėmesys jūros reikalams buvo pa-

Saulėtekio rūmai plačiai atsidėrė,
Kaip purpuras rauda melsvoji padangė,
O žvaigždės į žydraį aukštį vis kėlės,
Ir geso kaip akys pašauto balandžio. (24 p.).

Knygos leidėjų taip aptariama jo poezija:
"Eilėraščiuose vyrauja Tėvynės kovų už laisvę, jautrios švelnios meilės, gamtos tematika. Kai kuriuose juntamas gilnesnis filosofinis susikaupimas, kryptama į religinę, krikščioniškąją simbolių sritį... Eilėdara tradicinė, dažno eilėraščio vaizdas remiasi liaudies dainų poetika".

Tai esminiai bruožai apie Pr. Lemberto žodinę kūrybą.

Pranas Lembertas, TĖVYNĖS DROBĖS. Eilėraščiai. Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla Vilniuje. (K. Sirvydo 6, 2600 Vilnius). 1995 m. Antras pataisytas, papildytas leidimas. Sudaryta Albino Vaičiūno. Redaguota K. Saldžiūno. Dailininkas - L. Spurga. Spaudė "Vilties" spaustuvė Vilniuje.

vėluotas ir pajūris, apie ką jau buvo įspėję geopolitikai, buvo prarastas pirmiausia. Netrukus laisvės neteko ir visa Lietuva.

Okupacinė sovietinė valdžia pokario metais Klaipėdą kūrė kaip jūreivių ir darbininkų miestą, kuriame ir prie kurio buvo dislokuota sovietinė armija. Tik miesto valdžios kai kurių žmonių pastangomis mieste atsirado šiaulių pedagoginio instituto, Kauno politechnikos instituto ir Vilniaus konservatorijos fakultetai, įvairūs technikumai. Bet savarankiškos aukštosios mokyklos steigimo klausimas tyrojo negausios miesto inteligentijos ir šviesios pramonininkų protuose. Dėl to, prasidėjus Atgimimui ir susilpnėjus Maskvos valdžiai, buvo sukursta steigti ir universitetai. Akstina tam davė 1989 m. lapkričio mėn. 17 d. organizuota konferencija "Klaipėdos universitetas: idėjos, problemos, realijos". Tai buvo pirmasis oficialus universiteto vardo paminėjimas. Jame buvo priimtas ir senatas, kurio pirmininku išrinktas prof. habil. dr. Vytautas Smailys. Birželio mėnesį senatas išrinko ir rektorių. Juo tapo Vilniaus universiteto profesorius, habil. dr. Stasys Vaitekūnas. Prorektorais pradėjo dirbti inžinieriai - doc. Algis Skurdenis, vėliau doc. Adolfas Brėskis, doc. Vaidutis Laurėnas. Universiteto senatas, susidedantis iš 39 narių, yra sudarytas ne tik iš Klaipėdos universiteto profesorių ir docentų; 16 senatorių yra iš Vilniaus ir Kauno aukštųjų mokyklų, mokslo institucijų žymių mokslo lininkų, pedagogų. Tai leidžia senatui paveikliai formuoti ir įgyvendinti universitetinės idėjos sampratą, tobulinti universiteto struktūrą, spręsti mokslo ir studijų klausimus.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Trylikos išeivijos ir Lietuvos dailininkų paroda "Keramikos 95" Čikagoje, M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre, įvyko 1995 m. spalio 6-20 d. Joje su įvairiais keramikos darbais dalyvavo dailininkai Livija Lipaitė, Henrieta Vepštienė, Dalia Šlenienė, broliai Antanas ir Kostas Ulevičiai, Marija Gaizutienė, Rimas VisGirda, Antanas Petrakis, Neris Pupitė-Palūnienė, Alvydas Pakarklis, Rasa Saldaitienė, Juozas Saldaitis ir Nora Ausrienė. Parodon išjungė ir tada i svečius pas Čikagos lietuvių iš Lietuvos atvykęs dail. Antanas Petrakis, pasižymėjęs įvairių pastatų vidaus sienas puošiančiomis tapybos, mozaikos, skulptūros ar keramikos kompozicijomis. Jo kūriniuose grafikinės piešiny susipina su stipria skulptūrine forma.

Vilhelmas Čepinskis, jaunasis kaunietis smuikininkas, jau antrus metus studijuojantis Niujorko aukštojoje Julliard muzikos mokykloje, Kalėdų ir Naujų metų progai lankėsi Kaune ir dalyvavo koncertuose su Lietuvos simfoniniu orkestru. Niujorkan jis grįžo su Lietuvos ministerijų kabineto paskirta mokslo stipendija.

Aktorė Aleksandra Zdanavičiūtė-Gustaitienė, satyrų ir humoristų populiarus autorius Antano Gustaičio našlė, mirė Bostone š. m. sausio 27 d., sulaukusi amžiaus devyndsėsimčio. Velionė gimė Jurbarko 1905 m. lapkričio 9 d. Kaune ji 1929 m. baigė "Saulės" mergaičių gimnaziją. Ryšius su teatru užmezgė dar gimnazijos laikais. Jau 1925 m. buvo įstojusi į rež. A. Sutkaus vadovaujamą Tautos teatro vaidybos studiją, bet vėliau perėjo Kauno valstybinio dramos teatro studijon 1930 m., kai jau vadovavo rež. A. Oleka-Žilinskis. Dirbo Kauno dramos, Jaunųjų dramos ir Klaipėdos dramos teatruose. Vokiečiams užėmus Klaipėdą ir jos kraštą, velionė pasitraukė iš sceninės veiklos, bet jai vėl grįžo pokario Vokietijos DP stovyklose ir emigravus į JAV bei įsikūrusi Bostone. Ten ji buvo įsteigusi vaidintojų grupę, pavadintą Bostono lietuvių dramos sambūriu. Grupės veiklon ji pasikviesdavo ir profesinių aktorių bei režisierių. Scenine veikla talkindavo ir kitų lietuviškų organizacijų renginiams. Velionės mirtį Bostono ir apylinkės lietuviams pranešė su ja Bostono lietuvių dramos sambūrio veikloje dalyvavęs "Laisvės varpo" radijo programos vedėjas Petras Viščinis.

Išeivijos dail. Alfonsas Dargis mirė š. m. sausio 13 d. Vokietijoje, Friedrichshafene prie Bodeno ežero. Velionis, gimęs 1909 m. gegužės 12 d. Reivyčiuose, dabartiniame Mažeikių rajone, buvo baigęs Kauno meno mokyklos dail. Stasio Ušinsko ir dail. Adomo Smetonos scenovaidžių studiją. Šios specialybės žinias 1936-40 m. jis gilino Austrijoje, Vienos meno akademijoje. II D. karui prasidėjus, velionis skubėjo grįžti Lietuvon, bet buvo sulaukytas sovietinių pasieniečių. 1940-51 m. jam teko dirbti dekoratoriumi Berlyno Schillerio ir kituose Vokietijos teatruose. Pokario metais atvykęs į JAV, įsikūrė Ročesterio lietuvių kolonijoje ir ten praleido kūrybingiausias savo gyvenimo dienas, dirbdamas KO-DAKO filmų bei kitų fotografijos reikmenų gamykloje. Laisvalaikiais raizė lino graviūras, spalvino medžio režinius, gamino monotipijas ir tapė savita technika. Pasak Lietuvos skulptoriaus Gedimino Jokūbonio nekrologo "Gimtąjame krašte", kūrybinis darbas padėjo dail. A. Dargiui užmiršti aplinką ir remtis savo vidiniu pasauliu, atnešusiu daug lietuviškų spalvų sodrumo, matyto kraičių skrynių bei audinių raštuose. 1951-85 m. dail. A. Dargis Ročesteryje turėjo savo formos studiją, kurią lankė JAV dailininkai. 1985 m. su vokiečių kilmės žmona Luiza jis grįžo į tėviškę, su rengė parodų Lietuvoje, daug savo kūrinių padovanodamas Vilniaus dailės ir Mažeikių muziejams. Dail. A. Dargį sukrėtė žmonės Luizos mirtis 1994 m. Tada jis jau galvojo grįžti Lietuvon, bet liko ištikimas pusimtytį metų jam tremtyje atidavusiai mylimai Luizai. Pats nunešė urną su jos pelenais į Friedrichshafeno kapines ir sau pasirinko vietą šalia jos prie Bodeno ežero.

Panevėžyje buvo surengta moksline konferencija "Dvasinis pasirengimas gyvenimui ir mirčiai" praturtinti gydytojų, mokytojų ir visuomenės dvasiniam gyvenimui krikščioniška samprata apie žmogaus gyvenimo prasmę ir amžinumą.

Lietuvos išsivadavimo istorijai buvo skirta Martyno Mažvydo bibliotekoj Vilniuj penktųjų metinių proga surengta nuotraukų ir spaudinių paroda "Sausio tryliktoji". Iš ELTOS fondo atstovų bei kitų fotografų gautos nuotraukos atskleidė beginklį lietuvių prieššinimą sovietų tankams. Parodos spaudinių bei dokumentų skyriui medžiaga buvo gauta iš Lietuvos seimo ir asmeninių Vytauto Landsbergio archyvų. Jos atidaryme kalbėjo dabartinis Lietuvos seimo pirm. Česlovas Lietušas, dabartinis narys Vytautas Landsbergis, anuometinio Lietuvos sąjūdžio vadovas Juozas Tumelis.

Klaipėdos universitetas pirmąjį darbo penketį užbaigė š. m. sausio 1 d. Jo įsteigimas yra susietas su 1991 m. sausio 1 d. data. Kondensuotų duomenų apie jo veiklą "Lietuvos aidas" sausio 20 d. laidoje pateikia Janina Bačiūnaitė. Universitetas išaugo iš dviejų švietimo institucijų: 1934 m. spalio 2 d. adaryto Klaipėdos prekybos instituto ir 1935 m. rugsėjo 18 d. darbą pradėjusio Klaipėdos pedagoginio instituto. Klaipėdos universitetas dabar turi šešis fakultetus - jūrų technikos, humanitarinių ir gamtos mokslų, pedagogikos, socialinių mokslų ir meno. J. Bačiūnaitė rašo: "Dirba 46 katedros, 10 mokslo centrų, tarp jų yra ir jau žinomų plačiau Skandinavų kultūros ir kalbų, Vakarų Lietuvos ir Prūsijos, Regioninio planavimo, Lyginamųjų civilizacijos studijų, Sociologinių tyrimų. Yra kvalifikacijos kėlimo centras. Klaipėdos universitete dirba 404 dėstytojai, tarp jų - 20 profesorių, habilituotų daktarų, 150 docentų, daktarų. Šiuo metu dirba 11 užsienio dėstytojų, studiuoja 3.952 studentai. Universiteto dėstytojai išspausdino apie 30 monografijų, žodynų, vadovėlių, apie 300 mokslinių straipsnių..."

Universitetas jau dalyvauja dešimtyje tarptautinių programų, turi bendradarbiavimo sutartis su daugeliu pasaulio universitetais. Klaipėdos universitetas yra gavęs tris milijonus litų savo miestelio remontui. Jame jau įsikuria rektoriatas, gamtos fakultetas ir Teologijos centras. Šių litų betgi nepakapo grūvantiems pedagogikos fakulteto remontui. Universiteto miestelio atskiri pastatai vieneriems metams išnuomojami atskiroms firmoms. Pasak rektoriaus prof. dr. Stasio Vaitekūno, tų už nuomą gautų pinigų užtenka tik dėstytojų komandiruočiams.

Antrasis Lietuvos kultūros kongresas š. m. gegužės 24-25 d. d. įvyks Vilniaus dramos teatre. Su paruošiamaisiais darbais "Dienos" korespondentą Juozą Skomskį supažindino pasikalbėjimas su Lietuvos kultūros ministerijos sekretoriumi ir rengėjų komiteto pirm. Giedriumi Kazimierėnu. Antrajam kongresui numatyta programa apims pokalbį bei susitikimus, susietus su įvairių meno sričių, kultūros ir visuomenės problemomis, filmų peržiūras ir koncertus. Kultūros ministerijoje kongreso rengėjai jau susipažino su kino žurnalo "Lietuvos kronika" peržiūra bei aptarimu,

Lietuvos animacinių sukurtais filmais. Dabar jų laukia planuojami pokalbiai "Kultūra ir religija", "Kultūra ir visuomenės informavimo priemonės", "Kultūra ir politika". Koncertų ir susitikimų serijoje susipažįstama su Lietuvos regionų kultūra. Pasirušiamieji pokalbiai, susitikimai ir koncertai Antrajam Lietuvos kultūros kongresui rengiami ketvirtadieniais Vilniuje, kultūros ministerijos Baltojoje salėje. Sausio 26, penktadienį, ten įvyko paruošiamoji konferencija "Inteligentijos atsakomybė". Pranešimus skaitė K. Stoškus, V. Bagdonavičius, G. Ilgūnas, V. Andriukaitis, M. Martinaitis, V. Martinkus bei kiti dalyviai. Pirmasis Lietuvos kultūros kongresas iš tikrųjų buvo masinis kultūrininkų susibūrimas Sporto rūmuose. Šįkart oficialių atstovų tebus pusė tūkstančio, bet iš jų bus laukiama atsakymų į svarbius klausimus - kaip kultūra turi veikti valstybėje, kokie turi būti jos sistemos pagrindai ir įstatymai.

V. Kst.

Atsiųsta paminėti

Aleksandaras Radžius, KRYŽIŲ KALNAS. Šventakalnio istorijos ir padavimai. Eilėraščiai. Viršelis - Pauliaus Jurkus. "Draugo" spaustuvė (4545 West 63 Rd. St., Chicago, IL 60629, USA). Leidėjas - Lietuviškos knygos klubas. Čikaga, 1996 m., 43 psl.

Valerija Vilčinskienė, NEUŽGESK, SAULELE, NEUŽGESK... Eilėraščiai. Viršeli - dail. E. Dragūnaitytės. Išleido ir spausdino "Spindulys" (Gedimino 10, 3000 Kaunas). Tiražas - 1000 egz., 107 psl.

LFK LITUANICA. Čikagos lietuvių sporto klubo "Lituanica" 40 m. veiklos sukaityvinis leidinys, 40 psl. ir viršeliai. Red. E. Šulaitis, spausdino M. Morkūno spaustuvė Čikagoje; tiražas 300 egz.

Klaipėdos universiteto 1995-96 mokslo metų pradžios iškilmėje. Manto gatvė žygiuoja dėstytojai ir studentai

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 4.25%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 4.25%	nuo 7.75%
1 metų term. indėlius 4.25%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 4.75%	nuo 7.75%
3 metų term. indėlius 5.00%	Nekiln. turto paskolas:
4 metų term. indėlius 5.25%	Su nekeičiamu nuosimčiu
5 metų term. indėlius 5.50%	1 metų 6.75%
1 metų GIC-mėn. palūk. 4.00%	2 metų 7.00%
1 metų GIC-met. palūk. 4.50%	3 metų 7.25%
2 metų GIC-met. palūk. 4.75%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 5.25%	1, 2 ir 3 metų 6.90%
4 metų GIC-met. palūk. 5.50%	
5 metų GIC-met. palūk. 5.75%	
RRSP, RRIF ir OHOSP 3.75%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 5.00%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 5.25%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 5.50%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 5.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 6.25%	
Taupomąją sąskaitą 3.75%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 4.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 2.25%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 3.50%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto vertės. Pardavus paskolą pinigines perlaides (money orders) ir keliolikius čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valiras) sąskaitas.

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir (vedu naujas):

- ELEKTROS INSTALACIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS (RENGIMUS)

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto. Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir (vedu)

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas,
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus (vymklas)

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui tel. 416-370-3539 Toronto (Nemokamai atvažiuoju į kainoti).

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4889 Dundas Street West, Suite 102, Etobicoke, Ontario M9A 1B2

Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI

tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED

3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SOLD

TED STANULIS

RE/MAX (416) 769-1616

West Realty Inc.

TEODORA STANULI

SĄŽINGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9 (2 blokal į vakarus nuo Lietuvių namų)

tel. 416 769-1616, namų tel. 416 231-4937, nešiojamas tel. 416 802-1029 FAX 416 769-1524

SPORTAS

1996 m. ŠALFAS-gos varžybų kalendorius

Pateikiame 1996 m. ŠALFAS-gos varžybų kalendorių pagal visuotinio ŠALFAS-gos suvažiavimo, įvykusio 1995 m. lapkričio 18 d., nutarimus bei vėlesnius papildymus. Dalis varžybų dar tebėra planavimo stadijoje ir jų datos bei vietos dar nepatvirtintos. Visų varžybų smulkios detalės bus pranešamos klubams ir skelbiamos spaudoje. Šis kalendorius apima tik metines pirmenybes bei kitokias platesnės apimtys varžybas, apygardinės pirmenybės bei kitos mažesnės apimtys varžybos šiame kalendoriuje neįtrauktos.

Kalnų (alpinistinės) slidinėjimo pirmenybės įvyks š. m. vasario 24, šeštadienį, Loretto Ski Resort, Loretto, Ont., Kanadoje. Smulki informacija jau buvo paskelbta. Kreiptis – Rimas Kuliavienė, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont., M6P 3C4; tel. 416 766-2996, faksas 416 766-5537.

Kėgliavimo (bowling) pirmenybės įvyks š. m. vasario 24, šeštadienį, Wickliffe, Ohio. Rengia Klivlando LSK 'Zaibas'. Varžybos vyks suderintai su 11-ju LSK 'Zaibo' "Draugystės turnyru". Kreiptis – Algis Nagevičius, 7702 W. Pleasant Valley Rd., Parma, OH 44130; tel. 216 845-8848.

Vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės vykdavo Londono LSK "Taurus"; š. m. kovo 30 & 31 d. Londono, Ont. Klasiifikacija – pagal žaidėjo amžių 1996 m. gruodžio 31 d. Kreiptis – Bill Jansenberger, 142 Wortley Rd., London, Ont. N6C 3P5, Canada; tel. 519 439-5462 namų, 519 672-4776 darbo, faksas 519 672-8829.

Raketbolo (racquetball) pirmenybės ir kartu draugiško po būdžio pavasarinis golfo turnyras įvyks š. m. balandžio 19, 20 & 21 d. Myrtle Beach, South Carolina. Rengia pulk. Kestutis Gedmintas 100 E Myrtle Green Dr., Conway, SC 29526; tel. 803 347-3559. Papildomi kreiptis – Algis Nagevičius, ŠALFAS-gos raketbolo ir golfo vadovas, 7702 West Pleasant Valley Rd., Parma, OH 44130; tel. 216 845-8848. Raketbolo varžybos vyks balandžio 20, šeštadienį.

Stendinio (Trap) šaudymo sporto pirmenybės numatomos š. m. gegužės 11 d., Hamiltono LMZK "Giedraitis" šaudykloje. Kreiptis – Balys Savickas, 340 Dixon Rd. # 2004, Weston, Ont. M9R 1T1; tel. 416 244-2267.

Kovinių šautuvų šaudymo sporto pirmenybės įvyks š. m. gegužės 18, šeštadienį, ORCO šaudy-

kloje, Geneva, Ohio, vykdo Klivlando LSK "Zaibo" šaudymo sekcija. Kreiptis – pulk. Algirdas Garlauskas, 20550 Ball Ave., Euclid, OH 44123; tel. 216 486-6987.

46-šios ŠALFAS-gos metinės sporto žaidynės įvyks š. m. gegužės 17, 18 ir 19 d. d., Čikagoje, Ill. Vykdo Čikagos klubų jungtinis komitetas. Programoje – 1996 m. ŠALFAS-gos pirmenybės šių šakų: a) Krepšinio – vyrų A, vyrų B, jaunių A (1977 m. gimimo ir jaunesnių) ir moterų; b) tinklinio – vyrų, moterų ir galbūt, mergaičių A (1977 m. gim. ir jaun.) ir/ar mergaičių B (1980 m. gim. ir jaunesnių); c) ledo ritulio; d) šachmatų ir e) stalo teniso. Galutinis žaidynių formatas bus nustatytas po preliminarinės registracijos termino, balandžio 1 d. Kreiptis – Algimantas Tamošiūnas, 317 So. Catherine Ave., LaGrange, IL 60525; tel. 708 354-2516.

Jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks š. m. gegužės 25-26 d. d., Toronto, Ont. Vykdo ŠALFAS-gos krepšinio komitetas, talkininkaujant Toronto PPSK "Aušrai" ir LSK "Vyčiai". Varžybos vyks šiose klasėse: B (1980 m. gimimo ir jaunesnių), C (1982 m. gim. ir jaun.), D (1984 m. gim. ir jaun.) ir E (1986 m. gim. ir jaun.). Principiniai mergaitės yra leidžiama žaisti berniukų komandose bei turėti grynai mergaičių komandas. Po preliminarinės registracijos, kovo 15 d., bus nuspręsta, kuriose klasėse bus vykdomos grynai mergaičių varžybos. Kreiptis – Rimas Miečius, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M9B 4W7; tel. 416 234-0878, faksas 416 234-8506.

Toronto LSK "Jungties" 11-sis 3-pitch softbolo turnyras įvyks š. m. rugpjūčio 24-25 d. d., Wasaga Beach, Ont. Šis turnyras yra kartu laikomas ir kaip ŠALFAS-gos pirmenybės. Kreiptis – Brad Stephenson, 558 Mississauga Valley Blvd., Mississauga, Ont. L5A 1Z1; tel. 905 279-1859.

Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybės vykdavo Detroito LSK "Kovas" š. m. rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1 d. d. Detroito. Kreiptis – Algis Rugienius, 3620 Burning Tree Dr., Bloomfield Hills, MI 48302-1511; tel. ir faksas 810 642-7049.

Baltiečių lauko teniso pirmenybės planuojamos š. m. rugpjūčio 31 – rugsėjo 1 & 2 d. d. Columbus, Ohio. Rengia latviai. Varžybos dar nepatvirtintos. Kreiptis – dr. Algis Barauskas, 3018 Patch Dr., Bloom-

field Hills, MI 48304; tel. 810 258-6535.

Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės numatomos š. m. rugsėjo 7 & 8 d. d. greičiausia Kanadoje. Vieta ir data dar nepatvirtinta. Kreiptis – Mrs. Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cres., Mississauga, Ont. L5K 2B3; tel. 905 822-0302.

Baltiečių ir lietuvių šaudymo sporto pirmenybės vyks š. m. rugsėjo mėn. per 3 šeštadienius Kanadoje šia tvarka:

rugsėjo 7 d. – stendinis (Trap) šaudymas, tik baltiečių pirmenybės; rugsėjo 14 d. – smulkaus kalibro (22) šautuvų, baltiečių ir lietuvių;

rugsėjo 21 d. – pistoletų, baltiečių ir lietuvių. Stendinio ir smulkaus kalibro šaudymo varžybas rengia lietuviai, pistoletų – estai. Kreiptis – Balys Savickas (žiūr. ŠALFAS stendinių šaudymą).

Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybės numatomos š. m. lapkričio pradžioje Toronte, Ont. Vykdo latviai. Data dar nenustatyta. Kreiptis – Ilona Smalenskienė, 248 Keele St., Toronto, Ont.; tel. 416 769-7040.

Visų varžybų reikalais galima kreiptis į ŠALFAS-gos centro valdybos gen. sekretorių Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122; tel. 216 486-0889, faksas 216 943-4485. Kalendoriaus pakeitimai bus nuolat skelbiami. ŠALFAS-gos centro valdyba.

Skautų veikla

Liūdna netektis

Prieš pat Naujus metus, 1995 m. gruodžio mėn. 31 d. vėlyva vakara, Hamiltono mūsų gretas paliko ir iš šio pasaulio iškeliavo vyr. skautė Milda Žebrauskaitė-Stankienė. Liko liūdinti šeima – dvi dukros, vyr. skautės Loretta ir Vida, ir vyras Jonas.

Su Milda susitikome po karo Augsburg, Vokietijoje, Haunsteno stovykloje. Kartu lankėme gimnaziją, kartu skautavome, o vėliau vėl suėjome Kanadoje. Ji buvo skautė, nors be ypatingų pareigų ar apdovanojimų, tačiau labai pareigingai ir gerus darbelius atlikdavo tyliai, bet su džiaugsmu. Skautai-ės gyvulių draugai, tai ir Milda ypatingai mylėjo gyvulius ir daug prisidėjo prie pamestų gyvuliukų globos. Išsėkis miela Milda svetingoje Kanados žemėje.

Regina Tiknūtė-Bagdonienė

• Kaziuko tradicinė mugė vyks kovo 3 d. Prisikėlimo parapijos salėse. Rengia "Rambyną", "Šatrijos" tūntai, skautininkių-kū draugovės ir tėvų komitetas. Paruošiamųjų darbų pradžia kovo 2 d., 7 v.v. Kovo 3 d. tėvų komitetas su talkininkėmis-kais pradeda 6-7 v.v. Draugovės renkasi 7 v.v. Atidarymas 9.30 v.r., Mišios 10 v.v. Po Mišių pilnai veiks draugovių paviljonai, loterija, tėvų komiteto paruošti lietuviški patiekalai pietūs ir kt. Toronto skautija kviečia Toronto ir apylinkių lietuvišką visuomenę tradicinę mugę aplankyti ir kartu švęsti Šv. Kazimiero šventę, susitikti su draugais, pažįstamais, pasivaikinti. Gausus apsilankymas – tai įvertinimas skautiškos veiklos ir parama. Fantus Kaziuko mugei prašoma pristatyti š. V. Grybieniei, 17 Algonquin Ave., Toronto, Ont. M6R 1K6, tel. 532-7284.

• Vasario 22 d. skautybės įsteigėjas R. Baden Powell gimimo diena. Toronto skautininkės ir vyr. skautės tą dieną turi susikaupimo sueigą. M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 104 milijonus dolerių

MOKA:	IMA:
4.25% už 30-89 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo.....7.75%
4.25% už 90-179 dienų term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
4.25% už 180-364 dienų term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
4.25% už 1 m. term. indėlius	1 metų.....6.50%
4.75% už 2 m. term. indėlius	2 metų.....6.75%
5.00% už 3 m. term. indėlius	3 metų.....7.00%
5.25% už 4 m. term. indėlius	4 metų.....7.25%
5.50% už 5 m. term. indėlius	5 metų.....7.50%
4.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	(fixed rate)
4.50% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 2 m. GIC invest. pažym.	
5.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
5.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.75% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	su keičiamu nuosimčiu
4.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	1, 2 ar 3 metų.....6.90%
5.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
5.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
5.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.50% už OHOSP (variable rate)	Asmenines paskolas duodame iki \$65,000
3.50% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)	mortgicijus iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antręji mortgicijai.
4.00% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50,000	
4.00% už Amerkos dol. 1 m. GIC	
3.50% už Amerkos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Kiti patarnavimai **MasterCard** Kredito kortelė

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santuokų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaides ir keliolikos čekių (traveler's cheques) patarnavimas.

Gaunama keliolikos drauda nariams ir svečiams, iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

SAMOGITIA Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai riša knygas bei žurnalus.

A. Plėnys

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

SPAINSTUVE Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Priėmamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont. Savininkas Jurgis Kuliešius

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.

Prašau skambinti šiandien tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

ANTANAS GENYS

sutton group – assurance realty inc. realtor

5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2

Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsišviečiant Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. GARANTUOTA!

SKRYDŽIAI Į LIETUVĄ

Visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Pragę, Varšuvą, arba per kitus Jūsų pageidaujamus miestus Jūsų pageidaujama oro linija.

KELIONĖS Į KITUS KRAŠTUS:

Žiemą į šiltus kraštus – Floridą, Kaliforniją, Arizoną, Meksiką, Karibų salas, Pietų Ameriką, Pietų Aziją, Havajus, Ramiojo vandenyno salas; Australiją, Naująją Zelandiją, Afriką, Šventąją Žemę ir kt.

Vasarą – į Europą, Artimuosius Rytus, Amerikos ir Kanados Vakarinius bei Rytinius pajūrius. Aplamai – kur tik Jūsų širdelės geidžia.

Jūsų pasirinkimas: Vien lėktuvų skrydžiai? Su viešbučiais? Ir su maistu? Kelionė laivais, traukiniais?

MŪSŲ KAINOS DAR VIS GERIAUSIOS, PATARNAVIMAS TIKSLIAUSIAS.

Pvz. vasario 18, išpardavime turėjome vieną savaitę Venecuelos Margarita Island, "COCONUT VILLAS": skrydis, maistas ir gėrimai – \$738 + mokesčiai (sutaupėm \$160!)

IŠPARDAVIMŲ NUOLATOS TURIM – TEIRAUKITĖS!

Kreipkitės asmeniškai kiekvieną trečiadienį tarp 10 ir 18 val., 1558 Bloor St. W., arba kitomis dienomis, palikite savo telefono numerį, ir tuoj pat, arba pageidaujama laiku Jums atsakysime.

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 416-538-6570 FAX 416-538-9657

ALGIS MEDELIS

Čikagos lietuvių vaizdai...

(Atkelta iš 6-to psl.)

"Draugo" dienraščio pastato, uždaryta), Visų Šventųjų – Roselando apylinkėje, Šv. Antano – Cicere, Šv. Kazimiero, Šv. Petro ir Povilo, Šv. Pranciškaus Asyžiečio (nugriauta), Šv. Kazimiero (Gary, IN), Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo – Brighton Parko apylinkėje ir Šv. Mergelės Marijos Gimimo – Marquette Parke. Šios dvi par-

kutinės dar yra lietuvių rankose ir dar gana gerai laikosi.

Apie šią medžiagą, kurią matėme vaizduojant, ir apie visą šių parapijų ir kitų katalikiškų

įstaigų problemą reikėtų atskiro ir ilgo rašinio. Kiekvienai iš šių parapijų bei kitoms įstaigoms skirta gana mažai vietos. Medžiaga naudota – daugiausia senos nuotraukos, nors dar galima rasti apie tai gana daug filminės medžiagos. Tad šia vaizduojant reikėtų vertinti tik kaip medžiagą būsimam plačiam filmui.

Šią vaizduojant parodė ir įžangą bei baigiamąjį žodį susirinkusiems tarė Lietuvos vyčių choro dirigentas muz. Faustas Strolia (juostoje girdisi šio choro giesmės). Beje, jis surinko ir vaizduojant turinį. Jo žmona Teresė rinko istorinę medžiagą, o jų sūnus Jonas atliko techninį filmavimo darbą. Taip pat reikia pažymėti, kad prie vaizduojant gaminimo ir finansavimo prisidėjo gana daug Lietuvos vyčių organizacijai priklausančių žmonių, o daugiausia lėšų gauta iš vytytės Eleonoros Laurin palikimo. Ši buvusi veikli, bet jau mirusi vytytė, irgi trumpai paminėta šioje vaizduojantėje.

Daugeliui pasidarė graudu: lietuviai buvo pastatę tiek daug šventovių, mokyklų ar kitokių įstaigų, kurių dauguma jau nugriauta ar atiduota kitiems. Taip "išgaravo" milijoninis mūsų senųjų ateivių sudėtas turtas, už kurį dažniausiai mūsų šeimoms net nepadėkta.

SOLD

DAIVA DALINDA, BBA, Broker

Tel. 416 231-5000 FAX 416 233-2713

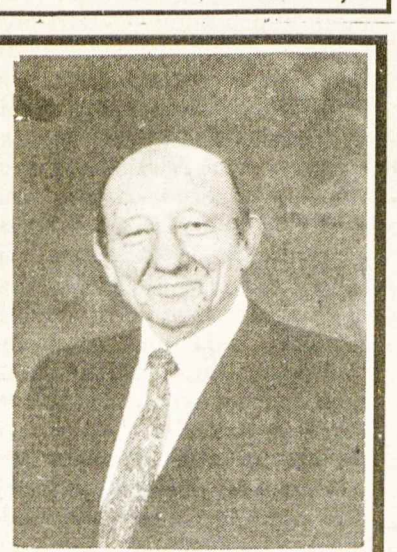
Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.

Prezidentė, turinti 16 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.

Nemokamas namų įvertinimas.

2908 Bloor Street West, Etobicoke, Ont. M8X 1B6

Kanados Lietuvių Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neličiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Persišaldymas, gripas ar plaučių uždegimas?

Santrauka straipsnio "Cold, Flu or Pneumonia?", išspausdinto "Catholic Digest" 1996 m. vasario mėn.

Persišaldymas, gripas ir gyvybei gresiantis plaučių uždegimas gali pasireikšti panašiais požymiais. Laikant vieną kitu, ligos eiga gali būti bereikalingai prailginta arba gali atsirasti rimtų komplikacijų.

Persišaldymas yra viruso sukeltas viršutinio kvėpavimo takų uždegimas. Nors persišaldymo virusai gyuoja per apskritus metus, daugiausia su jais susiduriama žiemą, kai daug laiko praleidžiama kambaryje su kitais žmonėmis.

Nors virusai patenka į kūną per burną ir nosį, paprastai jie platinami rankų susilietimu su kitais, sergančiais persišaldymu arba naudojant bendrus daiktus, kaip virtuvės indus, rankšluosčius ar telefoną. Daugiau kaip 200 virusų gali būti persišaldymo priežastimi. Užsikrėtimas paprastai prasideda "bėgančia nosimi" ir čiaudėjimu.

Pradžioje gali skaudėti gerklę. Persišaldymas skiriasi nuo kitų virusų sukeltų užsikrėtimų aukštos temperatūros nebuvimu. Tipiškai temperatūra pasilieka žemiau 101 laipsnio F. Po trijų ar keturių dienų, daugiausia savaitės, persišaldymas turėtų pradėti išnykti.

Nuo gripo paprastai pakyla temperatūra. Gripas ar influenza yra virusų sukeltas nosies, gerklės, bronchų ir plaučių uždegimas. Čiaudėjimo ar kosėjimo išsklaidyti ore maži viruso prikrauti lašeliai lengvai perduodami kitiems.

Pirmas gripo ženklas yra simptomų staigus. Temperatūros pakilimas, šaltis, galvos skausmas, nuovargis – viskas, atrodo, atsiranda iš karto. Temperatūra dažnai būna aukštesnė kaip 101 laipsnis F, paprastai sumažėjanti per tris dienas. Raumenys skauda, ypač nugaros, rankų ir kojų. Sergant gripu, norisi ilsėtis lovoje. Atsigavus po pirmųjų simptomų patiriamas ilgesnis nuovargis.

Sveikam gripas nėra rimta liga. Bet nusilpusiam arba turinčiam dar kitą ligą, gripas gali baigtis gyvybei gresiančiomis komplikacijomis, kaip plaučių uždegimas. Galima apsaugoti nuo rimto gripo ir jo komplikacijų kasmetiniu skiepėjimu.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" numerata oro pastu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvos namų)
Pirma pacientus pagal
susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus
ir vakarais

Kosulys gali būti pneumonijos, arba plaučių uždegimo, pažymys. Pneumonija yra bronchų ir mažiųjų oro ląstelių uždegimas plaučiuose. Plaučių uždegimo priežastys daugiausia yra bakterijos ir virusai.

Uždegimas dažnai seka persišaldymą ar gripą, bet gali būti ir pirmasis užsikrėtimasis plaučiuose. Užuot pagerėjus per kelias dienas, simptomai greitai pablogėja. Su virusiniu plaučių uždegimu gali atsirasti sausos kosulys su galvos skaudėjimu, pakilusiu temperatūra, raumenų skausmais, nuovargiu. Bakterinio plaučių uždegimo nustatantį ženklą yra aukšta temperatūra ir kosulys, gaminantis tirštus, nenormalios spalvos skreplius. Taip pat gali būti jaučiamas šaltis ir duriantys krūtinės skausmai.

Plaučių uždegimas yra rimta ar net mirtina liga turintiems kitokių širdies ar plaučių negalavimų, arba gyvenantiems sąlygose, kurios neleidžia kūnui natūraliai gintis – kaip prasta mityba, emfizema ar alkoholis.

Nors antibiotikai normaliai nepadeda prieš persišaldymą ar gripą, jie yra veiksmingi prieš bakterinį plaučių uždegimą. Kitais atvejais sveiki gali gydytis namie, ilsintis ir geriant daug skysčių. Esantys rizikingoje būklėje gali gauti vienkartinį skiepimą nuo plaučių uždegimo, bet ne nuo visų jo rūšių.

Vyresni kaip 65 m. amžiaus ar turintys kokią kitą ligą, turėtų atkreipti dėmesį į simptomus ir nustatyti, ar reikia kreiptis į savo gydytoją: jei sunku kvėpuoti; jei kvėpuojant jaučiamas skausmas; jei patiriamas alpimas, lengvas galvos skaudėjimas; jei ima dusulys; jei labai skauda gerklę; jei pasireiškia žymus irzlumas ar letargija. Taip pat jeigu temperatūra nekrinta žemiau 101 laipsnio F, jei krečia šaltis, jei kosėjama su skrepliais arba skauda sinusai, ar ausys.

Ar padės skiepytis? Nėra jokio skiepimo prieš persišaldymą. Tačiau tinkamas skiepimas gali apsaugoti nuo beveik visų gripų. Geriausia apsauga nuo gripo yra skiepytis spalio antroje arba lapkričio pirmoje pusėje. Gripas labiausiai siaučia nuo vėlyvo gruodžio iki ankstyvo kovo mėn. Skiepytis nepatiriama turintiems alergiją kiaušiniams, taip pat moterims pirmose trijuose nėštumo mėnesiuose. Skiepai prieš gripą yra nepavojingi. Po skiepimo šiek tiek skauda įskiepimo vietą. Kai kurie asmenys keletą dienų patiria mažą temperatūros pakilimą, negalavimą ir raumenų skausmus.

Paruošė –
Jurgis Strazdas

Nuoširdžiai sveikiname

brangius tėvelius, senelius

ir prosenelius –

VANDĄ ir EMILĮ

SMILGIUS

švenčiančius 60-tą

vedybinių sukaktį!

Taip pat siunčiame gražiausius linkėjimus seneliui, sulaukusiam 90-tos gimimo dienos.

Gerasis Dievulis telaimina Jūsų dienas!

**Vaikai, vaikaičiai su šeimomis
ir provaikaitis**

SKAITYTOJAI PASISAKO

POLITINIAI KALINIAI

Lietuvos Teisingumo ministerija tik 1996 m. pradžioje įregistravo Lietuvos politinių kalinių partiją kaip politinę organizaciją. Tai partija žmonių, kurių dauguma jaunystėje pasipriešino okupacinei valdžios fiziniams ir moraliniams smurtui. Tai politiniai kaliniai, partizanai, rezistentai kovoję dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Mes neapsiribojame vien praktinės idealizavimu, jos prisiminimais, o žiūrime į savo tautos, valstybės, jos piliečių – Lietuvos žmonių ateitį. Visiems puikiai žinoma, kad net socialinės problemos nesprendžiamos be politikos. Kuo gali paveikti valdžią knygu bičiulių, žvejų-medžiotojų, pensininkų ar kitų bendrijų narių? Niekuo.

Deja, turime pasakyti, kad neturime lėšų. Didžiai gerbiame Tautietį, nenorėdami priklausyti nuo vyriausybės, kreipiamės į Jus ir prašome pagal galimybes materialiai paremti mūsų partiją.

Mūsų atsisakymo sąskaita Nr. 8700420, valiutinė sąskaita Nr. 870070317 yra Lietuvos valstybinio komercinio banko Kauno skyriuje; kodas 260101568.

Z. Medineckas,

Lietuvos politinių kalinių partijos tarybos pirmininkas,
K. Petrausko gt. 38, 3005 Kaunas,
Lithuania

KANADIEČIŲ PARAMA

1996 m. sausio 20 d. iš Kanados lietuvių fondo gavau paramą – 500 kan. dolerių, kurie palengvino Gudijos lietuviams skirtą laikraščio "Lietuvių godos" leidimą. Vėl atgimė viltis, kad už Lietuvos valstybinės sienos ne savo noru atsidūrę lietuviai sulauks savo spausdinto žodžio. Tuo tarpu Lietuvoje net valdžios institucijos atsisakė mus paremti. Nuoširdžiai dėkoju visiems Kanados lietuviams, palaukiantiems Kanados lietuvių fondą, aukojantiems jam.

"Lietuvių godos" leidžiamos nuo 1993 m. gruodžio mėnesio. Ši

mėnraštį įsteigė "Gervėčių" klubas. Daug jėgų ir energijos į šį laikraštį įdėjo "Gervėčių" klubo pirmininkas bei mano vyras Bernardas Šaknys. Jis buvo pirmasis šio laikraščio sumanytojas bei redaktorius. Tik vėliau, perėjus B. Šakniui į "Valstiečių laikraštį", "Lietuvių godos" teko man perimti. "Europos lietuviui" padedant, 1994 m. laikraštis ėjo palyginti sklandžiai. Šunkūs buvo praėjusieji metai, nes "Gervėčių" klubui stigo lėšų. Dabar ieškome galimybių laikraščio leidimą tęsti. Tikiuos, A. Augulis rems kaip ir iki šiol. "Gervėčių" klubas – vienas šviesiausių Lietuvoje, čia dirba sumanūs ir kūrybingi žmonės.

"Lietuvių godos" Gervėčių, Brėslaujos, Pelesos bei kitose Lietuvos etninėse žemėse, valdomose Gudijos, platinamos nemokamai. Kito kelio nėra, nes žmonės nusikurdinti kolchozų ir negali jokio laikraščio užsiprenumeruoti. Stengiamės, kad laikraštis būtų lietuviškos dvasios, atspindėtų Gudijos gyvenančių lietuvių darbą, sumanymus, svajones. Kiek galima, užstojame skriaudžiamų žmonių, giname jų teises. Dabartinė Lietuvos valdžia abejinga jų rūpesčiams, kaip ir "Lietuvių godų" likimui. Todėl ir sujaudino mane Kanados lietuvių fondo dėmesys kukliam mūsų laikraščiui. Dar kartą nuoširdžiai dėkoju mūsų tėvynainiams už gerumą ir atjautą.

Marija Šaknienė,
"Lietuvių godų" redaktorė
Fabijoniškų 59-8, 2029 Vilnius,
Lithuania

"KYLANTYS ŽIBURĖLIAI"

Straipsnyje "Iš pelenų kylantys žiburėliai" rašė Povilas Žumbakis "TŽ" 1995 m. 46 nr.: "Jėzuitai, turintys daugiau kaip 400 metų patirtį... Jau pačiame gyvenimo saulėlydyje – 1556 m. Ignacas Loyola su popiežiaus sutikimu pasiuntė 12 jėzuitų į Pragę, kur karaliui Ferdinandui jis pasakė: "Jūsų didenybe, Jums aukoju šiuos 12 vyrų". Ten buvo įsteigta pirmoji jėzuitų kolegija. Tais pačiais metais jėzuitai pasiekė Lenkijos Varšuvą ir kiek vėliau Vilnių. Šie duomenys patinti iš "Ignatius Loyola biography". P. Žumbakio straipsnyje

pasakyta: "Mokykla, pagrįsta 2000 metų patirties principais". Kokios patirties? Pati krikščionybė dar neturi 2000 metų. Jei kalbama apie jėzuitus, tai tik 450 metų.

Tuo metu, kai jėzuitai įsteigė pirmąsias mokyklas Vilniuje ir Kaune, Lietuvos didybė pamažu blėso. Po šimto kito metų Lietuva nustojo nepriklausomo gyvenimo ir sekė ilgas rusiškas priespaudos jungas. Toje tamsoje laikas nuo laiko tautą žadino ir teikė viltį mūsų knygnešiai. Laiko aplinkybės leidžiant, tautą prikėlė tie mokyti ir nemokyti tautos vyrai, išskyrus bolševikus. Lietuva atsiėjo tvirtai ant savo žemės. Mūsų švietimas buvo neblogesnis už Vakarų Europos. Po 20 metų tautai atėjo didžiulis bandymas, ir tauta suklupo. Patys lietuviai parsivežė "saulę", o po metų kiti lietuviai be teismo baudė žydus amžiams.

P. Žumbakio nupieštas dabartinės Lietuvos paveikslas yra labai tamsus. Jis neturėtų lyginti Lietuvą su Afrikos džiunglių respublikom. Mes visi žinome, kad Lietuvos geografinė padėtis nėra ideali, gal net labai bloga, ir viskas priklauso nuo kaimynų. Bet Lietuva yra laisva ir valdžia demokratiškai išrinkta. Lietuvai reikalinga parama ir kiek mažiau kritikos. Padėkime savo tautiečiams. Tie maži žiburėliai, tikiai, padės mūsų tautai sukurti šviesesnį rytojų.

Klemensas Savonis, Skotija

Red. pastaba. P. Žumbakis ir kiti autoriai publicistiniuose savo straipsniuose, paliejančiuose krikščionybę, vienuolią, vartoją vadinamuosius "apvalius" skaičius. Sakant, kad krikščionybė 2000 metų, pabrėžiama ilga laiko trukmė, o ne tikslioji data, juolab, kad jai iki 2000 metų palyginti labai nedaug betruksta. Kritikuose savo straipsniuose mūsų autoriai kritikuoja Lietuvą ne kaip nepriklausomą valstybę, atgavusią savo laisvę, bet dabartinę jos valdžią, atsiradusias neigiamybes, pareigūnų savanaudiškumą, griaušančią pačią valstybę.

PATIKSLINIMAS

"TŽ" 1996 m. 1 nr. išspausdintas trumpas laiškelis, kuriame patikslinamas dviejų eilėraščių eilučių ("Gyvenimas tai kaip graži kelionė – išsirengi, keliauji ir grįžti atgal") autorius: ne St. Santvaras, o Jonas Aistis. Gaila, kad šiame laiškelyje ištaisyti ne visi cituojamo (matyt, iš atminties) eilėraščių "Kelionė" žodžiai. Be to, laiškelio autorė konstatuoja: St. Santvaras nebūtų sugebėjęs taip parašyti... Tačiau St. Santvaras sugebėjo mums palikti kitas, ne mažiau gilias ir įtaigias poetines gyvenimo įžvalgas, sakysim kad ir Čiurlioniui skirtą ketureilį: "Dienom ir valandom, be atvangos – dienom ir valandom – / Į kalną kyla eisena su vėliavom juodom – / Pakalnėje vien žibintai gęsta, o kiti liepsnoti ima / Vis tom pačiom viltim, svajonėm ir klaidom".

Robertas Keturakis,
Kaunas

• Namai be lietuviškos spaudos – tai namai be tautinės šviesos

Juozas (Joseph) NORKUS

Re/max West (staigoje)
ilgiausiai dirbantis agentas.

Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį. Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9

Skambinti bet kuriuo metu (staigos tel. 416 769-1616, namų – 416 532-5893)

Nemokamas namų įvertinimas

AMBER

GLOBUS LTD.

2230 Lakeshore Boulevard West
Etobicoke, Ontario M8V 1A5 (Humber Bay Plaza)
Tel: (416) 255-8603 Fax: (416) 255-8220

Darbo laikas:
pirm. - penkt. 9 v.r. - 6 v.v., šešt. 10 v.r. - 4 v.p.p.

Mūsų atstovai:
Hamiltonė – Alfredas Zorkus, tel. (905) 522-9966
Montrealyje – Žaklina, Maris Kemzane, tel. (514) 637-9495

Siuntiniai laivu:

1 kubinė pėda – \$8.00 plus \$15 pristatymas arba

1 kg – \$1.50 plus \$15 pristatymas

Siuntiniai lėktuvu:

1 kg – \$5.50 plus \$15 pristatymas

Siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę. Siuntiniai nemuituojami.

UŽSAKOME KELIONES Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS: nuo \$1050

Pervedame pinigų – JAV arba Kanados \$: 5% plus \$15 pristatymas

Pigiausiomis kainomis persiunčiame automobilius ir kitus stambius krovinius į Baltijos šalis. Siūlome paruoštus Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų maisto siuntinius.

AUDRA TRAVEL & CRUISES CORPORATION

Mus, lietuvius, visi keliai veda į Lietuvą. Ir, be abejo, geriausias kelias, kainas, patarnavimą bei skridimus siūlo mūsų lietuviškas kelionių biuras, veikiantis nuo 1978 m.

SKAMBINKITE TELEFONU 416 533-8443

Primename, kad:

Dabar yra geriausias laikas užsakyti pavasario ir vasaros keliones. Kol kas dar turime platų pasirinkimą vietų papigintomis kainomis. Vietų skaičius ribotas, tad siūlome nedelsi, užsiskirkite vietas dabar.

Jūs žinote, kad mūsų biure Jūs gausite nuoširdų ir profesionalų patarnavimą ir visais kitais kelionių, draudimų bei dokumentų sutvarkymo klausimais.

Egzotikos mėgėjams siūlome – 19, 16, 14, 7 dienų keliones laivais pasirinkimą su 50% nuolaida. Pvz. 7 dienų kelionė "Star Princess" laivu, prasideda š.m. gegužės 3 d. iš Acapulco į Los Angeles, aplankant Ixtapā, Puerto Vallartā, Mazatlān ir Cabo San Lucas: kaina – \$649 amerik. plius mokesčiai.

Dėl kelionių laivais – skambinkite Audronei tel. 416 255-8473.

Visais kelionių klausimais kreipkitės
tel. 416 533-8443, FAX 416 533-6279

1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomasis masažas ("Craniosacral Therapy")

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masažu dengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: (905) 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

2373 Bloor Street West Telefonas
(Prie Jane St.) 416 763-5677

Šeimos gydytojas,

dr. Aleksandras Spudas

šiuo metu priima naujus pacientus.

1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)

Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6
Tel. 416 751-0082

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

27 John St., Second Floor Tel. 416 240-0594
Weston, Ontario M9N 1J4 (24 valandas)

(arti Lawrence ir Weston Rd.) FAX 416 248-5922

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674

Atstovybės Lietuvoje naujas
adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje
nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 22 78 97
Fax (3702) 22 63 68

DRAUDA

Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.

Nekilnojamas turtas

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius

Nekilnojamo turto įkainojimas

– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

Tikinčiosios Lietuvos diena

– pirmąjį kovo mėnesio sekmadienį, t.y. kovo 3. Ji skiriama maldaui už dorinį bei tikybinį Lietuvos atgimimą ir finansinės paramos telkimui Lietuvos tikintiesiems. Visose Kanados lietuvių katalikų šventovėse tą dieną rengiamos specialios pamaldos ir daromos rinkliavos. (Lietuvos kankinių šventovėje Anapilyje tai bus daroma kovo 10 d.) Sutelktos tikinčiųjų aukos perduodamos Kanados lietuvių katalikų centrui, kuris atitinkamas sumas perduoda paramos reikalingoms Lietuvos tikinčiųjų institucijoms. Gautas aukas iš parapijų minėtasis KLKC skelbia "Tėviškės žiburiuose". Šį Centrą sudaro rinkti parapijų ir organizacijų atstovai. Per juos Kanados lietuviai katalikai per daugelį metų yra prisidėję prie savo Tėvynės tikinčiųjų veiklos rėmimo bei stiprinimo. O tokios paramos reikia ir dabar. Inf.

TORONTONT

Anapilio žinios

– Praėjusį sekmadienį šventėme Vasario šešioliktąjį. 11 v. r. Mišiose iškilmingai dalyvavo visos organizacijos su savo vėliavomis.

– Tikinčiosios Lietuvos diena Lietuvos kankinių šventovėje ir Gerojo Ganytojo šventovėje bus švenčiama kovo 10, sekmadienį, t. y. savaitė vėliau nei kitose lietuviškose parapijose. Tai daroma ryšium su Priskėlimo parapijos salėje kovo 3 d. skautų rengiama Kaziuko muge.

– Pirmoji Sutvirtinimo sakramentui pasirodymo pamoka bus vasario 25, sekmadienį, po 9.30 v. r. Mišių, klebonijos posėdžių kambario.

– Pirmajai Komunijai besiruošiančių vaikų pamokos sekmadieniais tęsiamos įprasta tvarka.

– Gavėnijos rekolekcijos mūsų parapijoje bus kovo 21-24 d. Jas ves Panevėžio vyskupijos vadovas vysk. Juozas Preikšas. Rekolekcijų tvarka: kovo 21, ketvirtadienį, ir kovo 22, penktadienį – 10 v. r. ir 7 v. v. Mišios su pamokslu; kovo 23, šeštadienį – Mišios su pamokslu 10 v. r. ir 6 v. v.; kovo 24, sekmadienį – pamokslai įprasta sekmadienio Mišių tvarka, o prieš 11 v. r. Mišias bus religinės muzikos koncertas, kuriame dalyvaus: sol. Slava Žiemelytė, sol. Anita Pakalniškytė-Puodžiūnienė, sol. Rimas Paulionis ir šventovės choras, vadovaujamas muz. Jono Govėdo.

– Wasagos Gerojo Ganytojo šventovėje Gavėnijos rekolekcijos bus kovo 25, pirmadienį, 2 v. p. Rekolekcijas ves vysk. Juozas Preikšas.

– Mišios vasario 25, sekmadienį, 9.30 v. r. už a. a. Antaną Elijųšių, 11 v. r. už parapiją; Wasagoje 2 v. p. p. už a. a. Danutę Jonaitę ir Jonaičių šeimos mirusius.

Lietuvių namų žinios

– Sekmadienio, vasario 18, popietėje dalyvavo 138 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Romualdas Ozolas, Lietuvos seimo narys. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narys H. Sukauskas.

– LN valdybos posėdis - vasario 21, trečiadienį, 7 v. v.

– Vasario 25, sekmadienį, 1 v. p. p. seklėjoje Lietuvių namuose šaukiamas LN vyrų būrelio susirinkimas. Bus aptarti metinio baltiaus reikalai. Negalintieji dalyvauti prašomi pranešti T. Stanuliui tel. 769-1616.

– Kovo 6, trečiadienį, 7 v. v. šaukiamas LN visuomeninės veiklos komiteto posėdis. Kviečiami dalyvauti moterų ir vyrų būrelių, kultūros komisijos ir "Atžalyno" atstovai.

– Toronto LN švietimo fondas "Labdara" skiria stipendijas studijuojančiam jaunimui. Anketas prašymams galima gauti LN raštinėje. Anketo užpildymas yra būtinybė. Dėl išsamesnės informacijos skambinti T. Stanuliui tel. 769-1616. Prašymai stipendijoms turėtų būti pristatyti į LN raštinę ne vėliau kaip iki 1996 m. kovo 10 d.

– Kovo 30, šeštadienį, 6 v. v. Gedimino menėje vyks LN vyrų būrelio narių metinis pobūvis. Įėjimas – \$12 asmeniui. Dėl bilietų skambinti T. Stanuliui tel. 769-1616.

– Sekmadienio popietėse galima įsigyti Lietuvoje leidžiamų dienraščių, kurie ateina oro paštu. Taipgi yra gauta siunta įvairios informacijos apie Lietuvą lietuvių ir anglų kalbomis.

– Slaugos namams \$50 aukojo a. a. Herberto Šmito atminimui E. P. Zuliai. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siūsti tiesiog: Labdara fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario, M6P 1A6.

CANDLELIGHT CATERING

Gaminamas maistas pokyliams, vestuvėms, mergvakariams, krikštynoms ir pusrūgims. Parūpinam gėles. Skambinti tel. 416 622-9753 Joana Bubulienė.

Priskėlimo parapijos žinios

– Praėjusį sekmadienį parapijoje paminėta Lietuvos nepriklausomybės šventė. 10.15 v. r. iškilmingas Mišias su kitais kunigais koncelebravo klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM. Giedėjo "Volungė" ir parapijos choras.

– Vasario 10 pakrikštytas Timothy Alexander Samuel, Virginijos Budreckytės ir Stephen Paul Cordery sūnus.

– Vasario 20 d. iš Priskėlimo šventovės palaidota a. a. Aldona Šeškuvienė, 72 metų amžiaus.

– Vasario 21, trečiadienį, – Pelenų diena ir Gavėnijos pradžia. Vakarinės Mišios 7 v. v. bus aukojamos už parapiją ir visus parapijiečius. Gavėnijos penktadieniais 7 v. v. vyks Kryžiaus kelių pamaldos.

– Kitą trečiadienį, vasario 28, prasideda Gavėniai skirtas krikščioniškojo atsinaujinimo seminaras "Gailestingumo noriu, ne aukos". Kaip įprasta, 7 v. v. bus Mišios, po to dalyviai klausysis pranešimų ir diskutuos. Pirmąjį seminarą susirinkimą praves kun. Julius Sasnauskas, OFM.

– Parapijoje galima įsigyti Gavėnijos maldų ir kasdienio Dievo Žodžio apmąstymų knygeles lietuvių ir anglų kalba, kurias parengė vysk. Pauliaus Baltakio sielovados tarnyba.

– Jau paruošti pakvitavimai už praėjusių metų aukas parapijai (Income Tax Receipts). Juos galima atsiimti sekmadieniais po pamaldų didžiojoje parapijos salėje.

– Vasario 20 d., 7.30 v. v. parapijos salėje rengiamas tradicinis Užgavėnių šūpinys, kurį kasmet organizuoja Mažosios Lietuvos moterys.

– Mišios, vasario 25, sekmadienį, 8.15 v. r. – už Elzbieta Ašoklienę, 9.15 v. r. – už a. a. Gintautą Berių, 10.15 – už a. a. Anelę ir a. a. Tomą Žilius, a. a. Vitą Genčių ir a. a. Nijolę Šustakaitę, 11.30 v. r. – už parapiją ir visus parapijiečius.

Tremtinių vaikų mokykla "Lietuvių namai" Vilniuje aukoj: \$100 – S. J. Kuzmai a. a. K. Batūros atminimui pagerbti, L. Našlėnienė; \$20 – V. L. Sendžikai; \$10 – V. Dubinskis; \$4 – K. Šukevičienė. Nuosirdus ačiū – Mokyklos rėmėjai

Anapilio keltuvų vėjų aukoj: \$100 – A. Gaidelienė.

Z. P. Augaičių 50 metų vedybų sukakties proga, \$40 "Tėviškės žiburiams" aukoj E. Gudinskienė.

Zosės ir Petro Augaičių 50-ties metų vedybų sukakties proga \$20 auką "Tėviškės žiburiams" atsiuntė Ona Čekienė.

Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūrio metinis susirinkimas įvyko š. m. vasario 17 d. Jo metu buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiais: pirm. V. Jonušonienė, sekr. I. Dzemonienė, išd. I. Rentelienė, spaudos ryšininkė B. Jucienė, nariai – K. Pajaujis, V. Bancevičius, ir T. Spudulienė. Lietuvių kultūros namams Punkske aukoj \$25 – K. Budrevičius.

Atitaisymai. "TŽ" 1996. II. 6 straipsnyje "Lietuvos partizanų globos fondas" rašoma: "Parama bus teikiama per Lietuvos laisvės kovotojų sąjūdį (LLKS)", o turėtų būti "...per Lietuvos laisvės kovos sąjūdį LLKS". Straipsnio pabaigoje išspausdinta Acct. No. 66377, o turi būti 663777. "TŽ" 1996. II. 13 straipsnyje "Baltiečių tremties universitetas" išspausdinta: "Universiteto biblioteka, vadovaujama E. Simaitytės, turėjo apie 1200 knygų", o turėjo būti "...vadovaujama E. Eimaitytės..."

• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku praversta gėlių žiedais

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI,

ĮNEŠDAMI SANTAUPAS MŪSŲ KOOPERATYVE Į

RRSP

– Mokame aukštas palūkanas (žiūr. skelbimą 8-tame "Tėviškės žiburių" puslapyje)

– Neimame jokio administracinio mokesčio

– Prieš 71 gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių

– Norint gauti mokesčių atleidimą už 1995 metus, įnašą į RRSP

reikia įteikti iki

1996 metų vasario 29 d.

Priskėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronto

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS

SAUSIS ir VASARIS yra RRSP indėlių mėnesiai.

ĮDĖKITE DALĮ SAVO SANTAUPŲ Į PARAMOS RRSP.

PARAMA turi platų indėlių pasirinkimą.

PARAMA moka aukštas palūkanas.

PARAMA neima jokių mokesčių už RRSP patarnavimą.

PARAMA mielai perkels RRSP indėlius iš kitų įstaigų.

PARAMA tuoj pat vietoj išduoda kvitą mokesčių atleidimui.

PARAMA gali pervesti RRSP santaupas į RRIF nemokant valdžiai jokių mokesčių.

Jei trūksta santaupų, PARAMA mielai perves paskolą labai gerom sąlygom!

PASKUTINĖ INDĖLIŲ DIENA 1995 METAMS – VASARIO 29 D.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario.

Tel. 416 532-1149

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" metinis spaudos vakaras įvyks 1996 m. balandžio 13, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje. Jau pradėti ruošos darbai, telkiami laimikiai. Galintys prašomi juos paaukoti "TŽ" administracijoje.

Baltiečių universiteto 50-čio minėjimas įvyks š. m. kovo 17 d. Čikagoje, Jaunimo centre, 3 v. p. p. Buvę profesoriai, studentai bei darbuotojai prašomi registruotis pas Praną Jurkų, 161 S. Willa Ave., Elmhurst, IL 60126 USA; tel. 708 834-2906, faksas 708 279-9642.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 78-ją sukaktį vasario 18 d. Toronto ir apylinkių lietuviai minėjo maldomis šventovėse ir iškilmingais Anapilio sodyboje. Invokaciją sukalbėjo kleb. kun. Jonas Staškus. Pagrindinis kalbėtojas – Lietuvos seimo narys ir Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas. Meninę programą atliko Anapilio parapijos vaikų choras, Toronto lietuvių jaunimo ansamblis "Gintaras" ir Vilniaus stiginis kvartetas. Minėjimą rengė LB Toronto apylinkės valdyba. Aprašymas kitame "TŽ" numeryje.

Dr. R. Mažeikaitė, Kanados lietuvių muziejaus-archyvo vedėja, dėstys Klaipėdos universitete š. m. balandžio ir kovo mėn. Nuo 1996. II. 25 iki 1996. V. 5 muziejaus lankymo valandos sutrumpintos: sekmadieniais nuo 10.30 v. r. iki 4 v. p., pirmadieniais nuo 1 v. p. iki 5 v. p. p. Muziejų prižiūrės dabartinė R. Mažeikaitės padėjėja, dail. Irma Makariūnaitė. Vasario 18, sekmadienį, muziejuje bus atidaryta Stasio Dabkaus nuotraukų paroda, atspindinti Kanados lietuvių gyvenimą.

KLB Saulė Ste. Marie apylinkė per savo pirmininką Viktorą Vainutį, atsiuntė \$500 auką Tremtinių grįžimo fondui Lietuvoje paremti. Atskira auką prisidėjo \$100 Ignas Girdzevičius ir \$100 Onutė ir Vincas Žurauskai. Tai ne pirmą tokia stambi auką šių dosnių lietuvių skurstantiems tremtiniams paremti. Nuosirdžiai dėkoja

KLKM dr-jos centro valdyba

A. a. Danutės Reginienės vienerių metų mirties sukaktį paminėti š. m. kovo 2 d. Priskėlimo parapijos šventovėje atnašaujamos Mišios. Ta proga dosnią auką Tremtinių namų statybai Vilniuje mylimos žmonos vardu paaukojo Mykolas Regina. Albinas ir Josefinas Pliopliai paaukojo \$1,000 Tremtinių namų statybai Vilniuje.

Tremtinių grįžimo fondui aukoj: \$100 – N.N. A. a. Herberto Šmito atminimui pagerbti; \$50 – J. A. Lukošūnai. A. a. Izidorius Girdzijauskas atminimui: \$25 – E. Sondienė, R. D. Sondos; \$20 – T. V. Sičiūnai, Z. J. Mažonai, M. S. Petrykai; \$10 – B. P. Sapliai, D. B. Čeponys; \$9 – L. Balsienė; \$5 – V. Kecorienė. A. a. Petro Reginos at-

DĖMESIO! ANYKŠTĖNAI!

iš viso pasaulio kraštų kviečiame į anykštėnų suvažiavimą, kuris įvyks

1996 m. liepos 26-30 d.d. Anykščiuose, per didžiuosius šv. Onos atlaidus.

Dėl apsigyvenimo poilsio namuose "Šilėlis", rašykite: **L. Lankaitienė, Savivaldybė, J. Biliūno 23, 4930 Anykščiai, Lietuva. Telefonas 251-51365.**

Rengėjai

Toronto lietuvių pensininkų klubui

"Vilnius Manor" reikalingas vedėjas-ja – administratorius-rė

KVALIFIKACIJOS: patyrimas administruojant daugiautį namą gaunanti valdžios paramą pagal "Non-Profit Corporation Act"; patyrimas knygvedyboje-buhalterijoje sudarant metines finansines apyskaitas ir sąmatas, vedant korespondenciją su valdžios pareigūnais, sudarant nuomavimo sutartis.

Turi būti susipažinęs-usi su "Newviews ir Caseware Office" kompiuterio sistemomis, sugebėti sklandžiai dirbti su vyresnio amžiaus asmenimis. Būtinai anglų ir lietuvių kalbos mokėjimas. Pageidaujama, kad kandidatas-tė būtų baigęs-usi universitetą ir turėtų keliolikos metų patyrimą administraciniame darbe. Darbo rekomendacijos būtinos. Atlyginimas pagal kandidato patyrimą ir susitarimą.

Prašymus rašyti Toronto lietuvių pensininkų klubo pirm. A. Sukauskui, "Vilnius Manor", 1700 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 4C3. Prašymai priimami iki **1996 m. vasario 24 d.**

minimui pagerbti: \$100 – dr. J. Rimšaitė; \$50 – M. Regina; \$15 – E. M. Kazakevičiai; \$10 – I. Paškauskienė, V. Sendžikas, G. A. Valiūnai, A. J. Pukas, A. a. Elenos Dvilaitienės atminimui pagerbti: \$50 – V. O. Taseckai, J. K. Dervaičiai, J. A. Lukošūnai; \$20 – E. Ginčiauskienė, S. J. Sinkevičiai, O. Dumčienė, V. S. Liuioms, B. Galinienė, J. Pacevičienė, J. G. Bacevičiai, K. J. Batūrai, B. T. Stanuliai, dr. S. E. Čepai; \$10 – A. Katalienė, E. S. Kuzmickai, A. S. Petraičiai; \$5 – A. Vingevičius.

Našlaičiams Lietuvoje "Vaiko tėviškės namai" aukoj: \$20 – R. Gricienė, E. Ginčiauskienė, Z. J. Klevinai, O. Dumčienė, E. A. Bočkaitė, P. Čiurlis, J. S. Sinkevičiai, dr. G. Ginčiauskaitė; \$15 – J. Bartnikas; \$10 – M. S. Gudačiai; \$5 – S. Štukičienė, V. Leverienė, V. Baliūnienė. Aukos rinko M. Povilaitienė. A. a. Medardo Liormono atminimui pagerbti "Vaiko tėviškės namams" aukoj: \$50 – Edvardas Liormonas; \$40 – O. Z. Girdauskai; \$20 – M. E. Zabulioniai; \$10 – V. Gudaitis. A. a. Alfredo Stulginskio atminimui pagerbti aukoj: \$200 – Liuda Stulginskienė ir šeima; \$50 – B. V. Vyta, Paulius Vyta; \$40 – Ken ir Cathie Bacchus, Michael ir M.; \$30 – O. Beresnevičienė, B. B. Tamošiūnai, O. B. Stončius; \$25 – T. B. Stanulis, A. R. Trumpos, B. Dundrys, A. Jagėla; \$20 – St. Bartusevičienė, V. G. Balčišos, Gr. Budreckienė, J. M. Radžis, V. R. Stabai, V. A.

Adomoniai, A. N. Slivinskai; \$10 – Irena Jakowich, B. Končienė, A. Petrauskienė, A. C. Rūkai, A. Bartarla, A. Lemežys, S. Styrienė, V. G. Morkūnai, G. Venskaitis, B. P. Sapliai. Aukos rinko D. Keršienė ir M. Povilaitienė. Visiems aukotojams ir rinkėjoms nuosirdžiai dėkoja **KLKM dr-jos centro valdyba**

"The Toronto Star" 1996. II. 17 paskelbė kad Niagaros pusiasalio moksleiviai rengiasi vykti į Lietuvą, susidraugauti ten su savo amžiaus moksleiviais. Edeno gimnazijos mokytojas Jake Janzen suorganizavo XI ir XII klases mokinių grupę. Jie nuo kovo iki birželio vidurio apsigyvens lietuvių šeimose Kuršėnuose, netoli Šiaulių. Ši kelionė kiekvienam moksleiviui kainuos \$3,000. Su savimi jie vešis uogų sėklinukų, kuriuos draugystės ženklais pasodins našlaityno žemėje.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilų vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kurio laiku tel. 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323.

MONTREALQUE

Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas atvyksta į Kanadą ir kovo 1-3, penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį praves rekolekcijas Aušros Vartų parapijoje. Tai pirmas kartas parapijos istorijoje, kad Lietuvos vyskupas vadovautų gavėnijos susikauptimui.

KLK Moterų dr-jos Montrealio skyriaus valdyba paskutiniame posėdyje paskyrė po \$100 humanitarinei pagalbai Lietuvoje ir žurnalui "Katalikų pasaulis". Be to, nutarė šaukti kovo 10 d. narių susirinkimą, kuriame bus aptarta Atvelykio šlo ruošia.

Šv. Kazimiero parapija ruošia tradicinius kazimierinius pietus ko-

vo 3 d. tuoj po pamaldų parapijos svetainėje.

Dr. Donaldas ir Denise Polišaičių dukrelė Šv. Kazimiero šventovėje pakrikštyta Emilie-Jean varda.

A. a. Juozas Pukteris, 77 m. amžiaus, mirė vasario 8 d. Po pamaldų Aušros Vartų šventovėje vasario 10 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi du sūnūs, du broliai, sesuo ir kiti giminės Kanadoje, Anglijoje ir Lietuvoje.

A. a. Viktoras Liepinaitis, 76 m. amžiaus, mirė vasario 9 d. Palaidotas vasario 11 d. Liūdi sūnus, duklė, brolis, sesuo ir jų šeimos. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Seve, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Suimtiesiems staigmena tapo lig šiol negirdėtas kaltinimas – gąsdinimo ir grasinimo parlamentui. Pasirodo, toks įstatymas buvo priimtas parlamente prieš gerą šimtą metų. Jis tebėra neatšauktas, tik buvo užmirštas įstatymų archyvuose. Jo paragrafai atvėsojo įkaitusius studentus. Gąsdinimą ir grėsmę parlamentui rimtu nusikaltimu padaro numatyta net keturiolikos metų bausmė kalėjime. Dėl jos keturiems suimtiems studentams buvo uždelstas viena dieną jų išleidimas iš kalėjimo su užstati iki teismo. Šis visų užmirštas įstatymas priklauso Kanados kriminaliam kodeksui ir dabar gali tapti gera priemone parlamentinio darbo trukdytojams sutramdyti.

Ši studentų demonstracija su jų įsiveržimu Ontario parlamentan ir vadų suėmimu iš tikrųjų buvo susieta su streikui besiruošiančia Ontario valdžios tarnautojų unija, su jos daugeliu viešojo gyvenimo paslaugų. Mat jos derybos dėl naujos darbo sutarties taipgi palietė Ontario konservatorių premjero M. Harrio vyriausybės įstatymais įvedamas valdžios išlaidų sumažinimas. Sutarties derybose valdžios atstovai algas sutiko padidinti 5%, bet pareikalavo ir unijai nepriimtinių nuolaidų. Valdžios atstovai nori sumažinti tarnautojų skaičių ir sustiprinti pasiliekančiųjų darbingumą.

Ontario valdžios tarnautojų unijai, turinčiai 81.000 narių nepatinka Ontario premjero M. Harrio vyriausybės planuojamas tarnautojų skaičiaus sumažinimas nuo 13.000 iki 27.000. Mat dabar Ontario vyriausybė vien tik savo tarnautojų algoms ir pensijoms kasmet išleidžia beveik keturis bilijonus dolerių. Premjeras M. Harris sutiko panaikinti Ontario NDP socialistų premjero Bob Rae pagal socialinę sutartį įvestas neap-

mokamas darbo dienas. Jas apmokamomis padarytų atlyginimo padidinimas 2%. Kiti 3% būtų skirti sugrąžintam nuopelnui už darbus priedui bei kitoms su atleidimu susietom išlaidom padengti. Atleidžiamiesiems būtų išmokama kompensacija, kurios maksimali riba būtų vienerių metų alga. Jei kam iki pensijos trūksta pusterių metų, tokiame būtų parūpinamas kreditas pilnai pensijai už pusę to darbo laiko.

Valdžios tarnautojų unija ir jos vadas Leah Casselman nutraukė derybas su valdžios atstovais, kaltindami juos sąmoningu bandymu unijai sugriauti. Dabar jau pradedamas unijos narių slapta balsavimas, leidžiantis pasisakyti už streiką. Unija, gavusi narių pritarimą streikui, jį galėtų pradėti vasario pabaigoje. Tačiau negalima užmiršti, kad premjero M. Harrio vyriausybė jau yra panaikinusi NDP socialistų įvestą įstatymą, draudžiantį streikuojančius tarnautojus pakeisti, kitais, kurie nori dirbti. V. Kst.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stata lauko verandas, tvorą. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

"PUNIA"

Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: • sienų • vandentiekio • elektros • keramikos plytelių • stiklo blokų • langų • dažymo ir kt. Įrengiame rūsius • vonias • pirtis • lauko verandas • įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

Moksleivių atcitininkų suvažiavime Toronto kuopos narės Bolton'e 1995 m. gruodžio 27 – sausio 1 d. d. Iš dešinės: Lina Jaglowitz, Rima Puterytė, Aura Rugelytė, Vilija Petrauskaitė. Nuotr. L